

Møte onsdag 25. oktober 2006 kl. 10 President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 10):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Den innkalte vararepresentanten for Oppland fylke, Synnøve Brenden *Klemetrud*, har tatt sete.

Representanten Karin S. Woldseth vil framsette et representantforslag.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:01:36]: Jeg vil på vegne av stortingsrepresentanten Ulf Erik Knudsen og meg selv fremme et representantforslag om omorganisering av Norsk rikskringkasting (NRK) og avvikling av ordningen med fjernsynslisens.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Helen Bjørnøy
- statsråd Erik Solheim
- statsråd Helga Pedersen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:02:41]: Jeg vil gjerne få lov å stille et spørsmål til fiskeriministeren.

I Fiskeribladet karakteriserer fiskerinæringen det statsbudsjettet som er fremlagt, som et katastrofebudsjet for fiskerinæringen. Det kommer på toppen av en rekke andre forslag og reguleringer som fiskeriministeren har satt i gang, og som er forsøkt innført med hurtigtogs fart. For øyeblikket er beskrivelsen av fiskeriministerens arbeid en fiskeriminister som i dag er i konflikt med samtlige deler av fiskerinæringen. Vi har en fiskerinæring langs hele kysten og langt oppover i Nord-Norge som har møter hvor de priser den forrige fiskeriministerens fiskeripolitikk som betydelig bedre enn den dagens fiskeriminister fører, til tross for at de tidligere har vært skeptiske til den. Det

dreier seg om forskrifter som er ute om leveringsforpliktelser som kommer til å bidra til at fiskerne får dårligere vilkår og dårligere betalt, og som selv næringen som skal motta disse leveringene, ikke ønsker. Det er forslag i statsbudsjettet om en NO_x-avgift som kommer til å medføre at den delen av flåten som ikke har leveringsforpliktelser i Norge, kommer til å finne det mer lønnsomt å levere i utlandet fremfor å levere i Norge. Det ligger strukturforslag som både er foreslått med tilbakevirkende kraft, og som kommer til å gjøre deler av norsk fiskerinæring, som i dag er lønnsom, til en subsidienæring igjen.

I valgkampen hevdet fiskeriministeren at hun skulle sørge for flere lys i husene langs kysten. Nå sier en samlet fiskerinæring at fiskeriministeren slukker flere lys i husene. Hva har fiskeriministeren tenkt å gjøre med dette?

Statsråd Helga Pedersen [10:04:58]: Under den forrige regjeringen opplevde kysten en konkursbølge i store områder. Resultatet av det var arbeidsledighet og fraflytting i mange fiskeriavhengige lokalsamfunn. De tre partiene som nå sitter i regjering, varslet derfor en ny fiskeripolitikk for å snu denne utviklingen. Vi varslet i valgkampen i fjor og i Soria Moria-erklæringen at vi ønsket en fiskeripolitikk med et sterkere samfunnsperspektiv der vi skal ivareta både flåten, landindustrien og ikke minst de andre som bor i lokalsamfunnene langs kysten, som er helt avhengige av fisk.

Den forrige regjeringen hadde ingen virkemidler mot den situasjonen som oppstod på kysten. Denne regjeringen har satt i gang et arbeid med bl.a. distriktskvoter og innstramning av ordningen med leveringsplikt. Vi har også foretatt en gjennomgang av strukturpolitikken for å møte den situasjonen som kysten står overfor, for å møte både utfordringer og muligheter.

Når det gjelder strukturpolitikken, vil jeg vise til at de strukturtiltakene som er gjennomført i norsk fiskeripolitikk, har det vært bred tverrpolitisk enighet om fram til den forrige regjeringen. Da ble det en splittelse på det området. Det var altså ikke denne regjeringen som la opp til en konflikt om det. Også fiskerierorganisasjonene har sagt at de ønsker en strukturpolitikk som har bred legitimitet. Det har ikke den strukturpolitikken som den forrige regjeringen la opp til.

I tillegg til de fiskeripolitiske grepene som Regjeringen har varslet og satt i gang, har vi også bl.a. nær doblet det marine verdiskapingsprogrammet. Det er et viktig verktøy for å få ut mer penger pr. kilo fisk og dermed også sikre verdiskaping og sysselsetting langs kysten.

Når det gjelder NO_x-avgiften, vurderte også den forrige regjeringen å innføre denne. Det var altså ikke denne regjeringen som underskrev Gøteborgprotokollen, som vi nå skal følge opp.

Erna Solberg (H) [10:07:10]: Den forrige regjeringen fremmet ikke noen NO_x-avgift. Det bør ministeren ta inn over seg. Dermed kan ikke ministeren hevde at den forrige regjeringen har foreslått noe som helst. Den fremmet ikke det.

Men så har jeg lyst til å si at det interessante spørsmålet er jo: Hvordan var situasjonen i fiskerinæringen da denne fiskeriministeren overtok? Det var en fiskerinæring som gikk med overskudd, og det var gjenoppbygging i Finnmark etter konkursraset i 2002, som først og fremst var et resultat av tidligere regjeringers politikk. Vi var tilbake i en situasjon hvor næringen var fornøyd, og hvor landnæringen var fornøyd, hvor det var gjenoppbygging, og hvor bl.a. Aker Seafood helt klart sa at det var på grunn av den forrige regjeringens politikk at de kom tilbake igjen til Finnmark.

Førrige tirsdag var jeg i Henningsvær på fiskeripolitisk debatt. Der reiser den tidligere fiskeriministeren fra Senterpartiet seg og sier at det er den politikken vi står for, som er på linje med det Arbeiderpartiet og Senterpartiet har stått for i regjering, at det er den fiskeripolitikken som faktisk bidrar til lønnsomhet, og det er den fiskeripolitikken som bør føres videre. Det er holdningen i hele fiskerinæringen langs kysten. Kommer statsråden til å revurdere sine tiltak? Eller er hun låst inne i sin egen gamle retorikk, som ikke stemmer med virkeligheten?

Statsråd Helga Pedersen [10:08:34]: Når det gjelder oppfølging av Norges forpliktelser i henhold til Gøteborg-protokollen, var det altså Bondevik I-regjeringen som undertegnet den protokollen i 1999. Stortinget vedtok enstemmig å ratifisere protokollen i 2000.

Det er helt riktig som representanten Solberg sa, at den forrige regjeringen ikke gjorde noe for å følge opp de forpliktelsene. Men den forrige regjeringen sa at man bl.a. ville vurdere en NO_x-avgift for å følge opp protokollen. Dess lengre tid det har gått, dess mer haster det med å få innført tiltak som gjør at våre forpliktelser kommer på plass. Derfor innfører vi en NO_x-avgift. Men når det er sagt, er ikke den endelige utformingen av avgiftsopplegget bestemt ennå. Finansministeren har sagt at hun ønsker en dialog med næringen for å konkretisere opplegget for den. Vi har satt av til sammen 275 mill. kr til NO_x-reducerende tiltak. Det betyr at flåten kan få inntil 100 pst. tilskudd til tiltak for å redusere NO_x-utslippene. Det er tiltak som kommer fiskerinæringen til gode på sikt, fordi hele fiskerinæringen er tjent med et godt havmiljø.

Presidenten: Presidenten vil be om at man overholder taletiden. Den har sprukket ved nesten alle innlegg her nå. Det blir oppfølgingssspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:10:08]: Det er jo rett og slett et svært så stivt stykke å skyld på den forrige regjeringen. Når man tillater seg å presentere en NO_x-regning for norsk fiskerinæring på rundt 400 mill. kr, vet man at de som er best til å skrive søknader, i beste fall kan få refundert 75 mill. kr.

Det er en direkte oppfordring fra dagens regjering til norsk fiskerinæring om å lande sine fangster i utlandet. Og når fiskerinæringen slår fast at så mye som 1 mill. tonn fisk fra Norge kan bli levert i utlandet som følge av Regjeringens forslag – altså 1 mill. tonn, verdt 4 milliarder kr – er det all grunn til å stille spørsmål til den som skulle være

lysetenneren i valgkampen: Hvordan er det mulig på ett år å bli kjent som antakelig den største lyselusluckeren som noen gang har besøkt Fiskeridepartementet?

Statsråd Helga Pedersen [10:11:09]: Jeg vil bare gjenta at vi har satt av 275 mill. kr til tilskudd, der flåten kan få inntil 100 pst. i støtte for å innføre NO_x-reducerende tiltak.

Når det gjelder landing til utlandet, vil jo det avhenge av hvordan avgiftsopplegget blir utformet. Det forslaget fra Finansdepartementet skal snart ut på høring, og der har alle i næringen anledning til å komme med synspunkter på hvordan det skal utformes. Jeg vil derfor bare oppfordre alle som har meninger om det, til å komme med sine innspill.

Jeg må også si at jeg kjenner meg ikke igjen i den beskrivelsen som representantene fra Høyre gir av situasjonen i norsk fiskerinæring i dag. Det er god lønnsomhet i store deler av flåten. Vi har hatt høye laksepriser over lang tid nå, og vi er i ferd med å sette ny eksportrekord også i år. I mange av de lokalsamfunnene som har slitt de siste årene, er det nå en gryende optimisme, ikke minst med bakgrunn i de nye fiskeripolitiske tiltakene som Regjeringen har varslet.

Presidenten: Øyvind Korsberg – til oppfølgingssspørsmål.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:12:29]: Norsk fiskerinæring er konkurranseutsatt, møter handelshindringer og opplever et stort illegalt fiske. Andre næringer i Norge, som petroleumsnæringen, får skattestimulering for utbygging. Skipsfarten har bl.a. nettolønnsordning, kraftkrevende industri har kraftavtaler. Norsk fiskerinæring blir møtt med krav, avgifter, pålegg, reguleringer, innskjerper, leveringsplikt osv.

Da er spørsmålet mitt til statsråden: Vil statsråden gi norsk fiskerinæring bedre rammebetingelser i tråd med det næringen selv ønsker og har bedt om lenge? Eller er Soria Moria-erklæringen det viktigste redskapet for Regjeringen når det gjelder norsk fiskeripolitikk?

Statsråd Helga Pedersen [10:13:20]: Når det gjelder diskusjonen om nettolønn, anser jeg det for lite aktuelt at fiskeflåten skal inkluderes i en nettolønnsordning, fordi norsk fiskeflåte ikke konkurrerer med andre land når det gjelder rekruttering av mannskap. Man fisker på en eksklusiv ressurs, slik at norsk fiskerinæring er i en annen situasjon enn norsk skipsfart.

Når det er sagt, erkjenner jeg at fiskeflåten har problemer med å rekruttere mannskap i den situasjonen vi har i mange næringer i dag. Derfor har jeg bedt Fiskarlaget om å komme med innspill til Regjeringen med hensyn til hvilke tiltak de ser for seg at man kan iverksette utover en nettolønnsordning.

Presidenten: Sigmund Kroslid – til oppfølgingssspørsmål.

Sigmund Kroslid (KrF) [10:14:15]: Statsråden hevdet at hun ikke kjente seg igjen i virkelighetsbeskrivelsen som ble gitt fra denne talerstol.

I regionavisen Agder er det et stort oppslag den 18. oktober om at reketråleren «Monsun» må selges i frustrasjon og protest i forbindelse med avgiftene. Jeg siterer hva eieren sier:

«Det er frustrasjon som ligger bak avgjørelsen om salg av fartøyet. Myndighetene gjør det for vanskelig for oss fiskere. De flår oss med avgiftene sine.»

Videre kan jeg understreke at f.eks. i Danmark er avgiftene til skipskontroll, radiokontroll og merkeregister null, mens det i Norge er 50 000 kr for et slikt fartøy. Vil ikke statsråden ta virkeligheten inn over seg?

Statsråd Helga Pedersen [10:15:01]: Igjen vil jeg vise til at utformingen av avgiftsopplegget for NO_x-avgift skal sendes på høring. Det er slett ikke gitt at det vil få de dramatiske konsekvensene for enkeltfartøy som representanten her antyder.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – siste oppfølgingsspørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:15:35]: Lønnsomhet, stabilitet, forutsigbarhet og utvikling av en moderne, framtidsrettet flåte som tiltrekker seg ungdom, er sentrale fiskeripolitiske mål.

Så sent som våren 2003 var det et bredt flertall i denne salen for strukturpolitikken i fiskeflåten – deriblant også Arbeiderpartiet. Statsråden sier at det går bra i norsk fiskerinæring. Ja, det gjør det, nettopp fordi det er den gamle fiskeripolitikken som fortsatt er gjeldende.

Men det sprer seg usikkerhet. Bare de to–tre siste månedene har det vært tre høringer ute. Det gjelder distriktskvoter, det gjelder leveringsplikt, og det gjelder strukturvirkemidler. Det er viktig at det ikke er usikkerhet rundt rammebetingelsene. En stadig større grad av detaljstyring av virkemidlene vil redusere verdiskapingen i fiskerinæringen. Deler statsråden bekymringen for at stadig mer detaljerte reguleringer og endringer i rammebetingelser kan redusere verdiskapingen i en så viktig næring som fiskerinæringen?

Statsråd Helga Pedersen [10:16:51]: For det første vil jeg tilbakevise at det var et bredt flertall bak den strukturpolitikken som ble vedtatt i 2003. Det var faktisk slik at både SV og Senterpartiet stemte imot strukturkvoteordningen for kystflåten. Arbeiderpartiet stemte for, men da under forutsetning av at det skulle være en tidsavgrensning på ti år. Det betyr at den brede enigheten man hadde om strukturpolitikken fram til 2003, forsvant det året.

Siden den gang har det vært uro og debatt rundt strukturpolitikken i Norge. Derfor har Regjeringen sagt at den ønsker å ha en bred gjennomgang av strukturpolitikken. Det har vi nå hatt gjennom Strukturutvalget og gjennom en bred høringsrunde som vi nå går gjennom. Dette skal vi vurdere veldig grundig før vi konkluderer om hvordan framtidens strukturpolitikk skal være.

Det var ikke bare fryd og gammen da den forrige fiskeriministeren reiste rundt og presenterte regjeringens fiskeripolitikk heller. Det var stor debatt og mange protester fra lokalsamfunnene rundt om i Norge mot den fiskeripolitikken som da ble ført.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:18:12]: Det siste året har vi sett den største politiske glideflukten i en regjering noen gang. Fra å kreve full rensing på alle nye gasskraftverk fra dag én, har Regjeringen lagt seg på en linje der den skal bygge gasskraftverk nå og rense i framtiden. Dette er utvilsomt et gedigent prestisjenederlag for statsråden, men det er en veldig fornuftig løsning for Mongstad.

Det gleder et fremskrittspartihjerte når Regjeringen faktisk til slutt faller ned på det standpunktet som Fremskrittspartiet har tatt til orde for i denne sal i løpet av dette året. Nå får vi statlig ansvar for CO₂-verdikjeden. Mongstad blir bygd, og en renser når teknologien er tilgjengelig og lønnsom. Hvis det hadde blitt vedtatt da Fremskrittspartiet fremmet det i Stortinget i vår, hadde vi sluppet den debatten og den usikkerheten som nå eksisterer.

Det kritikkverdige er jo at Regjeringen har brukt et år på å komme fram til hva de egentlig mener om gasskraftverk. Det har skapt en usikkerhet og en uforutsigbarhet for energibransjen som gjør at en rekke prosjekter i dag ikke blir realisert, for de vet ikke hvilke rammebetingelser de har å forholde seg til. Spesielt alvorlig er det i Møre og Romsdal – det fylket i Norge som står i fare for å komme inn i en kraftkrise først. Der har de en rekke prosjekter som kan være med på å løse dette, og forhindre at krisen eventuelt blir langvarig. Problemet for disse prosjektene er at de største er basert på gass. En har gasskraftverk på Fræna, og en har gasskraftverk på Tjeldbergodden. De som jobber med Tjeldbergodden-prosjektet, som skal realisere et gasskraftverk med CO₂-rensing og en verdikjede innen 2012 – altså to år før Mongstad – er nå usikre på om Regjeringens skryt av at Mongstad skal være det første, i 2014, betyr at Tjeldbergodden blir nedprioritert. Derfor ber jeg miljøvernministeren bekrefte at Tjeldbergodden vil få de samme rammebetingelser som en får på Mongstad?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:20:21]: Først har jeg lyst til å uttrykke glede over at Fremskrittspartiet er enig i Regjeringens opplegg for CO₂-håndtering på Mongstad. Det betyr også at jeg forventer at Fremskrittspartiet vil slutte fullt og helt opp om den avtalen som nå foreligger, om at vi skal ha et fullskala rensaneanlegg for CO₂ på plass i 2014. I den debatten som har vært, synes jeg det kan det virke som det har vært noen andre toner fra Fremskrittspartiet på det området.

Når det gjelder Tjeldbergodden, er det slik at Regjeringen i Soria Moria-erklæringen har slått fast at den gjennom økonomiske virkemidler og gjennom satsing på ny teknologi vil bidra til å sørge for at vi får på plass rensing og CO₂-håndtering.

Så arbeider vi med å få på plass hele planen for kraftproduksjon i Midt-Norge, og noe av det Regjeringen da gjør, er nettopp å jobbe med rammebetingelser for ulike typer kraftproduksjon. Når en ser hele den pakken, vil Regjeringen gi uttrykk for hvilke krav og hvilke rammebetingelser som skal legges til grunn for de forskjellige prosjekter.

Når det gjelder gasskraftverket på Mongstad, har Statoil og Shell jobbet med det og gitt noen signaler om at de ønsker et litt endret opplegg. Det som er mitt ansvarsområde, er utslippstillatelse, og det vil jeg komme tilbake til når Statoil og Shell har levert sin endelige søknad. Det er for tidlig å si noe om konklusjonene før det foreligger en endelig søknad.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:22:23]: Det burde være Fremskrittspartiet som gratulerte SV med at de til slutt falt ned på et fornuftig standpunkt, i tråd med det Fremskrittspartiet har fremmet forslag om på Stortinget, og som SV i denne salen da stemte imot. Men vi kan godt dele gledene over det.

Fremskrittspartiet vil respektere den avtalen som er inngått, men jeg registrerer også at Regjeringen selv har lagt inn en bakdør, der de kan frafalle avtalen før en investeringsbeslutning inngås i 2012. Vi respekterer den avtalen som ligger på plass. Men jeg ber fortsatt statsråden besvare spørsmålet, og det går på de prinsipielle tilnærmingene til andre prosjekter i Norge. Vil andre gasskraftverkprosjekt i Norge få de prinsipielt samme rammebetingelsene som man har på Mongstad, eller legger Regjeringen faktisk opp til å forskjellsbehandle samme type industri i Norge?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:23:17]: Først har jeg lyst til å forsterke det Fremskrittspartiet nå sier om at de vil respektere avtalen. Det er sensasjonelt veldig viktig. Det er en veldig forpliktende avtale som vi nå har fått, som altså gjør at Norge kan bli historisk ved at vi får til CO₂-håndtering. Vi fikk fram den avtalen hvor vi slår fast at rensing skal skje fra 2014. Fram til da er det mange stoppunkt i avtalen, som også gjør at den vil komme til Stortinget. Jeg forventer nå at Fremskrittspartiet vil benytte anledningen også til å markere sin støtte i Stortinget når avtalen kommer dit. Det er jeg veldig glad for.

Når det gjelder Tjeldbergodden, er det slik at alle disse ulike gasskraftverkene har ulike opplegg, ulike system, og derfor kreves det også ulike svar ut fra de konkrete søknadene som vil foreligge. Derfor kan jeg altså ikke si noe mer enn det jeg har sagt i dag.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:24:45]: Jeg hører at statsråden sier at Regjeringen jobber med tiltak. Da er det verdt å peke på at det både i Møre og Romsdal og i trøndelagsfylkene er massiv motstand mot vindkraftutbygging. De fleste elvene i området er vernet, og gasskraft er den eneste løsningen.

Miljøvernministeren uttalte til NTB 18. juli 2006 at klimautfordringene overskygger energikrisen i Midt-Norge. Hun uttaler også at forurensende gasskraftverk er helt uaktuelt som løsning på problemstillingen. Jeg føler ikke at statsråden er klar nok i sine svar på spørsmålene. Jeg slår nok en gang fast at gasskraft er den eneste løsningen på kraftkrisen i Midt-Norge i løpet av de tre–fire–fem neste årene.

Jeg spør nok en gang: Vil statsråden sørge for at man gir vilkår til Tjeldbergodden som gjør at man får mulighet til å bygge et gasskraftverk i Midt-Norge?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:25:48]: Jeg vil gjenta at den videre behandlingen av Tjeldbergodden og søknader om utslippstillatelse, som er mitt ansvarsområde, og de andre områdene som ligger under andre statsråder, må ses i lys av at Regjeringen har slått fast at vi gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi vil sørge for at nye konsesjoner til gasskraftverk innebærer CO₂-rensing.

Når det gjelder konkrete søknader til de konkrete prosjektene, må vi altså komme tilbake til det når de endelige planene foreligger. Akkurat når det gjelder Tjeldbergodden, må vi komme tilbake til det når Statoil og Shell har konkludert om hvilken type verdikjede de vil legge fram.

Presidenten: Ivar Kristiansen – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:26:51]: Når statsråden gir ulike svar, kan man jo selvfølgelig lure på om SV har ulike miljøprinsipper i utøvelsen av sin politikk alt etter hvor i landet man befinner seg. Når man så klart og tydelig sier nei til en løsning på Tjeldbergodden, sier man også klart nei til å løse kraftkrisen i den delen av landet hvor krisen faktisk er størst.

Når statsråden her slår fast at departementet arbeider med saken for å løse krisen, må statsråden være i stand til å gi i hvert fall et brukbart svar på hva slags backup man egentlig har i departementet. Da er det naturlige spørsmålet: Finnes det noen backup i det hele tatt som kan få forbruker og næringsliv i Midt-Norge til å puste noe lettere enn det de gjør i dag?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:27:49]: Når det gjelder kraftsituasjonen i Midt-Norge, jobber Regjeringen iherdig med den saken. Mitt hovedansvar når det gjelder framtidig energiforsyning og framtidig energibruk, er å sikre miljøaspektet gjennom en helhetlig utvikling, og nettopp legge vekt på både energieffektivisering, ny fornybar energi og gasskraft med CO₂-håndtering. Det er miljøvernministerens hovedansvar og miljøvernministerens ansvarsområde. Dette jobber vi med, vi er godt i gang, og jeg må si at jeg synes vi har fått gjort mye. Det er spesielt ganske sensasjonelt at vi har fått til denne avtalen med Statoil knyttet til Mongstad, som vil ha stor betydning for framtidens produksjon i Norge.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:29:03]: Jeg har lyttet til det som har blitt sagt, og vi har vært vitne til en rørende omfavelse mellom SV og Fremskrittspartiet. Men det som er oppsiktsvekkende, er at statsråden ikke kan bekrefte at det skal være rensing fra dag én på Tjeldbergodden. Soria Moria-erklæringen slår fast at nye konsesjoner skal baseres på CO₂-rensing, og SV har solgt dette som rensing fra dag én. Men hvis en ser litt på hva som skjer, får vi på Kårstø rensing fra år to og på Mongstad rensing fra år fire, og statsråden har ikke i dag kunnet bekrefte at det vil være rensing fra dag én når det gjelder Tjeldbergodden.

Hvilken tiltro skal vi ha til at det er Soria Moria-erklæringen som gjelder, det som står skrevet, og ikke det vi ser gjennom virkelige vedtak?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:30:00]: Jeg kan forsikre representanten fra Kristelig Folkeparti om at Soria Moria-erklæringen gjelder. I Soria Moria-erklæringen står det at nye konsesjoner skal baseres på CO₂-håndtering. Så har vi og jeg sagt mange ganger – og det er jeg helt sikker på at hele Stortinget står bak – at vi ønsker CO₂-håndtering så tidlig som overhodet mulig. Det er ingen her som ønsker at det skal ta lang tid.

Vi har fått til en avtale når det gjelder Mongstad som er så tidlig som det var mulig å få til. Jeg er helt sikker på at når vi i ettertid ser på det som denne regjeringen leverer på CO₂-håndtering, vil vi se at det er framtidrettet, det er miljøvennlig, og vi tar altså noen skritt som ingen andre regjeringer noen gang har våget – fra store ord og fromme ønsker til at vi nå får til en politikk som er praktisk, som er konkret, og som oppfyller våre visjoner og våre ønsker.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til siste oppfølgingsspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:31:15]: Miljøvernministeren sier i dag at en har oppnådd sensasjonelle resultater innenfor energipolitikken. Det mest sensasjonelle er vel at en SV-statsråd i dag står her og er begeistret over å bli rost av Fremskrittspartiet, spesielt på bakgrunn av at Fremskrittspartiet har stått fast hele veien, mens SV har snudd trill rundt i denne politikken.

Regjeringen gir vidt forskjellige signaler for hva en vil gjøre i forhold til de ulike gasskraftprosjektene som nå er aktuelle. På Kårstø skal det renses i 2009, Tjeldbergodden muligens i 2012, mens en er vilt begeistret over at en muligens klarer å rense Mongstad i 2014. Det er så ulike signaler fra Regjeringen i forhold til de ulike prosjektene at det kunne være grunn til å be Regjeringen legge fram en stortingsmelding hvor de samordner Regjeringens politikk når det gjelder gasskraft, CO₂-rensing og CO₂-håndtering, slik at en kunne få se prosjektene i helhet og få et bilde av hvordan Regjeringen tenker på dette området.

Synes statsråden at det er en god ide å legge fram en slik stortingsmelding?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:32:27]: Det er helt riktig som representanten Kvasheim sier, at det er ulike pla-

ner for de ulike gasskraftverkene – Kårstø i 2009, Mongstad i 2014 og på Tjeldbergodden, der Statoil og Shell har lagt sine planer. Det er helt riktig, for her snakker vi om ulik teknologi, og vi snakker om ulike forutsetninger når teknologien skal anvendes. Det ville være direkte naivt å tro at en på ulike plasser med ulik teknologi, med ulik størrelse, skal komme fram til akkurat samme måned og årstall.

Det er nettopp fordi vi går fra den luftige visjonen til at vi konkret og operativt gjør det som flertallet i Stortinget ønsker og som Soria Moria-erklæringen slår fast, at vi nå skal få til CO₂-håndtering. Det er jo fordi vi går fra de luftige store ord til de konkrete handlingene, at konklusjonene blir forskjellige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:33:43]: Mitt spørsmål går til fiskeriministeren.

Den raud-grøne regjeringa har nytta noko av inntektene frå budsjettkuttet i høgare utdanning, forskingsinnsats, SkatteFUNN og individuell pensjonssparing til å auka omfanget av nettolønsordninga. Og me gler oss over at rammevilkåra vert betre for Hurtigruta. Men fiskeriministeren har allereie bekrefta at for heile fiskerinæringa, og spesielt for den havgåande fiskeflåten, skapar den stadig meir omfattande nettolønsordninga urimelege konkurranseforhold i kampen om arbeidskraft.

Dette er ikkje nokon ny situasjon. Det siste året har bodskapen frå fiskerinæringa vore klar og tydeleg. Dei seier at dei rykkjer stadig bakover i konkurransen om arbeidskraft. Det vert vanskelegare og vanskelegare å halda på gode fiskarar. Næringa føler seg gløymd av Regjeringa. Dette gjeld ei av dei aller viktigaste næringane i Noreg, både når det gjeld verdiskaping og når det gjeld selssetjing langs kysten. Regjeringa si helsing til denne næringa i det føreliggjande budsjettforslaget er auka skattar og avgifter, definert som meir skatt på dei som har mest frå før.

Både storting og regjering etterlyser etter kvart svar på spørsmålet om denne regjeringa eigentleg har ein fiskeripolitikk. Kva tid vil fiskeriministeren opna forundringspakka og visa fiskeripolitikken sin?

Fiskerinæringa har ikkje bedt om auka overføringar, men dei har vore, og dei er, tydelege på at den stadig forverra konkurransesituasjonen gjer det vanskelegare og vanskelegare å halda på gode fiskarar. Innan kort tid kan dette faktisk få store, alvorlege konsekvensar for ei viktig næring.

No sa fiskeriministeren tidlegare i dag at ho har bedt Fiskarlaget om råd. Det er greitt nok, men ikkje spesielt offensivt. Så mitt konkrete spørsmål til fiskeriministeren er: Kva har statsråden på eigen kjøp tenkt å gjera med denne situasjonen og med denne negative utviklinga?

Statsråd Helga Pedersen [10:35:46]: Jeg vil understreke at det finnes flere måter å bedre rekrutteringen til fiskerinæringen på enn å innføre en nettolønsordning. Der har jeg bedt om at næringen selv kommer med sine

innspill til Regjeringen. Vi har bl.a. hatt et utvalg i arbeid som har sett på konkrete tiltak for å bedre rekrutteringen, og som departementet nå ser på.

Så vil jeg avvise at Regjeringen ikke har en aktiv fiske-ripolitikk. Det har vi i aller høyeste grad, og det bærer også forslaget til statsbudsjett for 2007 preg av. Jeg vil bl.a. vise til den kraftige styrkingen vi har av det marine verdiskapingsprogrammet, som skal bidra til at vi får mer ut av de ressursene vi har, og ikke minst at vi for andre år på rad styrker innsatsen mot det ulovlige fisket i Barentshavet – der jeg må få lov til å si at den forrige regjeringen kanskje hadde en lavere profil enn man kunne forvente. Det ulovlige fisket i Barentshavet utgjør et tap på ca. 1,5 milliarder kr for norsk og russisk fiskerinæring. Klarer vi ikke å få bukt med det, blir på en måte alle de andre fiske-ripolitiske debattene litt underordnet, for det å ta vare på og sørge for en bærekraftig forvaltning er fundamentet for alt de vi holder på med.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:37:12]: Eg vil først takka for svaret. Men eg er ikkje heilt tilfreds med det, for eg har enno ikkje heilt fått tak i Regjeringa sin fiskeripolitikk – det kan sjølvsagt skuldast meg, men eg trur det same gjeld for fiskerinæringa – for det som vert beskrive frå næringa sjølv, er at det er ein heilt umogleg konkurranse-situasjon. Fiskerinæringa slåst med i alle fall ei hand bunden på ryggen. Dei ber ikkje om nye overføringar, men dei ber om like konkurranseforhold, for viss utviklinga fortset, kan det få alvorlege konsekvensar med sterk nedbygging av ein kompetent og i høgste grad oppegående fiskeflåte. Det er ei utvikling som eg slett ikkje ønskjer.

I og med at dette ikkje er nokon ny situasjon, gjentek eg spørsmålet: Ser statsråden alvoret i denne situasjonen, og har ho på eigen kjøp tenkt å gjera noko med det og ikkje berre venta på råd frå Fiskarlaget?

Statsråd Helga Pedersen [10:38:09]: Jeg deler ikke representantens grunnlag for spørsmålet, for faktum er jo at det går veldig bra i norsk fiskerinæring i dag. Det er ikke en kriserammert næring. Når det er sagt, vet vi at veldig mange av lokalsamfunnene langs kysten sliter og har gjort det i mange år. Derfor vil denne regjeringen føre en fiskeripolitikk som også ivaretar de fiskeriavhengige samfunnene langs kysten. Vi skal legge til rette for en lønnsom flåte og en lønnsom industri, men i tillegg skal vi ha et samfunnsperspektiv.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bjørg Tørresdal.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:38:47]: Jeg frykter at det er få i fiskerinæringen som er blitt direkte beroliget av fiskeriministerens svar, for Norge har problem med at det er andre deler av næringspolitikken og skatte- og avgiftspolitikken som er med på å skape rekrutteringsproblemer for fiskerinæringen.

Statsråden har selv tidligere i år – og hun har gjentatt det i dag – sagt at departementet vil gjøre et utredningsarbeid når det gjelder rekruttering. Jeg vet ikke hvor langt

dette arbeidet er kommet, men jeg vil utfordre statsråden på akkurat dette med rekruttering. Er det slik at statsråden er enig i at forskjellsbehandlingen mellom de forskjellige marine næringer er en mulig kilde til at fiskerinæringen kan tape i konkurransen om stabil arbeidskraft? Og: Hvilke konkrete tiltak for å styrke rekrutteringen i fiskerinæringen har dette utredningsarbeidet i departementet ført til så langt?

Statsråd Helga Pedersen [10:39:46]: For det første vil jeg vise til at den forrige regjeringen økte en rekke avgifter for flåten vår. Den forrige regjeringen og Bondevik I-regjeringen må også ta ansvaret for at vi nå har en NO_x-avgift, for det var faktisk slik at det var Bondevik I-regjeringen som undertegnet Gøteborgprotokollen der vi pådrog oss de forpliktelsene vi nå skal etterleve.

Når det gjelder rekruttering, må vi se på flere tiltak, bl.a. utdanning og de tiltakene som vi har bedt næringen komme med utover det, og ikke minst er det viktig at alle bidrar til å skape et positivt bilde av fiskerinæringen og det å være fisker. Det er faktisk slik at det går bra i flåteleddet i dag, og det må vi være flinke til å understreke, slik at det blir fristende for ungdom å søke seg til denne næringen.

Presidenten: Øyvind Korsberg – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:40:51]: På mitt spørsmål i sted om generelle rammebetingelser for fiskerinæringen svarte statsråden at det ikke var aktuelt å innføre nettolønnsordning. Det er for så vidt også et svar.

For et år siden – på denne tiden – stilte jeg det samme spørsmålet når det gjaldt nettolønnsordning for Hurtigruta. Det gjentok vi i revidert, og da var det altså ikke aktuelt å innføre nettolønnsordning. Nå har heldigvis Regjeringen fulgt etter Fremskrittspartiet på det området og delvis innført nettolønnsordning for Hurtigruta. Det synes vi er bra. Men statsråden sa også i sitt svar til meg at hun ønsket innspill fra næringen for å forbedre rammebetingelsene. Jeg må jo si at jeg er forundret over at statsråden ikke har fått med seg de innspillene som har kommet, for Norges Fiskarlag har jo kommet med innspill om at fiskerfradraget økes til 150 000 kr. Det innspillet har altså kommet lenge, lenge før statsbudsjettet ble lagt fram.

Spørsmålet mitt til statsråden: Er det slik at man utelukker å gjøre noe med rammebetingelsene ut denne stortingsperioden, eller kommer man tilbake i forbindelse med revidert budsjett til neste år?

Statsråd Helga Pedersen [10:42:15]: Når det gjelder forslaget som vi har fått fra Fiskarlaget – og vi vil sannsynligvis også få flere forslag – er det noe vi vil vurdere i departementet og i Regjeringen og eventuelt komme tilbake til. Men jeg kan ikke her og nå gå inn på tiltak som kan være aktuelle for budsjettene i de kommende årene.

Presidenten: Torbjørn Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Torbjørn Hansen (H) [10:42:47]: Jeg vil stille oppfølgings spørsmål til fiskeriministeren.

Jeg synes faktisk det er skuffende og ganske alvorlig at fiskeriministeren ikke har noen relevante svar eller tiltak i forhold til den situasjonen som er når det gjelder rekrutteringen i fiskeriflåten. Presset fra skipsfarten, som har nesten 170 000 kr i nettolønnsordning pr. ansatt og betydelig lønnsomhet, er et politikerskapt spørsmål, og Regjeringen forsterker problemet gjennom å gi Hurtigruta nettolønnsordning nå i budsjettet. Samtidig fører skipsregisterregelverket til at offshorenæringen utelukkende må rekruttere norsk besetning. Dette er en næring som skal ha inn 70–80 nye fartøyer og rekruttere flere tusen ansatte de neste årene. Så dette problemet vil øke kraftig i omfang i tiden framover.

Er ikke da en mulig vei å gå å se på muligheten for å åpne opp for offshoreflåten til også å kunne bruke kompetent utenlandsk arbeidskraft gjennom å endre fartsområdebegrensningen i NIS-registeret? Det vil jo lette presset på fiskerinæringen. Samtidig er veksten så stor i denne næringen at alle som er kvalifisert til det, vil få jobb i offshorenæringen i årene framover.

Statsråd Helga Pedersen [10:43:53]: Nå er det slik at nettolønnsordningen for skipsfarten er innført for å sikre den delen av næringslivet like konkurransevilkår med utlandet. Fiskerinæringen er ikke i samme situasjon, for den norske fiskeflåten har en eksklusiv rett til å fiske på fiskeressursene våre. Derfor må vi se på andre tiltak enn en nettolønnsordning.

Når det gjelder offshoreflåten, har Regjeringen ingen planer om å endre vilkårene for den.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgings spørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:44:44]: Jeg registrerer at statsråden gjentar at det er mye bra i norsk fiskerinæring, og jeg deler det synspunktet. Det skyldes at det er mange dyktige folk i næringen, men det skyldes også den optimisme som fiskeripolitikken til Bondevik-regjeringen har ført til.

Men deler av fiskerinæringen er hardt presset. Spesielt kystfiskeflåten har slitt med dårlig lønnsomhet, konkurser, mannskapsflukt og rekruttering. Og som vi har hørt her, er kampen om arbeidskraften knallhard i næringen. Min påstand er at næringen må settes i stand til å møte utfordringene og ha mest mulig like konkurransevilkår med andre. Supply-næringen, oljenæringen og nå også hurtigruteselskapene har nettolønnsordning. Dette er veldig vridende med hensyn til rekruttering.

Det som nå også blir innført, er en NO_x-avgift, som fører til utgifter for enkelte fiskebåtreidere på opp til 5 mill. kr. Kan statsråden vurdere om en eventuell innføring av NO_x-avgift og det staten får inn på det, kan gå uavkortet tilbake til fiskerinæringen, eventuelt gjennom et fond, for å styrke ulike tiltak for rekruttering til næringen?

Statsråd Helga Pedersen [10:46:11]: Når det gjelder NO_x-avgift og forslaget om fond, er det slik at om vi opp-

retter fond, vil ikke det gi mer penger tilbake. Vi har satt av 75 mill. kr på statsbudsjettet for 2007 til tilskudd til NO_x-reduserende tiltak. I tillegg har vi altså tilsagnsfullmakter på 200 mill. kr. Det er det vi har ansett at flåten har behov for av tilskudd til NO_x-reduserende tiltak.

Blir det behov for mer penger, skal vi selvfølgelig vurdere det, men om pengene kommer via statsbudsjettet på den måten eller gjennom et fond, kan jeg ikke helt se den store forskjellen på. Poenget er uansett at flåten får inntil 100 pst. i tilskudd for å redusere NO_x-utslippene sine. Det tjener både flåten og miljøet på.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [10:47:12]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

Regjeringen er begunstiget med rekordstore inntekter. Det betyr at en kan bruke mer penger til mange gode formål, og det er bra. Det betyr også at mange av fagbudsjettene i årets statsbudsjett er betydelig styrket.

I sterk kontrast til dette står Miljøverndepartementets budsjett, hvor det kuttes i forhold til årets nivå. Det betyr at det blir mindre til å drive miljøarbeid, og jeg kan ikke se hvordan dette harmonerer med Regjeringens uttalte målsetting om at Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken. Det er viktig med kollektivsatsing på andre budsjetter, men mye av miljøarbeidet er avhengig av at Miljøverndepartementets budsjett er i en slik forfatning at det kan romme økt satsing. I stedet for økt satsing kuttes det i bevilgningene til vern av skog – et av de viktigste tiltakene for å redde truede dyre- og plantearter.

Fjorder og havneområder over hele landet er forurenset av miljøgifter. Regjeringen har bebudet en offensiv. I stedet kutter en i bevilgningene. Det har vært en opptrapping av pengestøtten til kulturminnearbeid. Den opptrappingen som har skapt optimisme, stopper opp med årets budsjett. Når det gjelder oppfølging av miljøarbeid knyttet til forvaltningsplanen, legges det ikke opp til økt innsats for å få et bilde av miljøinteressene i de områdene som vi skal diskutere om skal brukes til petroleumsaktivitet eller vernes. Nok en gang har oljen vunnet over miljøet i budsjettet.

Mitt spørsmål til miljøvernministeren er: Hva er grunnen til at Regjeringens ambisjon om å være et foregangsland når det gjelder miljø, ikke er sporbart i Miljøverndepartementets budsjett? Deler statsråden mange miljøorganisasjoners sterke ønske om at Miljøverndepartementets budsjett må få en påplussing under behandlingen i Stortinget?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:49:23]: Budsjettet som er lagt fram, er det mest ambisiøse miljøbudsjettet som noen regjering noen gang har lagt fram. Det vi har klart å oppnå, og det som jeg er mest stolt over, er nettopp at vi på område etter område ser at miljøet løftes høyt.

Miljø og bistand har fått en påplussing på 350 mill. kr. Vi har mellom 700 mill. og 800 mill. kr til CO₂-håndtering. Vi har en voldsom satsing på jernbane, og vi har en omlegging av skatte- og avgiftspolitikken i mer miljø-

vennlig retning, for å nevne noen slike områder. Jeg er nemlig helt sikker på at skal vi få til å løfte Norge som miljønasjon, og skal vi gjenreise Norge som miljønasjon, er vi nødt til å få til en politikk som gjør at miljøperspektivet gjennomsyrrer alle sektorer i samfunnet. Der har vi klart å gjøre det første skrittet i dette budsjettet.

Så er det helt riktig at hvis en leser helt prosentvis, går Miljøverndepartementets budsjett ned noen prosent. Men de som har innsikt i å lese budsjett, de som kan og forstår budsjettoppsett, vil nettopp se at reduksjonen stort sett skyldes tekniske endringer.

Det er tre hovedårsaker til at det skjer: Den ene er at miljøtiltakene på Nikkelverket på Kola er utsatt. Derfor er bevilgningene for 2006-budsjettet ikke videreført i 2007. Den andre er at vrakpant på biler er gått over til bransjen selv. Og den tredje er at løyvingene til ny fondskapital i kulturminnefondet er redusert.

Disse tre områdene er hovedgrunnen til at prosenten går ned. Men hvis man tar disse tekniske endringene vekk, er det en faktisk økning på 6 pst. i årets budsjett.

Gunnar Kvassheim (V) [10:51:41]: Takk for svaret.

Hvis vi skreller av all teknikk, står vi igjen med de harde realitetene, og de er at Miljøverndepartementet har fått et svakt budsjett – så svakt at Natur og Ungdom sendte ut en pressemelding med overskriften: Bjørnøy ble budsjett-taper. Det henger sammen med det jeg sa i mitt spørsmål: Det kuttet på skogvern, og det kuttet på tiltak for giftopp-rydding, osv.

Det er en oppsiktsvekkende idé som miljøvernministeren har fått for seg, at hvis en øker innsatsen når det gjelder kollektivtransporten eller tar klimautfordringene på alvor og gjør noe med CO₂-rensing, ja, så må en forvente at Miljøverndepartementets budsjett kuttet. Betyr det at hvis man nå ytterligere skal trappe opp innsatsen av kollektivtransport og jobbe med CO₂-rensing på Mongstad osv., må man forvente at Miljøverndepartementets budsjett blir ytterligere nedprioritert, med de konsekvensene det har for klassisk miljøarbeid, som jeg har pekt på?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:52:42]: Nå skal vi neppe ha noen stor budsjettdebatt her i dag, men jeg har lyst til å si at den framstillingen som representanten Kvassheim gir, er feil. Miljøverndepartementets budsjett – når man tar vekk den tekniske justeringen, som jeg forsøkte å forklare – innebærer en økning på 6 pst. Det betyr at vi altså har en økning av sentrale deler når det gjelder aktivitet. Det handler om skogvern, det handler om skjøtsel av vernet område, det handler om styrking av biologisk mangfold, og det handler om økt satsing på miljøgifter. Så er jeg selvfølgelig den første til å ønske enda mer penger og en enda større satsing på mange av våre områder. Det Regjeringen har gjort, er å ta det første skrittet i en ny retning, for en ny miljøpolitikk. Så har vi altså årene foran oss der vi skal forsterke denne retningen. Vi skal ta tydeligere skritt, og vi skal gjenreise Norge, fordi miljø har vært et forsømt område i Bondevik II-regjeringen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Odd Einar Dørum.

Odd Einar Dørum (V) [10:54:08]: Statsråden er begeistret for sider av Regjeringens miljøpolitikk. Slik var det også i Stortinget for godt og vel et og et halvt år siden da kulturminnemeldingen ble behandlet. Da var det begeistring for at denne delen av vår identitet nå skulle få en sjanse. Man var glad for at man skulle få en opptrapping, og det ble skapt optimisme blant alle de ildsjelene som har med dette å gjøre, da Bondevik II-regjeringen la inn i budsjettet for inneværende år – og som ble fulgt opp av den regjeringen som statsråd Bjørnøy sitter i – å styrke dette med 35 mill. kr. Man oppfattet det slik at man var godt på vei, og ildsjelene i feltet begynte å glede seg. De har vært vant til karrige kår for å ta vare på noe av det som gir oss vår identitet: kulturminner.

Så kom årets budsjett, og de opplever en kalddusj når de ser det, fordi opptrappingen blir på 5 mill. kr – veldig lite i grunnen – og de stiller seg da spørsmålet, som jeg gjerne slutter meg klart til: Skyldes dette pengemangel i Miljøverndepartementets budsjett, eller skyldes det rett og slett at dette ikke var verdt å prioritere innenfor den brede miljøsatsingen som statsråden i stedet snakket om overfor representanten Kvassheim?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:55:16]: Opptrappingsplanen for Kulturminnefondet står ved lag, og den skal Regjeringen gjennomføre. Så er det slik at vi i vårt forslag til 2007-budsjett har satt av 200 mill. kr til det fondet. Det er riktig at det er svakere enn det mange hadde ønsket seg, men jeg skal forsikre representanten Dørum om at målsettingen står fast og opptrappingen vil skje.

Presidenten: Børge Brende – til oppfølgingsspørsmål.

Børge Brende (H) [10:55:59]: I mange av våre fjorder er det mye forurensing. Det er miljøgifter, gammel PCB, som fører til at det er kostholdsrestriksjoner. Det vil si at folk ikke kan spise fisk og skalldyr som er fanget der. I løpet av mange år har vi hatt et godt samarbeid i Stortinget for å trappe opp satsingen på opprensning i disse fjordene. I 2001 brukte vi 22 mill. kr på dette, i 2005 brukte vi 64 mill. kr – en tredobling. Det var også et godt samarbeid mellom SV og Høyre i fire år om å trappe opp satsingen på opprydding i gamle miljøsynder. Derfor var jeg veldig overrasket da jeg så årets miljøbudsjett, hvor miljøvernministeren kutter 6 mill. kr i år i forhold til satsingen i fjor når det gjelder opprydding i gamle miljøsynder i fjordene.

Jeg lurer på om statsråden kan gi oss et svar på hva som er den faglige begrunnelsen for at man i år velger å bruke 6 mill. kr mindre til opprydding enn man brukte året før.

Statsråd Helen Bjørnøy [10:57:07]: Jeg er glad for at vi får litt fokus på miljøgifter og nødvendigheten av opprydding både i fjorder og i grunn på land. Det er en

kjempestor utfordring vi har, og vi følger veldig nøye med både i utviklingen i mange av fjordene og i grunnen.

Som jeg har sagt i Stortinget før også, skal vi i høst levere en stortingsmelding om miljøgifter hvor vi nettopp fokuserer på disse områdene.

Når det gjelder den faglige begrunnelsen som representanten etterlyser, er det flere årsaker til at vi følger denne planen. Den ene handler om at vi må gjøre et godt forarbeid for at vi skal kunne iverksette nødvendige tiltak. Det andre er at det i noen fjorder rett og slett er usikkerhet om hvor giften kommer fra, og det er vanskelig å sette i gang opprydding før man har lokalisert utslippskildene. Det må være samsvar i det arbeidet man faktisk gjør, slik at vi sikrer oss et godt resultat.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:58:29]: I dag opplever vi de store ords regjering. Svarene vitner om at miljøvernministeren fortsatt er i tåkeheimen på Soria Moria. Hadde man hatt tåkekraftverk her i landet, hadde kraftkrisen vært løst. Men så lett er det ikke. Det man observerer, er at vi har en rotete og uforutsigbar miljøpolitikk.

Vi har dag hørt at man snakker om Mongstad 2014 som det store gjennombruddet, selv om alle vet at Tjeldbergodden har visjoner og planer for 2012, og det er ikke teknologiforskjeller. Det ligger ikke én krone til Mongstad i statsbudsjettet for i år, selv om Regjeringen har lovet at man skal sette i gang umiddelbart.

Når det gjelder NO_x, ser man at Regjeringen vil rasere fiskeriflåten for å redusere NO_x-utslipp. Samtidig kommer de med en politikk som innebærer at vi får flere dieselbiler og mer bioenergi som øker NO_x-utslipp.

Jeg ber statsråden prøve å være konkret på ett område, og det går på vindkraft. Flere kommuner i Norge har hatt folkeavstemning om vindkraft, og flere kommuner har sagt nei takk til vindkraft av miljømessige hensyn. Nå ser vi i Aftenposten at Regjeringen ved NVE ønsker å overprøve disse folkeavstemningene på grunn av andre ting. Kan statsråden forsikre om at folkeavstemninger om vindkraft vil bli overholdt og respektert i Regjeringen?

Statsråd Helen Bjørnøy [10:59:45]: Det er nok ingen tåkeheim som preger meg, men heller litt lykkerus akkurat i dag, for det har altså skjedd noe nytt i Stortinget. Fremskrittspartiet har sagt høyt og tydelig at de vil respekttere avtalen som er inngått mellom staten og Statoil knyttet til Mongstad. Det betyr at Fremskrittspartiet, som det siste partiet, erkjenner at klima er en viktig og vanskelig miljøutfordring.

Så har jeg lyst til å kommentere vindkraft. Det vi har gjort, er at vi nå har sendt ut til høring retningslinjer for de regionale planene for vindkraft. Det er veldig viktig at vi nå får opp de gode prosjektene for vindkraft, og at vi kan legge til side de prosjektene som skaper store konflikter eller har ødeleggende virkning på miljø, reiseliv eller annet. Vi har sagt at vi skal satse på vindkraft, og vi er nå

godt i gang med å få fram prinsipper for de regionale planene.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgings-spørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:01:01]: Jeg registrerer at det fortsatt er en omfavelse fra SV i forholdet til Fremskrittspartiet. Det kan kanskje SV og miljøvernministeren trenge.

Mitt inntrykk er at det er mange harde kamper om miljø i Regjeringen. Det er kanskje ikke så rart, for det er ulike krefter som skal forenes. Men resultatet av alle disse kampene er vel at alle skuffer sine velgere, og alle bryter valglofter. I de siste dager har vi også hatt et tydelig eksempel på det, der representanter fra regjeringspartiene ønsker å trekke Trillemarka inn i denne sal og bort fra sin egen regjering. Det er altså den nye kampen for vern jeg ønsker å fokusere på. Kristelig Folkeparti mener at vi trenger et godt barskogvern. Vi trenger en fortsatt offensiv vernepolitikk, og vi er stolte over den jobben vi gjorde i Bondevik II-regjeringen.

Kan statsråden bekrefte at verneplanene kommer raskt, at det ikke blir en vernepause, og at dette er den nye retningen, de nye grepene, som statsråden tidligere har snakket om i denne sal?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:02:23]: Jeg kan forsikre at verneplanene kommer som planlagt. Vi har vernet mange områder. I løpet av høsten kommer de planlagte sakene knyttet til nasjonalparkvernet.

Jeg har også lyst til å kommentere noe som representanten nevnte. Det er diskusjonene innad i Regjeringen knyttet til miljøspørsmål. Selvfølgelig er det sterke diskusjoner. Selvfølgelig er det uenighet i utgangspunktet. Men Regjeringens styrke er at vi gjennom diskusjoner og gjennom harde debatter klarer å komme fram til gode resultater som synliggjør en offensiv og ambisiøs miljøpolitikk. Dette er sikkert heller ikke ukjent for Kristelig Folkeparti, som sikkert også har diskutert med sine partifeller og regjeringsfeller i Bondevik II-regjeringen. Forskjellen på disse to regjeringene er at vi leverer resultater.

Presidenten: Vi i går over til neste hovedspørsmål.

Presidenten vil bruke den konkrete anledningen som han nå har, til å minne om en av forutsetningene for den muntlige spørretimen, nemlig at presidenten så langt som mulig skal sørge for at alle statsrådene får spørsmål. Derfor vil presidenten nå som annonsert slippe til Morten Høglund, som antas å ville stille utviklingsministeren et spørsmål, istedenfor å følge den prioriteringen som Fremskrittspartiet hadde.

Morten Høglund (FrP) [11:03:57]: Da skal jeg få lov til å stille et spørsmål til utviklingsministeren.

Howdan verdenssamfunnet håndterer humanitære katastrofer, er kanskje en av de store tester for oss. I den anledning har FN en viktig og betydelig rolle. Det har i den senere tid og ikke minst gjennom vektige innlegg bl.a. fra

tidligere president i Leger Uten Grenser, Morten Rostrup, blitt tatt opp dilemmaer i forbindelse med hvordan FN utvirker sin rolle. Konfliktområder som Angola og Niger har vært nevnt, der FNs rolle kanskje ikke har vært den beste, men faktisk har bidratt til at menneskelige lidelser ikke har blitt redusert. FN vil stadig styrke sin rolle ved slike katastrofer, koordinere og styre. Ser ikke statsråden at det også bringer med seg en del problemer, og at andre frie aktører nærmest stoppes eller hindres i å utføre viktig arbeid ute i felt? Deler statsråden den virkelighetsbeskrivelsen som jeg refererer til, og som også er opplevd av bl.a. Leger Uten Grenser, og som jeg også vet at andre hjelpeorganisasjoner har opplevd?

Statsråd Erik Solheim [11:05:24]: Morten Høglund reiser en veldig viktig debatt. Det Rostrup fra Leger Uten Grenser tok opp her om dagen, er svært sentralt, nemlig at det må eksistere noen organisasjoner, som Leger Uten Grenser eller Røde Kors, som har adgang til begge sider i en konfliktsituasjon, er nøytrale i forhold til stridende parter og går rett på det humanitære mandatet for å hjelpe dem som er i nød. Selv i en så vanvittig situasjon som annen verdenskrig var det selvsagt til hjelp at Røde Kors hadde adgang også til Hitler-siden i konflikten.

FN har en annen rolle i mange av de mest kompliserte situasjonene, som i Kongo, som Morten Høglund trakk fram, fordi det dreier seg om å bygge en stat. Det er ingen reelt eksisterende stat i Kongo i dag. Det er en sentralregjering, og det er mange ulike kongedømmer for ulike militser. Det å få en stat ut av dette fordrer en veldig komplisert misjon, med blanding av militære, økonomiske, politiske og sosiale midler. Bare ved summen av disse kan man lykkes. Det er utrolig komplisert og setter veldig mange vanskelige spørsmål på dagsordenen, bl.a. dem som er nevnt av Morten Høglund.

Hvis presidenten tillater det, vil jeg også få si at det i realiteten skjer en politisk sensasjon i disse dager. I går fikk vi høre fra representanten Høglund at Fremskrittspartiet nå vil se på nytt på bistandsbudsjettet. Det er utrolig positivt og viktig, for det kan bidra til større samling om noe som er utrolig sentralt i norsk politikk. I dag fikk vi høre at Fremskrittspartiet også begynner å ta det andre store internasjonale problemet på alvor. De to store problemene vi har, er fattigdom og klima. Når Fremskrittspartiet nå for første gang sier at partiet er villig til å bruke hundrevis av millioner kroner på å ta klimatrusselen alvorlig, for det gir jo ingen annen mening å bruke hundrevis av millioner kroner på rensing på Mongstad hvis man ikke tror på klimatrusselen, er vi inne i det store hamskiftet i norsk politikk, som jeg ser på med betydelig glede.

Morten Høglund (FrP) [11:07:20]: Jeg velger allikevel å gå tilbake. Jeg takker for det svaret som ble gitt, men som jeg følte kanskje ikke helt traff akkurat i forhold til utfordringen med FN og FNs mer altovergripende rolle ved enhver katastrofe.

At FN skal spille en rolle, og har en viktig rolle å spille, er ubestridt, men på mange områder er FNs tilstedeværelse politisk sensitivt og vanskelig, og det at FN skal koor-

dinere og styre, kan faktisk hindre at andre organisasjoner slipper til.

Vil man nå fra Regjeringens side, i det reformarbeidet som foregår i FN, sørge for at FN når det er påkrevet, trekker seg tilbake, har en litt mer åpen tilnærming og aksepterer at andre kanskje på en bedre måte kan utføre det humanitære hjelpearbeidet som FN ellers, gitt en annen situasjon, kunne ha gjort?

Statsråd Erik Solheim [11:08:20]: Jeg tror svaret på dette spørsmålet er at her må man ha landspesifikke løsninger. Det er ikke én internasjonal mal som kan tres ned på enhver konflikt.

I noen internasjonale konflikter vil FN måtte ta den overordnede, styrende rollen, styre sine egne mange organisasjoner – bare det er jo ofte en svær oppgave – og så innenfor den rammen lage en samlet plan hvor ulike frivillige organisasjoner også kan spille en rolle.

I andre konflikter er FN bare én av mange aktører. Hvis man tar Darfur som ett eksempel, spiller FN en vesentlig, overordnet rolle der, men Leger Uten Grenser er mye større enn de fleste FN-organisasjoner i Darfur, har en sterk, sentral rolle og må selvsagt samordne seg med FN.

Så har man konflikter som i Sri Lanka, hvor FN ikke spiller noen overordnet rolle i konfliktløsningen overhodet, fordi partene så langt ikke har ønsket det.

Så når det gjelder debatten om hva FN skal gjøre: De må styre sine særorganisasjoner og samordne dem mye mer enn de har gjort til nå – det er bl.a. en av de tingene som Jens Stoltenberg har tatt til orde for i sitt panel – men andre steder må FN godta å være én av mange aktører som samordner seg imellom.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øyvind Vaksdal.

Øyvind Vaksdal (FrP) [11:09:28]: I en utviklingspolitisk redegjørelse i vår kom en rekke positive signaler fra statsråden med hensyn til bistand. Han ville gjennomgå norsk bistandspolitikk, satse på områder der vi hadde kompetanse, og i større grad stille krav til mottaker. Det var nesten så man skulle tro at statsråden hadde lest Fremskrittspartiets program. Stor var derfor skuffelsen da budsjettet ble framlagt og det meste var som før, bortsett fra noe økning til FN.

Har utviklingsministeren nå skiftet standpunkt i bistandspolitikken, eller har han ikke fått gjennomslag i Regjeringen for sine nye tanker og ideer?

Statsråd Erik Solheim [11:10:12]: Der må jeg anbefale Fremskrittspartiet å lese utviklingsbudsjettet. All – absolutt all – økning i dette utviklingsbudsjettet går inn i fire og et halvt hovedområde. Det er satsing på kvinner, på miljø, på olje og energi og på det jeg vil kalle stats- og fredsbygging. Det er de fire områdene. I tillegg har vi en spesiell satsing på vaksineprogram, og det skyldes at statsministeren har tatt et helt eget, særlig ansvar for å bringe denne ideen ut internasjonalt som et ledd i en helsetatsing.

Så de tingene jeg har varslet i Stortinget, og det som kommer i budsjettet, er ikke bare nesten likt, det er helt identisk. Det finnes ikke en millimeter forskjell mellom det Stortinget er blitt varslet, og det budsjettet som er framlagt.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [11:10:59]: Det er mange konflikter og vanskelige områder hvor det også er spørsmål om i hvor stor grad det internasjonale samfunnet kan delta, fordi FN f.eks. ikke blir en organisasjon som kan gå inn, fordi de rett og slett ikke får et mandat – på grunn av en politisk situasjon i Sikkerhetsrådet, f.eks.

Det er en økende bekymring for at når vår vekt ligger veldig sterkt på FN, vil vi få mindre mulighet til å stille opp i en del av de konfliktene hvor FN rett og slett ikke vil gi et mandat, og hvor FN ikke kommer til å koordinere operasjoner fordi mange land innenfor FN rett og slett vil definere situasjonene som interne og indre anliggender.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Når det gjelder arbeidet med FN-reform, hva er Regjeringens strategi i spørsmålet knyttet til områder hvor situasjonene defineres som interne anliggender? Noen av de største humanitære katastrofene vi ser, blir av mange land i FN definert som interne anliggender.

Statsråd Erik Solheim [11:12:17]: Dette er et veldig, veldig godt – og vanskelig – spørsmål. Jeg tror det er to viktige svar på det. Det ene er at en konfliktløsning i nesten ethvert land står mye, mye sterkere hvis det i utgangspunktet er basert på aktørene i landet selv. Nesten aldri er det gode eksempler – kanskje bortsett fra Bosnia – på at det internasjonale samfunn, og FN, så å si kan påtvinge et land en løsning, med mindre den gror ut av historiske erfaringer og tradisjoner i samfunnet selv. Så det er positivt hvis aktørene i et land selv virkelig tar ansvaret for det.

I tillegg kommer at FN må samordne og gi mandat og internasjonal legitimitet. Når vi deltar i ISAF-styrken i Afghanistan, er det jo bl.a. fordi FN har legitimert denne styrken og dermed gitt den den uomtvistelige internasjonale legitimiteten som en slik styrke må ha.

Og hvis jeg bare kan få nevne en akutt situasjon de siste dagene: Regjeringen i Sudan har sagt at FNs utsending til Sudan, Jan Pronk, ikke lenger er ønsket i landet. Vi har sammen med det internasjonale samfunn reagert meget sterkt på dette, fordi vi ser det som et utslag av Sudans motvilje mot det internasjonale samfunns forsøk på reelt å finne en løsning i Darfur og på andre vanskelige problemer i Sudan.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgingsspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:13:35]: Jeg tror ikke jeg tar mye feil når jeg sier at når referatene fra denne spørretimen skal skrives, så er det mest oppsiktsvekkende at de to tilstedeværende SV-statsråder – hver på sin måte – har omfavnet Fremskrittspartiet. Det er en slags «sosialistisk fremskrittsparti»-allianse som framstår etter denne

spørretimen. Det er litt overraskende på bistandsområdet, men la nå det ligge.

Jeg synes statsråden har lagt fram et offensivt bistandsbudsjett, og har gitt ros for det. Det jeg er litt mer overrasket over, er at han er så offensiv at han mener at norske normer og verdier skal være styrende for FN og FNs innsats på bistandsområdet. Har han tatt litt mye Møllers tran, i likhet med sin partileder ved en tidligere korsvei, eller er det sånn at han faktisk mener at lille Norge skal sette standarden for alle andre bidragsyttere til verdensorganisasjonen FN?

Statsråd Erik Solheim [11:14:40]: Først en bemerkning om Fremskrittspartiet: Det er jo en fantastisk ting, som burde glede Kristelig Folkeparti akkurat like mye som det gleder SV, når Fremskrittspartiets utenrikspolitiske talsmann i går forteller at Fremskrittspartiet kanskje har vært for lite opptatt av bistand, hatt for lite politikk på det, og nå vil ta en form for selvkritikk og se på det på nytt og komme ut med noe nytt og mer konstruktivt. Det er kjempefint. Jeg trodde Kristelig Folkeparti var like glad som vi var for det, og også når Fremskrittspartiet i dag annonserer for første gang – jeg har aldri hørt det før – at klimatrusselen er en reell trussel mot menneskeheten. Hvis det ikke var noen reell trussel, hvorfor skal man bruke hundrevis av millioner kroner på et renseanlegg på Mongstad? Da er jo det å kaste pengene ut av vinduet. Dette er et reelt skifte fra Fremskrittspartiets side i Kristelig Folkepartis og SVs retning. Det bør vi da glede oss over!

Når det gjelder det siste, kan jeg bruke abort som eksempel på hva jeg mener med norske verdier og holdninger. Selvsagt kan ikke vi påtvinge noe annet land norske holdninger når det gjelder abort, men vi kan gå inn i den problemstillingen at tusener av kvinner i Afrika hvert år dør på grunn av illegale og håpløse aborter, titusener – kanskje hundretusener – blir lemlestet for livet. Da må man ikke feie abort under teppet, men gå inn i det som en reell problemstilling som FN må arbeide med.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [11:16:05]: Jeg vil gjerne benytte anledningen til å fortsette der representanten Høglund startet, og ta opp reelle dilemmaer. Han tok opp én type dilemma, forholdet mellom FN og andre hjelpeorganisasjoner, hvor det er vanskelige forhold.

Jeg vil ta opp et annet, og det er den utviklingen jeg har konstatert og fulgt med stigende uro, at hjelpearbeid internasjonalt og også FN-hjelpearbeid tar med seg så stort og tungt apparat når man rykker inn i et fattig land, at man faktisk nærmest lager en lokal inflasjon og kostnadsutvikling som gjør at – for å si det på den måten – man setter en standard som skaper et voldsomt skille mellom dem skal ha en sjanse til å klare seg lokalt, og dem som skal hjelpe dem. Jeg er klar over at dette ikke har et enkelt svar, men jeg føler det er behov for å adressere det. Jeg opplever at statsråden er nysgjerrig, så mitt spørsmål går på: I en situasjon hvor vi, f.eks. i Afghanistan, opplever at hjel-

peapparaterne rykker inn i Kabul, og setter en levekostnadsstandard som gjør det ganske trøblete å gi håp om et godt liv, vil jeg gjerne høre statsrådets strategi. Jeg synes dette er et vesentlig spørsmål å stille, og dette var en invitasjon til en slik anledning.

Statsråd Erik Solheim [11:17:11]: Dette er et helt vesentlig spørsmål. I mange land er det et kjempeproblem at de beste kreftene blir rekruttert inn i FN-systemet og inn i hjelpeorganisasjonene. Det er ikke galt i seg selv, men det kan frata de lokale strukturene de beste folkene de burde ha. Man setter en standard for hva som er akseptabel levestandard, hvor de hvite, for å kalle det det, som kommer inn, ofte har en levestandard som er skyhøyt over også den lokale middelklassen, og dermed setter man en gal standard, og ressurser brukes galt.

En liten del av svaret er at FN må samordne sine ressurser veldig mye mer. I mange afrikanske land er det 15–20 – opptil 25 – ulike FN-organisasjoner, hver med sin leder, sitt budsjett, sin bilpark. Jo mer man kunne få det samordnet, jo lettere ville det være å svare på noen av disse spørsmålene.

Jeg tror vi bare må erkjenne at dette er et konstant dilemma ved bistanden. Derfor er vårt hovedanliggende å styrke lokale strukturer gjennom lokale frivillige organisasjoner, ikke bare bringe inn norske, og bidra til å styrke den lokale statsdannelsen. Det er lettest i land med en begrenset korrupsjon og med en rimelig grad av demokrati, som Tanzania og Mosambik. Vi må gjøre hva vi kan for å styrke de lokale strukturene framfor å overvelde med utenlandsk innsats.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Siri A. Meling til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Tord Lien til miljøvernministeren, overføres til finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmålene 15, 16 og 20, fra henholdsvis Odd Einar Dørum, Jan Arild Ellingsen og Hans Olav Syversen til justisministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, vil bli besvart av fornyings- og administrasjonsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra fornyings- og administrasjonsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 28, dvs. til slutt i spørretimen.

Spørsmålene 18 og 19, fra henholdsvis representantene Kari Lise Holmberg og Thore A. Nistad til justisministeren, vil bli besvart av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av justisministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 21 og 22, fra henholdsvis representantene Ola T. Lånke og Ivar Kristiansen til kultur- og kirkeministerens, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 27, fra representanten Bent Høie til fornyings- og administrasjonsministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra arbeids- og inkluderingsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 14, som skal besvares av samme statsråd.*

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:19:10]: «I EF-domstolens nylig avsaatte dom i Cadbury Schweppes-saken begrenses mulighetene for nasjonalt, avvikende skatteregulering for utenlandsbaserte norske selskaper, de såkalte NOKUS-regler. Dommen regulerer forholdet til EU/EØS-regulering.

Hvilken betydning mener statsråden denne dommen vil ha i forhold til våre gjeldende NOKUS-regler, og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å bringe det norske regelverket i tråd med EØS-reglene?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:49]: For å bekjempe skatteunngåelse har Storbritannia regler om «Controlled Foreign Companies», såkalte CFC-regler. Etter disse reglene skal overskudd i et utenlandsk datterselskap som er kontrollert fra Storbritannia, på visse vilkår inkluderes i skattegrunnlaget for morselskapet som er hjemmehørende i Storbritannia. Dette gjelder selv om overskuddet ikke overføres som utbytte eller lignende til morselskapet.

Mange EØS-land har tilsvarende regelverk. En variant er de norske reglene om skattlegging av norske eiere av norsk kontrollerte selskaper mv. hjemmehørende i lavskatteland, NOKUS-reglene.

I Cadbury Schweppes-dommen, avsagt 12. september 2006, slo EF-domstolen fast at de britiske CFC-reglene kun kan anvendes dersom en del nærmere angitte vilkår er oppfylt.

Myndighetene i alle EU/EØS-land med CFC-regulering må nå vurdere hvilke følger denne domspraksisen skal ha for de nasjonale CFC-reglene. Departementet er i startfasen av en bred gjennomgang av de norske NOKUS-reglene, hvor vurderingen av virkningen av EF-domstolens avgjørelse i nettopp denne saken er gitt prioritet. Dermed etter en slik vurdering avdekkes behov for å endre gjeldende rett for fortsatt å kunne ivareta våre EØS-forpliktelser på dette feltet, vil departementet så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med forslag om nødvendige lovendringer.

* Dessuten ble spørsmål 26, fra representanten Jan-Henrik Fredriksen til helse- og omsorgsministeren, tatt opp av representanten Vigdis Giltun.

Svein Flåtten (H) [11:21:31]: Jeg takker for svaret, som viser at statsråden og departementet følger opp dette.

Det er en del komplikasjoner ved disse tingene – jeg skal ikke gå altfor langt inn i de tekniske tingene her. Rent historisk har jo NOKUS-reglene sitt utspring ikke i EU/EØS-regelverket, men i de skatteavtalene som man har med de forskjellige land. Så her vil vi ha – og vi har i øyeblikket faktisk – to forskjellige regelsett å forholde oss til. Det kan ikke være slik i fremtiden at man skal ha ett regelverk i forholdet til USA, kanskje et annet i forholdet til EU/EØS.

Veldig mange næringer har virksomheter ute, ikke minst shipping, men også andre næringer, så fremdriften i dette fra departementets side er antakelig veldig, veldig viktig for norsk næringsliv. Jeg har lyst til å legge vekt på, som for så vidt også statsråden har sagt, at det er viktig at dette går så raskt som mulig, selv om det er ganske kompliserte forhold.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:44]: Representanten Flåtten har rett i at dette er kompliserte forhold, men jeg har egentlig nå bare lyst til å vise til svaret som jeg allerede har gitt, at vi ser nøye på denne dommen som er utgangspunktet for representantens spørsmål, og vil komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig med hva vi mener er eventuelle nødvendige endringer i det norske lov- og regelverket. For dette er selvfølgelig viktig av mange grunner, men jeg ser jo også at norsk næringsliv trenger avklaringer og å få vite hva de skal forholde seg til. Så jeg er glad for at representanten har tatt opp dette spørsmålet, og vi skal ha trykk på saken.

Svein Flåtten (A) [11:23:21]: Takk for svaret!

S p ø r s m å l 2

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:23:38]: «Handlingsregelen slår fast at bruken av olje- og gassinntekter over tid skal tilsvare realavkastningen av Statens pensjonsfond – Utland, estimert til 4 pst. Staten Alaska i USA har også et oljefond. Gjennomsnittlig realavkastning for Alaskas fond har vært 8 pst.

Mener statsråden at dersom den gjennomsnittlige realavkastningen på Statens pensjonsfond hadde vært høyere, så ville handlingsregelen vært tilsvarende høyere, eller har realavkastningen ingenting med handlingsregelen å gjøre?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:27]: Handlingsregelens utgangspunkt er at det er en plan for en jevn og gradvis økning i bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet. Da regjeringen Stoltenberg I la fram de budsjettpolitiske retningslinjene i St.meld. nr. 29 for 2000–2001, understreket den at vurderingen av hvor raskt petroleumsinntektene skal tas inn i norsk økonomi, må bygge på en avveining av flere hensyn. Jeg tenkte jeg skulle gå gjennom det som var utgangspunktet for at man lagde disse reglene.

1. Hensynet til en jevn utvikling i det offentlige tjenestetilbudet tilsier isolert sett at man er tilbakeholden i bruken av oljeinntekter de nærmeste to tiårene. De oppsparte oljeinntektene kan da benyttes til å dekke økte framtidige utgifter som følge av en aldrende befolkning. Dette er en utfordring som alle de vestlige land har både i de pensjonsrettighetene som en aldrende befolkning vil ha, og også i det tjenestetilbudet som vil bli nødvendig når befolkningen stadig blir eldre.
2. Hensynet til å oppnå en stabil utvikling i økonomien over tid trekker i retning av en forholdsvis jevn innfasing av oljeinntektene. Jo mer en øker bruken av petroleumsinntektene det nærmeste tiåret, dess større blir behovet for at en på et senere tidspunkt må sette i verk tiltak for å styrke de offentlige budsjettene for å oppnå en jevn utvikling i tjenestetilbudet. Det henger jo sammen med det første hensynet.
3. Hensynet til konkurranseutsatt sektor må tillegges stor vekt. Økt bruk av oljeinntekter vil kunne øke aktiviteten i økonomien. I en situasjon med høy kapasitetsutnyttelse, som vi jo nå har, vil dette kunne føre til en svekkelse av det konkurranseutsatte næringslivet. Vi opplevde jo det nettopp i perioden 2002–2003, fordi kronekursen styrket seg så klart.
4. Hensynet til usikkerhet om framtidige oljeinntekter – vi ser jo at oljeinntektene veksler og varierer stort. Det er ingen garanti for at de holder det samme høye nivået framover, og det betyr at man må ha en stor grad av forsiktighet i bruken.
5. En skulle ikke basere den økonomiske politikken på et stadig høyere skatte- og avgiftsnivå.

Handlingsregelen sier at vi skal bruke forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland. Den er altså anslått til 4 pst., som Tybring-Gjedde er inne på i sitt spørsmål. Den faktiske årlige realavkastningen av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland har variert betydelig over tid, fra minus 6,6 pst. i 2002 til pluss 11 pst. i 2003. For perioden første kvartal 1997 til andre kvartal 2006 sett under ett har Norges Bank beregnet gjennomsnittlig årlig realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland til 4,1 pst. Avkastningen er målt i utenlandsk valuta, som er det relevante målet for avkastning når en skal måle utviklingen i fondets internasjonale kjøpekraft.

Alaskas Permanent Fund har de siste fem årene hatt en høyere avkastning på kapitalen enn Statens pensjonsfond – Utland. Forskjellen skyldes ulik aktivaklasse- og regionsammensetning, altså valutaeksponering. Blant annet har Alaskas Permanent Fund en høyere eksponering mot aksjer enn det norske pensjonsfondet har. Fondet er også investert i eiendom. De siste fem årene har dette gitt god uttelling. Dersom vi hadde sammenliknet andre tidsperioder, ville bildet kunnet se annerledes ut. Styret i Alaskas Permanent Fund legger selv til grunn en betydelig lavere avkastning i årene framover enn det som er oppnådd de siste fem årene.

Den betydelige usikkerheten som er knyttet til avkastningen i internasjonale finansmarkeder, tilsier at vi også for årene framover må regne med store variasjoner i årlig

fondsavkastning. Denne usikkerheten innebærer at fondsavkastningen vil kunne avvike fra 4 pst. over flere år uten at det i seg selv tilsier at anslaget bør endres. Anslaget for forventet avkastning må bygge på grundige vurderinger av hva som er normalavkastning over en lengre tidsperiode i de aktivaklassene fondet er investert i.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:29:13]: Jeg takker statsråden for svaret, og har fått bekreftet at handlingsregelen ikke har noe med realavkastningen å gjøre, men det er estimatet, og estimatet har for så vidt ingenting med realavkastningen å gjøre heller, for den varierer jo fra minus til pluss, mange prosent. Det er altså et ordspill.

I fjor argumenterte Regjeringen og ikke minst finansministeren sterkt for at vi ikke kunne bruke mer på inneværende års budsjett – altså budsjettet for 2006 – enn nøyaktig det beløpet som Regjeringen selv foreslo. Bakgrunnen for dette var at ytterligere bruk av oljepenger ville føre til økt inflasjon, høyere rente, press på kronkursen og nedleggelse av konkurranseutsatte bedrifter. I budsjettet for 2007 foreslår Regjeringen å bruke langt flere milliarder enn i budsjettet for 2006. Så spørsmålet er: Hvilke pressreduserende omstendigheter har inntruffet i løpet av 2006? Eller med andre ord: Hvorfor vil ikke økt bruk av oljepenger i 2007 få konsekvenser for inflasjon, rentenivå og kronkurs tilsvarende det som Regjeringen selv mente var konsekvensene av økt oljepengeforbruk i inneværende år? Jeg er ute etter hvilke pressreduserende omstendigheter det er som har inntruffet i 2006.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:30:17]: For det første har Regjeringen aldri lagt skjul på at 4 pst. er forventet avkastning, altså et estimat. Det er ikke noen lek med tall eller ordspill som ligger bak det, men en forventet realavkastning over tid, og den henger selvfølgelig nært sammen med hva slags risikoeksponering man har i forhold til hvordan fondet investeres. Dette er også tema i nasjonalbudsjettet, f.eks. hvor stor andel Statens pensjonsfond – Utland skal kunne investere i aksjer.

Så er representanten Tybring-Gjedde inne på at det ikke er noen eksakt vitenskap akkurat hvilket nivå for oljepengebruk man legger seg på. Men det man må ta hensyn til, er realøkonomien. Tybring-Gjedde beskriver en virkelighet som ikke stemmer, når han sier at Regjeringen foreslår å bruke betydelig mer oljepenger i 2007 i forhold til 2006. Beløpet ligger 6 milliarder kr over, og det er omtrent 4 pst. Det betyr altså at vi faser oss inn mot 4 pst., og vi sier også at det for de neste årene kan være at vi må ligge under 4 pst. Men det er realøkonomien pluss disse andre hensynene i forbindelse med handlingsregelen som til syvende og sist avgjør hva som er det anbefalte nivået.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:31:34]: Det var godt å få bekreftet at Halvorsen mener at handlingsregelen, eller bruk over statsbudsjettet, ikke er en eksakt vitenskap. Det er første gang den innrømmelsen kommer. Det

setter jeg veldig stor pris på, for det har jeg løpt rundt og hevdet i årevis.

Jeg har lyst til å snakke litt om hvordan budsjettet er lagt opp for 2007. Innser finansministeren at måten oljepenger blir brukt på, har forskjellige virkninger på norsk innlandsøkonomi? Og dersom hun mot formodning gjør det, hvorfor behandles forbruk, investeringer, skattelette, anskaffelse i utlandet eller innad i Norge på nøyaktig samme måte i budsjettet? Og siden det gjøres på denne måten, hvilken økonomisk teori bygger statsråden på i opplegget for den årlige budsjettfremleggelsen for Stortinget? Jeg antar at statsråden forstår spørsmålet, nemlig at investeringer i utlandet og i Norge budsjetteres på samme måte, skattelette budsjetteres på samme måte som forbruk, investering på samme måte som forbruk, osv. Vil statsråden se på dette og foreslå endringer for Stortinget når det gjelder budsjettering?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:37]: Når Finansdepartementet beregner hvor ekspansivt et budsjett er, legges det nettopp vekt på det som Tybring-Gjedde nå spør om, at ulike områder av økonomien eller ulike områder av statsbudsjettet har forskjellig innvirkning nettopp på det. For eksempel vil en betydelig innsats i kommunesektoren virke annerledes enn en stor økning på bistandsbudsjettet – ikke på den måten at bistandsbudsjettet ikke har innvirkning på innenlandsøkonomien og som sådan også bidrar til etterspørsel, for norske organisasjoner, vareleverandører osv. bidrar jo også i form av det arbeidet som Norge gjør utenlands, men det er klart at bistandsbudsjettet i større grad enn kommunebudsjettet – la oss si det sånn – virker utenlands, og har mindre etterspørselsvirkning innenlands. Alle disse elementene er med når vi vurderer den helhetlige etterspørselsvirkningen i budsjettet.

S p ø r s m å l 3

André N. Skjelstad (V) [11:33:52]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Flommen i Trøndelag i februar i år medførte betydelige skader for de flomrammede kommunene. Kompensasjonsmodellen Kommunal- og regionaldepartementet har brukt, dekker mellom 50 og 97 pst. av merutgiftene kommunene har blitt påført på grunn av flommen. I tillegg kommer en kommunal egenandel på 20 pst. til NVE for flomsikring.

Mener statsråden at statens kompensasjon er i samsvar med de forventningene hun skapte etter sitt besøk i de utsatte kommunene?»

Statsråd Åslaug Haga [11:34:33]: La meg først av alt si at turen til de flomrammede områdene i Trøndelag tidligere i år gjorde et meget sterkt inntrykk. Jeg vil gjenta det jeg sa under besøket mitt, nemlig at det ble utført en usedvanlig god jobb av lokale myndigheter og frivillige i den meget vanskelige situasjonen som man opplevde.

Kommunal- og regionaldepartementet har bevilget 34,2 mill. kr i ekstraordinære skjønnsmidler til kommuner

(Statsråd Haga)

og fylkeskommuner som har hatt merutgifter som følge av flommen i Trøndelag i februar. Dette er et betydelig bidrag, som viser at Regjeringen følger opp løftet om at storsamfunnet skal være med og bidra til gjenoppbygging og sikring av de rammede lokalsamfunnene. Dette ble også underbygget av den kompensasjonsmodellen som har blitt valgt. Modellen kommer de hardest rammede kommunene til gode – som Flatanger, som fikk et dekningsbidrag på 97 pst., og Åfjord, som fikk et dekningsbidrag på 61 pst. Kommunen med høye utgifter oppnår størst dekningsgrad, ved at utgifter over 250 kr pr. innbygger blir dekket i sin helhet. Kommuner og fylkeskommuner som har hatt utgifter mindre enn 250 kr pr. innbygger, får kompensert 50 pst. av sine merutgifter.

Skjønnsmidlene er blitt brukt til å dekke kommunenes merutgifter knyttet til utbedring og oppbygging av ødelagt infrastruktur. Skjønnsmidlene er også blitt brukt til å dekke direkte merutgifter som kommunene har hatt under flommen.

Ut fra dette kan det ikke være tvil om at jeg lever opp til mine lovnader til disse områdene under besøket mitt.

Når det gjelder distriktsandelen knyttet til flomsikring, viser jeg til statsråd Enoksens svar i spørretimen 11. oktober dette år.

André N. Skjelstad (V) [11:36:46]: Jeg takker statsråden for svaret.

At kommuner rammet av uforutsette naturkatastrofer må slite med gjeld til staten, høres nesten utrolig ut, men det er faktisk tilfellet for en del pr. i dag. Jeg får i dag bekreftet at sånn er det. De fleste kommunene jeg har vært i kontakt med, har hatt stor tro på at regningen etter stormflommen i vinter ville bli kompensert. Når vi ser at enkelte kommuner i Nord-Trøndelag nå har oppimot 4–5 mill. kr i ekstra utgifter, er det klart at dette vil svi økonomisk og føre til kutt på andre kommunale tjenester.

Kompensasjonsmodellen har vist seg å være veldig bra for de små kommunene, som også statsråden var inne på, men for de litt større er den ikke like hensiktsmessig. Kan statsråden tenke seg å se på kompensasjonsmodellen, som til en viss grad slår veldig uheldig ut for de litt større kommunene? Flatanger er en kommune med 1 750 innbyggere. Både Flatanger og Høylandet i Nord-Trøndelag kom bra ut, men de andre kommunene gjorde det definitivt ikke.

Statsråd Åslaug Haga [11:37:55]: Det skal aldri være noen tvil om at storsamfunnet skal stille opp når mindre samfunn utsettes for f.eks. flom eller andre naturkatastrofer. Det har vi da også gjort i betydelig grad i denne sammenheng. Jeg finner det helt naturlig at de kommunene som har hatt de største utgiftene, kompenseres i større grad enn de kommunene som har hatt mindre utgifter. Nå har vi da satt et skille ved 250 kr.

Det vil sjølsagt kunne være mulig å tenke seg at dette ble gjort annerledes. Det vil være en skjønsmessig vurdering som ligger til grunn, men vi har funnet at dette er rimelig. Når det gjelder distriktsandelen på 20 pst. for sik-

ringstiltakene i elver og vann, har man lagt til grunn det som er vanlig praksis, nemlig at staten stiller opp med alt utover 20 pst.

André N. Skjelstad (V) [11:39:11]: Olje- og energiministeren uttalte for 14 dager siden da jeg stilte spørsmål om dette, at han ville se på en nedbetalingsplan for kommuner med store utgifter i forbindelse med flomsikring, altså det som går på NVE. Er kommunal- og regionalministeren villig til å gjøre en ny vurdering av det som går på kompensasjonsordningen? Jeg har vist til tall her. Jeg har fått en masse mail fra de aktuelle kommunene, og det er klart at de nok har en litt annen vurdering av hva statsråden sa under sitt besøk. Tallenes tale er også rimelig klar i etterkant: Dette medfører store ekstrakostnader. Er statsråden villig til å se på dette og gjøre en ny vurdering når det gjelder de kommunene som nå kommer veldig dårlig ut?

Statsråd Åslaug Haga [11:40:00]: Det er ingen tvil om at de kommunene som har hatt de største utgiftene, også får mest i kompensasjon. Det er helt rimelig. Det er da også sånn at namdalsordførerne, som var de som hadde de største utgiftene, har gitt uttrykk for at de er tilfreds med det opplegget som er etablert. Så er det sånn at noen av de kommunene som ikke har fått en så stor andel i refusjon som namdalskommunene, er mindre fornøyd. Men det er også de kommunene som hadde minst utgifter pr. innbygger. Sånn sett er dette et rimelig opplegg, og staten har lagt store penger på bordet for å bidra til opprydding.

S p ø r s m å l 4

Fra representanten Siri A. Meling til utenriksministeren:

«Hva er status for syrisk og iransk rettsforfølgelse av de ansvarlige bak angrepene på de norske ambassadene i Damaskus og Teheran, og er utenriksministeren fornøyd med prioriteringen av disse svært alvorlige sakene i de to lands rettssystemer?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tord Lien til miljøvernministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Tord Lien (FrP) [11:41:13]: «Regjeringen har tidligere uttalt at det ikke skal innføres nye fiskale avgifter.» – Det var bl.a. oppe i debatten mellom statsråden og representanten Sanner i siste spørretime. – «Regjeringen foreslår nå å innføre NO_x-avgift der bare deler av beløpet skal gå til å redusere NO_x-utslipp.

Hvordan henger dette sammen med at alle nye avgifter skal tilfalle definerte formål?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:42:01]: Først til det som er utgangspunktet for representanten Liens spørsmål.

Det som Regjeringen varslet i Soria Moria-erklæringen, er at vi skal videreføre det samlede skatte- og avgiftsnivået fra 2004. Vi varslet samtidig at vi ville gjennomgå skatte- og avgiftssystemet med sikte på å foreta endringer som skulle fremme miljøvennlig atferd. Regjeringen har aldri varslet at det ikke skal innføres nye fiskale avgifter. Regjeringen har heller aldri varslet at alle nye avgifter skal tilfalle definerte formål.

I statsbudsjettet for 2007 bringes skatte- og avgiftsnivået tilbake til nivået fra 2004. Regjeringen foreslår også å innføre en avgift på utslipp av NO_x. Hovedmålet med avgiften er at den, sammen med andre virkemidler, skal bidra til å oppfylle NO_x-forpliktelsene i Gøteborgprotokollen.

I nasjonalbudsjettet for 2007 er NO_x-utslippene i 2010 anslått til 203 600 tonn. Norge er i henhold til Gøteborgprotokollen forpliktet til å redusere de årlige utslippene av NO_x til 156 000 tonn. Dette har både myndighetene og næringslivet visst lenge, men det har av tidligere regjeringer ikke vært gjort noen grep for å sikre at vi oppfyller disse målene. Nå har vi egentlig bare tiden og veien igjen til å få dette til.

NO_x-avgiften er en miljøavgift og ikke en fiskalavgift. Hensikten med avgiften er å gi forurenseren et incitament til å redusere utslippene av NO_x. Bruken av avgift som virkemiddel bidrar til at aktørene tilpasser seg, slik at utslippene reduseres på billigst mulig måte.

I likhet med inntektene fra de øvrige særavgiftene går provenyet, altså inntektene til staten, fra NO_x-avgiften, eksklusiv petroleumssektoren, til statskassen. Det eksisterer altså ingen form for øremerking, verken av NO_x-avgiften eller noen av de øvrige særavgiftene. NO_x-avgiften fra petroleumssektoren inngår i kontantstrømmen til Statens pensjonsfond – Utland.

Regjeringen legger stor vekt på at utslippene av NO_x reduseres uten at den økonomiske belastningen for næringene blir unødvendig høy. Det foreslås derfor betydelige kompensasjoner til de berørte næringene. Vi går gjerne i dialog med næringene for å finne gode løsninger på NO_x-utslippene, men det er ikke aktuelt å fjerne forslaget om at avgiften innføres fra 1. januar 2007.

Tord Lien (FrP) [11:44:42]: Jeg takker for det.

Jeg konstaterer at man på den ene siden sier at dette er en miljøavgift, og på den andre siden sier at det også er en fiskalavgift. Så påpeker vi overfor finansstatsråden at de marginale tiltakskostnadene for å redusere NO_x-utslippet er mellom 50 og 60 kr pr. kilo, så 15 kr kiloen vil ikke i seg selv føre til nødvendige investeringer. Ordningen innebærer 1,6 milliarder kr i avgift og 400 mill. kr til tiltak. Det vil medføre utflytting av konkurransedyktig norsk industri til land med lavere miljøkrav enn Norge. Fiskeflåten vil bli særdeles hardt rammet. Den vil levere fisken til havner utenfor Norge.

Statsråd Pedersen, fiskeriministeren, har i dag sagt at investeringsbehovet i fiskeflåten ligger på mellom 75 og 275 mill. kr. Da skjønner ikke jeg hvorfor man har behov for å ta inn 400 mill. kr fra fiskerinæringen.

Jeg lurer på følgende: Hvordan blir miljøet bedre av at man tar inn 1,2 milliarder kr i avgift, som vil lamme disse næringene veldig hardt?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:45:53]: For det første tror jeg vel kanskje ikke at jeg skal forstå representanten Lien dit hen at han etterlyser en høyere avgift, selv om visse bakgrunnsregnestykker for beregningen av denne avgiften skulle tilsi at hvis vi bare tok miljøhensyn fort, raskt og brutalt, skulle avgiften vært satt høyere. Men vi har prøvd å finne et system for dette, der vi starter med de største fiskebåtene og de største enhetene og de største kjelene, og med en forholdsvis lav avgift for å få til den omstillingen som vi vil ha på plass. For fiskerinæringen er jo kompensasjonsordningene på over 90 mill. kr, slik de er foreslått i budsjettet.

Men jeg forstår jo at næringene er opptatt av å få til dette på en slik måte at de lider minst mulig. Jeg beklager egentlig at den forrige regjering ikke var mye tidligere på banen med dette, fordi jeg tror at man i en dialog med næringene over lengre tid kunne fått til et noe annet løp enn dette. Jeg samarbeider gjerne med næringene videre framover om hvordan dette kan gjøres, men avgiften må innføres fra 1. januar 2007, for vi har ikke noen tid å miste. Så er det jo spørsmål om vi kan tilpasse det litt annerledes framover.

Tord Lien (FrP) [11:47:11]: Fremskrittspartiet har flere ganger i denne debatten blitt framstilt som det nye miljøpartiet i Norge, og det ønsker vi selvfølgelig å fortsette med å være. Vi kan da bekrefte at vi ikke ønsker noen høyere NO_x-avgift, snarere en lavere NO_x-avgift, i tråd med det Fremskrittspartiet foreslo i revidert nasjonalbudsjett, nemlig en lavere avgift, men en avgift som i sin helhet går til miljøtiltak, i dialog med industrien.

Så må jeg få si at jeg er enig med statsråden når hun peker på at dette kunne tidligere regjeringer gjerne ha tatt tak i. Men det er ikke blitt gjort, og da må man gjøre noe felles, men da i dialog med industrien. Da lurer jeg på om statsråden kan bekrefte at Regjeringen vil følge miljøpartiet Fremskrittspartiet og innføre et fond som et alternativ til avgifter som ligger i statsbudsjettet.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:48:12]: Jeg synes jo at det er både muntret og kostelig at Fremskrittspartiet nå erklærer seg som Norges miljøparti. Samtidig er det min tro at folk blir bedre hvis de får ros enn hvis de bare får kjeft. Så når Fremskrittspartiet som siste parti i Norge oppdager at det er noe som heter klimaproblemer, at det er reelt, at snøen smelter i nord og på polene – ja i det hele tatt – da er vi på banen og sier at det er veldig fint at Fremskrittspartiet har oppdaget dette. Det må ikke misforstås dit hen at vi mener at Fremskrittspartiet er et miljøparti.

Jeg har bare lyst til å si følgende om NO_x-avgiften: Vi har lagt fram et forslag for Stortinget. Vi varslet det i revidert nasjonalbudsjett. Det gjorde at de berørte næringene startet med et arbeid, fordi man skjønnte at dette ble alvor. Vi vil innføre avgiften fra 1. januar 2007, men vi vil gjerne ha dialog med næringen, slik at vi får til den om-

stillingen som vi ønsker oss. For hele poenget med NO_x-avgift er ikke i utgangspunktet kroner i statskassen, det er å få til en omstilling i miljøvennlig retning, slik at vi oppfyller de forpliktelsene vi har i Kyotoprotokollen.

For alle som i utgangspunktet ikke skjønner hva NO_x er, handler det altså om sur nedbør. Og det rammer oss alle, både fremskrittspartister, SV-ere og alle andre.

S p ø r s m å l 6

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:49:49]: Det er et spørsmål fra miljøpartiet Fremskrittspartiet, som jo fyller rollen når det andre miljøpartiet har forsvunnet.

Spørsmålet til olje- og energiministeren er som følger:

«I mars i år framla Statoil og Shell planer om å etablere en CO₂-verdikjede på Tjeldbergodden innen 2012. Regjeringen så på planene som et gjennombrudd, og trodde prosjektet ville bli realisert. Nå framstilles CO₂-rensing på Mongstad som et gjennombrudd, til tross for at dette realiseres to år senere (!), i 2014. Noen frykter at Tjeldbergodden rykker ned på prioriteringslisten, til tross for kraftsituasjonen i Midt-Norge.

Vil andre gasskraftprosjekt få vilkår og politisk/økonomisk støtte på linje med Mongstad?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:50:35]: Regjeringen har siden den tiltrådte gitt høy prioritet til arbeidet med å redusere sårbarheten i kraftforsyningen, og vi er også spesielt opptatt av situasjonen i Midt-Norge. Samtidig har Regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen slått fast at den gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi vil sørge for at nye konsesjoner til gasskraftverk skal basere seg på CO₂-fjerning. Mongstad er første muligheten denne regjeringen har til å sikre CO₂-håndtering på gasskraftverk gjennom nye tillatelser. Regjeringen har vist at den mener alvor med de betingelser som myndighetene og Statoil har nedfelt i gjennomføringsavtalen og i utslippstillatelsen for Mongstad.

Statoil søkte om konsesjon og utslippstillatelse til et gasskraftverk på Tjeldbergodden den 30. juni 2004. Norges vassdrags- og energidirektorat gav energikonsesjon i januar 2006. I tråd med Regjeringens retningslinjer til Statens forurensningstilsyn vedrørende behandlingen av søknader om utslippstillatelse til gasskraftverk leverte SFT innstilling til Miljøverndepartementet den 18. januar 2006. SFT anbefaler i sin innstilling at det stilles krav om CO₂-håndtering fra idriftsettelsen av anlegget.

Søknaden om utslippstillatelse ligger til behandling i Miljøverndepartementet. Etter at Miljøverndepartementet mottok SFTs innstilling, lanserte så Statoil og Shell i mars 2006 planer om å etablere en verdikjede for CO₂ mellom Statoils planlagte gasskraftverk på Tjeldbergodden og petroleumfelt på Haltenbanken.

Ifølge de framlagte planer vil verdikjeden bestå av et 860 MW gasskraftverk, hvor CO₂ brukes til økt oljeutvinning i Draugen, og eventuelt senere Heidrun-feltet. Deler av kraftproduksjonen skal gå til å forsyne Ormen Lange, metanolfabrikken på Tjeldbergodden og Romsdalsregionen med elektrisitet. Statoil og Shell utreder nå de kom-

mersielle og teknologiske sidene ved en slik verdikjede for CO₂.

Prosjektet består av mange delelementer: kraftverk, fangstanlegg, rørledning for CO₂, kraftkabel og modifikasjoner på en eller flere plattformer. Flere av disse delelementene er ikke ferdig prosjektert. Det er heller ikke avklart om konsesjoner som allerede er gitt, må endres, i lys av de nye planene for Tjeldbergodden. Regjeringen arbeider også aktivt med å få på plass ny kraftproduksjon i Midt-Norge, der avklaring av rammebetingelser for ulike typer ny kraftproduksjon står sentralt. Det er derfor for tidlig å si noe om hvilke krav og rammebetingelser som det er aktuelt å knytte til dette prosjektet og andre framtidige prosjekter.

Avslutningsvis: Når det gjelder prosjektet på Tjeldbergodden, er det ingen grunn til at det skal bli forsinket, såframt Statoil og Shell, som er prosjekttnehaverne, klarer å holde sin framdriftsplan.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:53:21]: Jeg takker for svaret. Men jeg tror at statsråden bør ta fram en kalender, for det er helt åpenbart at også prosjektet på Tjeldbergodden er et nytt prosjekt som en har søkt konsesjon for i denne stortingsperioden. Det er ikke et prosjekt som fikk konsesjon fra Bondevik-regjeringen. Ergo: Tjeldbergodden er like nytt som Mongstad.

Tjeldbergodden har de samme ambisjoner om CO₂-rensing som Mongstad. På Tjeldbergodden planlegger vi å rense 2,1 millioner tonn CO₂. Det er mer enn de 930 000 tonn som en skal rense netto på Mongstad. I tillegg vil en ha en CO₂-verdikjede på Tjeldbergodden, så alle som ønsker å realisere CO₂-rensing og verdikjeden, burde jo sagt at Tjeldbergodden skulle være det store gjennombruddet som skulle få den store støtten fra Regjeringen.

Det er litt bekymringsfullt når Regjeringen ikke kan garantere at den skal ha den samme prinsipielle tilnærmingen til rammevilkår for Tjeldbergodden som den har hatt for Mongstad.

Jeg vil gjerne be statsråden om å utdype svaret sitt litt.

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:54:23]: Jeg tror det er god grunn til å smøre seg med litt tålmodighet. Statoil og Shell vil ta investeringsbeslutning i 2008 om sitt verdikjedeprosjekt på Tjeldbergodden. Det betyr at det er et godt stykke fram før vi i det hele tatt er i stand til å gå i dialog med Statoil og Shell om hva de statlige bidragene skal komme til å være.

Det Regjeringen imidlertid signaliserte allerede da Statoil og Shell lanserte sitt verdikjedeprosjekt på Tjeldbergodden, var at dette er et interessant prosjekt. Dette er en mulighet til å etablere en verdikjede. Dette er en mulighet til å få en elektrifisering av plattformer, og dette er også en mulighet til å få brakt kraft inn i et område som trenger det. Vi er altså positive til dette prosjektet og vil selvfølgelig så raskt som Statoil og Shell er klar til det, gå i drøftinger med dem om prosjektet. Dit er vi ikke kommet ennå. Det står ikke på Regjeringen, men det står på at dette er et stort og komplekst prosjekt, hvor Statoil og Shell nå er i en utredningsfase.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:55:25]: Jeg registrerer fortsatt at kalenderen ikke henger sammen med det som virkelig skjer, for på Mongstad skal en tross alt ikke ta en endelig investeringsbeslutning før i 2012 for at et CO₂-renseanlegg skal stå ferdig i 2014. Istedenfor å sitte og si at Statoil og Shell skal holde på – uten at Regjeringen gir et tydelig signal nå, for det skal den ikke gjøre før i 2008 – burde det være en mye bedre politikk å gå inn nå og spørre Shell og Statoil om hva en kan gjøre for at dette prosjektet realiseres, med både gasskraftverk, CO₂-håndtering og CO₂-verdikjede.

Jeg registrerer at Regjeringen ikke legger opp til det løpet, og det synes jeg er veldig beklagelig. Det viser at en har en tilnærming til Mongstad som er ulik den en har til Tjeldbergodden. Jeg registrerer også at da statsministeren uttalte seg til NTB om prosjektet på Tjeldbergodden i mars i år, var hans signal: Hurra, dette er gledelig. Dette ser det ut som en kan få til uten at staten skal bidra. Det er et helt annet signal enn det som er blitt gitt til Mongstad, der staten går inn og tar alle kostnadene på CO₂-renseanlegget etter 2014, utover det som er kvotekostnadene.

Vil statsråden ta initiativ til å jobbe med Shell og Statoil fra i dag, og ikke fra 2008, for å realisere dette?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:56:39]: Det som er den vesentlige forskjellen på disse prosjektene, er at på Mongstad har Statoil i flere år utredet et varmekraftverk. Det var nå kommet så langt at man var klar til å ta en investeringsbeslutning og inngå forpliktende kontrakter på leveranse av varmekraftverket. Derfor er denne avtalen inngått nå, slik at vi kan kjøre et løp framover på Mongstad.

På Tjeldbergodden har man altså skissert et nytt prosjekt, hvor man i 2008 skal ta de nødvendige beslutningene om dette prosjektet skal gjennomføres. Vi har rikelig med tid. Vi vil gå inn i dialog med Statoil og Shell om realisering av prosjektet på Tjeldbergodden når de er klare til å gå inn i slike drøftinger.

Vi var kommet dit på Mongstad at selskapet var klar til å ha disse drøftingene, og vi kunne gjennomføre dem og få et godt resultat. Dit er vi ennå ikke kommet når det gjelder Tjeldbergodden.

Så registrerer jeg at Fremskrittspartiet også i denne saken er klar til å skrive ut en blankosjekk uten å gå igjen om hva de reelle kostnadene på statens hånd vil komme til å bli, for det er nemlig dit vi må komme først. Vi må se hva som er nødvendig å bruke av offentlige midler til dette prosjektet, før vi går inn i drøftinger.

S p ø r s m å l 7

Gunnar Kvasheim (V) [11:57:52]: «Representanter fra Regjeringen har uttrykt bekymring for de kommende CO₂-utslippene fra Snøhvit-anlegget på Melkøya. I utslippstillatelsen til Snøhvit heter det bl.a. at teknologisk utvikling og endringer i klimapolitikken kan gi grunnlag for å vurdere nye krav knyttet til klimagassutslippene. Tillatelsen krever at anlegget skal tilrettelegges for fangst, transport og deponering av CO₂.

Vil Regjeringen bidra til et samarbeid med Statoil som kan gi CO₂-rensing av energianlegget på Snøhvit?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:58:27]: Regjeringen har nylig lagt fram planer for en historisk satsing for å utvikle teknologi for CO₂-håndtering på gasskraftverk. Gjennom samarbeidsavtalen med Statoil om Mongstad tar vi sikte på å utvikle verdensledende miljøteknologi som kan gi et bidrag til å håndtere verdens klimaproblemer.

Energianlegget på Snøhvit er tilrettelagt for CO₂-håndtering, og Statoil som selskap er involvert både på Snøhvit og på Mongstad. Det er svært sentralt for Regjeringen at den teknologiske satsingen som nå skal skje på Mongstad, resulterer i løsninger som også er anvendbare andre steder i Norge og i utlandet.

Samtidig planlegger Statoil å bygge ut en ny produksjonslinje på Snøhvit, et såkalt tog 2. Statoil har nylig presentert disse planene for Olje- og energidepartementet. Planene for kraftforsyningen er enten å ta kraft fra nettet, eller å etablere et nytt energianlegg med CO₂-håndtering. Ved etablering av et nytt energianlegg med CO₂-håndtering på Snøhvit vil det være gode muligheter for å få til CO₂-håndtering også på det eksisterende energianlegget.

Som følge av Regjeringens satsing teknologisk og økonomisk på Mongstad ligger det derfor godt til rette for at også energianlegget på Snøhvit vil få CO₂-håndtering ikke altfor langt inn i framtiden.

Det er meg en glede å få lov til å være med og rette opp noen av unnlattelsessyndene fra den forrige regjeringen.

Gunnar Kvasheim (V) [11:59:56]: Ja, den finten som statsråden hadde mot den forrige regjering, er et slag midt i magen på denne regjeringens største parti, Arbeiderpartiet, som hadde regien og var pådriver for å få Snøhvit-anlegget realisert langs de linjene som nå er. Men det får en ta et oppgjør om på kammerset.

Når det gjaldt svaret på mitt spørsmål om Snøhvit, var det positivt i den forstand at man ser for seg muligheten for å få til rensing. Det som jeg hadde håpet, var at en hadde fått en mer offensiv framdrift i dette arbeidet, i lys av det som skal skje på Kårstø, og i lys av det som skal skje på Tjeldbergodden.

Mitt spørsmål er om en ser muligheter for å få dette gjort langt tidligere enn ved å avvente resultatene av et renseanlegg som skal stå klart på Mongstad i 2014.

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:00:47]: Uavhengig av hva representanten Kvasheim sier: Det var altså den forrige regjeringen som gav konsesjon til bygging av energianlegg på Snøhvit uten CO₂-håndtering.

Jeg registrerer at representanten Kvasheim nå er voldsomt offensiv i forhold til å gå i gang med flere renseanlegg så snart som mulig. Det er positivt at Venstre støtter opp om det viktige arbeidet som denne regjeringen gjør på dette området. Selvsagt er det en ambisjon for oss å få lagt til rette for CO₂-håndtering så snart som det praktisk er mulig.

Det er fremdeles et stort og krevende arbeid som gjenstår før Snøhvit-anlegget på Melkøya er oppe og går og er i produksjon. Og, som sagt, allerede nå har man startet planene for et tog II som vil legge godt til rette for CO₂-håndtering på begge disse energianleggene på Melkøya. Så får vi ta ting i tur og orden. Det vi allerede har gått inn i, er krevende prosjekter på Kårstø og på Mongstad, som vil bli igangsatt, der trinn 1 skal være i gang i 2010. Så Regjeringen har høye ambisjoner på dette området.

Gunnar Kvasheim (V) [12:01:55]: Jeg viser til representanter for Statoil har sagt at Snøhvit-anlegget er tilrettelagt for rensing av CO₂. Det burde være mulig å kjøre et parallelt løp med det som en har på Kårstø, som skal være ferdig i 2009.

Nå er det søkt om ytterligere utslippstillatelse for Melkøya-anlegget, med inntil 200 000 tonn CO₂ i flere år. Det håper jeg er et moment som Regjeringen bruker for å sette fart i arbeidet med å få rensing på Melkøya.

Men mitt spørsmål avslutningsvis til statsråden er, i lys av den debatten vi har hatt i dag, i lys av at det er ulike gasskraftprosjekt, ulik framdrift når det gjelder rensing, og ulike signaler når det gjelder Regjeringens medvirkning på hvert enkelt anlegg: Ser statsråden at det kunne ha vært av verdi for Stortinget å ha fått en stortingsmelding der en ser helheten mellom de ulike anleggene, de ulike mulighetene for CO₂-rensing og -håndtering, og en beskrivelse av Regjeringens ambisjoner knyttet til helheten og i forhold til hvert enkelt prosjekt?

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:02:55]: Regjeringens holdning til dette ligger nedfelt i Soria Moria-erklæringen. De konsesjonene som er gitt av tidligere regjeringer, står ved lag. Regjeringen skal bidra til å legge til rette for CO₂-håndtering på disse konsesjonene, slik vi nå er i gang med på Kårstø, som det første prosjektet vi har startet. Når det gjelder nye konsesjoner, skal de baseres på CO₂-håndtering.

Å legge fram en stortingsmelding som omhandler dette generelt, har etter min oppfatning dessverre liten verdi, fordi det er ingen anlegg her som vil være like. Regjeringens politikk ligger fast. Det er mer snakk om å gå i drøftinger med de ulike aktørene for å få til et fornuftig gjennomføringsløp på de prosjektene som nå måtte komme. Det vil være Regjeringens tilnærming til dette. Stortinget vil få seg dette forelagt, sak for sak.

S p ø r s m å l 8

Peter Skovholt Gitmark (H) [12:03:59]: «Regjeringen har over lang tid proklamert at Årdal er i krise. Løsningen på dette skulle være flere titalls millioner i offentlig støtte til nyetablering av en dørfabrikk i kommunen. Nå viser det seg at det ikke er arbeidsledige nok til å fylle den nye fabrikk med arbeidskraft.

Synes statsråden det er fornuftig politikk å gi konkurransevridende næringsstøtte til en dørfabrikk i en kommune tilnærmet uten arbeidsledighet når denne kan utkon-

kurrere andre dørfabrikker i andre kommuner med langt høyere arbeidsledighet?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:04:34]: Det går bra i Årdal. Vi lykkes med omstillingsarbeidet. De som blir overtallige når Hydro nedbemanner, ser ut til å finne seg nytt arbeid. Det synes jeg vi skal være glade for alle sammen.

Det er politisk enighet om at det er viktig å støtte opp om den nødvendige omstillingen i Årdal. Det har Stortinget sluttet seg til. Det har den nåværende regjering sluttet seg til, og det sluttet den forrige regjeringen seg til.

De offentlige omstillingsmidlene har vært utløsende for at det nå er mye aktivitet i Årdal kommune. Det har bidratt til å skape optimisme i bygda, og til at flere bedrifter nå tør å satse i kommunen. Og det er nettopp slik det skal være. De offentlige midlene skal bidra til å utløse privat kapital.

Dørfabrikken Dooria søkte om midler fra Innovasjon Norge på helt ordinær måte. Det er noe alle bedrifter har anledning til. Alle bedrifter har krav på å bli vurdert opp mot regelverket og retningslinjene for støtteordningene. Dooria er i så måte ikke særbehandlet av Innovasjon Norge. Stortinget foretok en grundig gjennomgang av saksbehandlingen i juni i år.

All støtte til enkeltbedrifter setter den bedriften bedre i stand til å konkurrere. Derfor er statsstøtte i utgangspunktet forbudt gjennom EØS-avtalen. EØS-regelverket åpner likevel for at det kan gis støtte i enkelte tilfeller. Disse unntakene er nøye regulert. Ordningene under Innovasjon Norge er utformet i tråd med EØS-regelverket. Det gjelder også de ordningene som Dooria har fått støtte fra.

Peter Skovholt Gitmark (H) [12:06:18]: Jeg står igjen med to spørsmål til statsråden. Det første er: Er et samfunn, lik det man ser i Årdal, i krise dersom det anslagsvis er tolv arbeidsledige og arbeidsimport? Jeg tror dagens situasjon skulle tilsi at man nå revurderer en del av den støtten som er lovet, men ennå ikke utbetalt.

Spørsmål nr. 2, som jeg ønsker svar på av statsråden, er: Er det en god idé, sett i ettertid, å bruke anslagsvis 70 millioner offentlige kroner på å nå det som i dag viser seg å være tolv arbeidsledige, hvorav et fåtall faktisk vil få jobb i den nye dørfabrikken?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:07:00]: Det er mulig at det er noe som representanten Skovholt Gitmark ikke har fått med seg, og det er at nedbemanningen i Hydro i hovedsak ligger framfor oss. Det er 134 til som kommer til å miste arbeidet. Det er derfor det var omstillingsbehov i Årdal. Det er bakgrunnen for at staten har stilt opp, at Hydro har stilt opp, og at fylket har stilt opp. Det omstillingsbehovet var og er helt reelt. Det ser da ut til at en klarer å få til den omstillingen på en slik måte at det ikke blir krise, noe som ikke Regjeringen har påstått at det er. Men både den forrige og den nåværende regjering påstod at det var behov for omstillingshjelp. Når det nå gir gode resultater, kan jeg ikke skjønne annet enn at det må gå an å glede seg over det.

Når det gjelder de vurderinger knyttet til bevilgningen som Innovasjon Norge har gjort, og for så vidt også de som SIVA har gjort, men særlig Innovasjon Norge, i forhold til høringene, så er det vurderinger som er blitt gått grundig gjennom av Stortinget, og alt er i sin skjønneste orden. Resultatene blir bra. Dette syns jeg vi skal glede oss over.

Peter Skovholt Gitmark (H) [12:08:11]: Jeg syns det er grunn til å glede seg over alle kommunene som klarer å få arbeidsledigheten ned og holde en lav arbeidsledighet. Det det ikke er grunn til å glede seg over, er overdreven bruk av skattebetalerspenger på å starte nye bedrifter som vil utkonkurrere andre.

Er virkelig statsråden komfortabel med at det brukes offentlige midler på en bedrift i én del av landet som ifølge bransjen selv kommer til å utkonkurrere andre bedrifter i en annen del av landet som har betydelig høyere arbeidsledighet? Det er det reelle spørsmålet her. Når man har en krise i Årdal nå, så er det ikke på grunn av antall arbeidsledige, men det er på grunn av mangel på arbeidskraft. For starter man opp en dørfabrikk, så er man avhengig av å ha kompetent arbeidskraft. Den kompetente arbeidskraften til å fylle de første 60 arbeidsplassene som Dooria trenger i sin bedrift, finnes pr. i dag ikke i Årdal.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:09:08]: Det er altså slik at vurderingene knyttet til bevilgningene er gjort av Innovasjon Norge. Det har Stortinget hatt en egen høring om, en høring som avklarte at her var alt i orden. Så den type omkamp fra representanten Skovholt Gitmark om vurderingene på det tidspunktet er det ikke noen grunn for meg til å gå inn i.

Når det gjelder spørsmålet om å utkonkurrere andre, var det temaet også belyst i den sammenhengen. Men det som jo er en kjent realitet, er at Dooria som bedrift ville etablere seg med den type bedrift i Norden, og uansett være en konkurrent på det nordiske markedet. At de da valgte Årdal som et lokaliseringssted, med den gode kompetanse som Årdal har på industriarbeidskraft, var deres vurdering. Det var Innovasjon Norge som vurderte å støtte dem. Men det er ikke slik at den konkurransen ikke ville vært til stede hvis det ikke hadde vært brukt omstillingsmidler i Årdal. Den konkurransen ville bare ha kommet fra et annet sted. For øvrig er det slik at alle bedrifter i Lyngdal og i andre kommuner i Norge har anledning til å søke Innovasjon Norge om støtte, og vil bli underlagt en like ryddig og objektiv vurdering som det Dooria har fått i Årdal. De får den støtten de har krav på, hvis betingelsene er til stede.

S p ø r s m å l 9

Per Roar Bredvold (FrP) [12:10:45]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ifølge beregninger vil det koste 575 mill. kr i engangssum å utbedre riksveiene i Hedmark. For fylkesveiene er beløpet 940 mill. kr.

Hvor lang tid vil statsråden bruke på å nå dette målet, slik at det blir både trygt og rimelig å bo i og leve av, og med, distriktene?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:11:11]: Eg har lagt kostnadstala som representanten Bredvold opererer med, fram for Statens vegvesen. Etaten reknar med at dette er overslag over kostnadene ved å ta att vedlikehaldsetterslepet på riks- og fylkesvegnettet, og ikkje det totale beløpet til investeringar for å utbetre heile riks- og fylkesvegnettet i Hedmark til god standard.

Det auka etterslepet på vedlikehald skal no stoppast. Med 25 pst. auke på drift og vedlikehald i statsbudsjettet for 2007 vil me vere godt i gang. I Nasjonal transportplan for perioden 2006–2015 er styrkt vedlikehald på riksvegnettet ei prioritert oppgåve. Dette har Regjeringa følgd opp både i 2006 og i budsjettforslaget for 2007. For fyrste gong er det i budsjettet for 2007 lagt inn midlar nok til vedlikehald i høve til å stanse det aukande etterslepet. Midlar for å redusere etterslepet skal takast over investeringsbudsjettet. For investeringar på resten av riksvegnettet skal fylkeskommunen sine prioriteringar tilleggjast avgjerande vekt. Det er derfor opp til Hedmark fylkeskommune om dei vil prioritere dette både på store delar av riksvegnettet i fylket og på fylkesvegnettet. Regjeringa legg til rette for ei opprusting av fylkesvegnettet gjennom ei vesentleg styrking av kommuneøkonomien.

Arbeidet med Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019 er starta opp. I retningslinjene for transportetatane sitt arbeid har departementet særskilt peika på at drift og vedlikehald er vektlagt i Soria Moria-erklæringa. Det er svært viktig at etatane i sitt planarbeid gjev tilstrekkeleg grunnlag for den langsiktige oppfølginga av erklæringa. Regjeringa vil kome tilbake til korleis dette skal følgjast opp, i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019, som etter planen skal leggjast fram i desember 2008.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:13:07]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var et svar som oppsummerer det som kan og skal gjøres, kanskje. Men det sier jo ingenting om tidsperspektivet, og det sier ikke så mye om store forandringer i forhold til det som har skjedd bakover i tid, uansett hvilke regjeringer som har sittet her.

I avisen Østlendingen 10. oktober d.å. kan vi lese følgende:

«Med dagens investeringsnivå vil det ta 50 år å oppgradere hele stamveinettet i Norge til en god standard.»

Altså 50 år. Det er klart at det er ganske lang tid, og jeg tror vel verken jeg eller statsråden vil oppleve en fullgod stamveg, hvis vi har det perspektivet. Når vi f.eks. snakker om rv. 3 i Hedmark, så vil den koste, hvis jeg husker riktig, 2,8 milliarder kr, og det fins mange veger som er lik rv. 3. Derfor ønsker jeg nå noe litt mer konkret. For én ting er investeringer, en annen ting er vedlikehold, og vedlikehold må vi ha. Men det må store investeringer til for å oppgradere vegnettet. Det er det jeg egentlig vil ha svar på.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:14:16]: Det svaret eg gav, er det svaret eg på noverande tidspunkt kan gje. For det me gjer no, er å følgje opp Stortinget sitt vedtak i gjeldande Nasjonal transportplan. I motsetnad til tidlegare regjeringar, òg støtta av Framstegspartiet gjennom budsjettforlik og dess like, så har ein ikkje sett ei slik oppfølging som me no legg opp til, og som me gjennomfører i 2007-budsjettet. Så me følgjer opp det Stortinget har vedteke.

Så skal me leggje fram ein ny NTP i 2008, og spørsmålet som representanten Bredvold reiser i dag, høyrer i beste fall heime der, når me i den samanhengen skal sjå på korleis me skal tilretteleggje for ein tilfredsstillande standard framover.

Så må eg, med rette, med ein smil få lov til å seie at då eg såg på grunnlagsmaterialet for den førre NTP-en, fann eg at perspektivet var 60 år. Då går det iallfall i rett retning når det gjeld å få ein tilfredsstillande standard på stamvegnettet.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:15:15]: Jeg takker nok en gang statsråden for svaret.

Jeg synes det er merkelig at statsråden ikke tar spørsmålet mer alvorlig – for å si det slik – når hun sier at spørsmålet «i beste fall» skal behandles i 2008. Vi lever i dagens verden. Jeg trodde at statsråden – som kommer fra et parti som heter Senterpartiet – var opptatt av bl.a. distriktene. Det er derfor jeg har formulert spørsmålet slik. Det nytter ikke med en god distriktspolitikk hvis vi ikke har en god samferdselspolitikk, bl.a. slik at folk kan bo langs rv. 3 i Hedmark. Det finnes, som sagt, mange veger tilsvarende rv. 3 i Hedmark.

Jeg hadde håpet at statsråden ikke skulle se tilbake på det andre regjeringer har gjort – regjeringer som også Senterpartiet har vært med i – men framover. Jeg hadde håpet at vi kunne få et skikkelig løft på dette området, slik at vi kunne korte ned ikke bare fra 60 år til 50 år, men kanskje til f.eks. 20 år – her bare nevner jeg et tall. Å vente i 50 år med dagens nivå, går ikke an. Skal vi ha levende distrikter, må samferdsel være et av de viktige områdene vi må satse på.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:16:21]: Senterpartiet er, har vore og vil vere oppteke av samferdselspolitikk, som eg vil påstå er eit av dei aller viktigaste områda når det gjeld å få levedyktige og livskraftige distrikt. Det er òg god næringspolitikk. Så der er me heilt einige.

Mitt svar gjekk på det som er den reelle situasjonen. Stortinget har gjort eit vedtak der dei tre regjeringspartia – med subsidiær støtte frå Framstegspartiet – nettopp fekk lyfta nivået, til 2,2 milliardar kr meir i året enn det den førre regjeringa kunne vere med på. Det må me ikkje gløyme.

Eg sa «i beste fall». Det kan eg ta tilbake, for det er sjølv sagt i samband med drøftingane om neste NTP at ein legg ramma for kor store Stortinget sine løyvingar til samferdsel vil verte i den neste perioden. Og det er der tidsperspektivet kjem inn – kor raskt ein kan få utbetra vegane. Eg skal gjere mitt for at det ikkje skal ta korkje 60 år eller 50 år.

S p ø r s m å l 1 0

Arne Sortevik (FrP) [12:17:45]: Spørsmålet er som følger:

«Inngått avtale med EU om satellittutstyr i nye biler fra 2009 gir sammen med EFC-direktivet mulighet for total overvåkning av alle kjøretøybevegelser. Dette er et sterkt personverninngrepende tiltak. Ivaretagelsen av personvernet er overlatt til den enkelte medlemsstat. Datatilsynet har omfattende merknader til konsekvenser for personvernet av avtale og direktiv.

Hvordan vil statsråden sikre at Stortinget får god informasjon om og bred drøfting av personvernsspørsmål vedrørende bruk av ny teknologi i veitrafikken?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:18:36]: EU-kommisjonen har inngått avtale med bilindustrien om at alle bilar frå 1. september 2009 skal ha utstyr som automatisk varslar ein alarmsentral om eit køyretøy har vore innblanda i ei ulukke. For å medverke i utviklinga av dette systemet og for å vurdere eventuelle verknader eit slikt system har i Noreg, har Samferdselsdepartementet underteikna eit såkalla «Memorandum of Understanding», MoU. Underteikninga inneber ikkje økonomiske eller andre forplikningar, og i samband med ei framtidig avgjerd om å innføre eit slikt system i Noreg vil sjølv sagt òg omsyn til personvern verte grundig vurdert, i tillegg til omsyn til trafikktryggleik og økonomi.

EFC-direktivet fastset dei nødvendige rammevilkåra for å sikre utbreiing av og innbyrdes kompatibilitet mellom elektroniske betalingssystem på veg over heile EØS-, EFTA- og EU-området. Kort sagt skal tenesta sikre at systema skal kunne «snakke saman». Sentralt i tenesta er eit mål om at trafikantar skal kunne nytte same elektroniske betalingsbrikke i alle betalingsstasjonar. Direktivet omfattar både system baserte på mikrobølgeteknologi og system baserte på satellitt- og mobilteknologi. Med enkelte unntak skal tenesta gjelde for heile vegnettet.

Direktivet er eit rammedirektiv. Det konkrete innhaldet i direktivet skal utviklast gjennom eit særskilt regelverksarbeid under leiing av EU-kommisjonen. Noreg deltek aktivt i dette arbeidet. Regelverket vil verte vedteke som eigne rettsakter gjennom kommisjonsvedtak. Desse rettsaktene vil på vanleg måte måtte verte vurderte med sikte på eventuell innleming i EØS-avtalen.

Direktivet vart etter vedtak i møte i EØS-komiteen 7. juli 2006 innlema i EØS-avtalen, med atterhald om Stortinget sitt samtykke. Ein samtykkeproposisjon vil verte lagd fram for Stortinget i haustsesjonen.

Eg vil understreke at eg legg til grunn at Stortinget i samtykkeproposisjonen vert gjeve ein tilfredsstillande omtale av relevante personvernsspørsmål. Med utgangspunkt i at direktivet omhandlar rammer for framtidige system for betalingsinnkrevjing på veg, er dette både naturleg og viktig. Omfanget og innretninga av denne omtalen vert no vurdert av Samferdselsdepartementet i samråd med Justisdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Fornyingsministeren vil i sitt svar på spørsmål 17, frå stortingsrepresentant André Oktay Dahl, kome nærare inn på korleis Regjeringa meir generelt vil handtere personvernutfordringar framover.

Arne Sortevik (FrP) [12:21:28]: Jeg takker for svaret.

Statsråden bekrefter nå at det som er knyttet til personvern og inngrep mot personvern når ny teknologi tas i bruk innenfor veitrafikken, vil bli behandlet stykkevis og delt. Jeg forstår det slik at det er Regjeringens politikk, at man altså er lite opptatt av at man stykkevis og delt utvaner personvernet.

Har Regjeringen ingen mening om personvern – i en tid da muligheten til overvåkning og kontroll er sterkt økende og bruk av ny teknologi i flere atskilte deler samlet sett innebærer et angrep på og en reduksjon av nettopp personvernet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:22:27]: Regjeringa er oppteken av personvern og personvernspørsmål. Blant anna er det derfor at eg etter eit tidlegare spørsmål, der eg sa at eg ville ta opp Vegdirektoratet sin dialog med Datatilsynet for å sikre ein god dialog og ei rett og god sakshandsaming, i etterkant har fått eit system på det som fungerer godt. Og det er særdeles viktig.

I forholdet til Stortinget har ikkje Regjeringa konkludert med omsyn til om ein eventuelt på eit seinare tidspunkt skal leggje fram ei melding. Det ligg ikkje til samferdselsministeren. Samferdselsministeren har sjølv sagt ansvaret for dei spørsmåla som ligg til samferdsla spesielt, men det er justisministeren og fornyings- og administrasjonsministeren som sit med andre viktige spørsmål kopla til den totale problematikken kring personvern. Så det må eg få be om at ein kjem tilbake til på eit seinare tidspunkt, og då frå dei statsrådene som er rette vedkomande.

Arne Sortevik (FrP) [12:23:35]: Innenfor veisektoren trodde jeg at statsråden, samferdselsministeren, var rette vedkommende når det gjelder å vurdere de teknologiske endringer som etappevis gjennomføres innenfor veitrafikken, og som stykkevis og delt angriper personvernet. Jeg er kjent med svaret som er gitt på et skriftlig spørsmål fra en annen representant tidligere. Jeg er også kjent med brevet som ble sendt til Samferdselsdepartementet fra Datatilsynet så sent som 10. oktober, og som er ganske omfattende. Det går jeg ut fra at statsråden også er kjent med. Jeg skal kort sitere fra brevet:

«Med mindre det også vedtas begrensninger i overvåkingsmulighetene, vil implementeringen innebære et av de mest personverninngripende tiltak som er plassert på den politiske dagsorden de 26 år Datatilsynet har eksistert.»

Bare det burde jo være grunn nok til at samferdselsstatsråden, som ansvarlig for det departementet som anbefaler innføring av nye teknologitiltak innenfor veitrafikken, også kommer til Stortinget med en melding om per-

sonvernet knyttet til teknologibruk og personvern innenfor samferdselssektoren.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:24:53]: For det fyrste kjem samtykkeproposisjonen til å ta opp desse problemstillingane på ein grundig måte. For det andre omfattar personvernspørsmål eit langt breiare felt enn berre samferdsle. Det er derfor eg vil ha ein diskusjon innad i Regjeringa om korleis ein på brei basis skal diskutere personvernspørsmål, og korleis ein skal ha den diskusjonen i Stortinget, i kva form dette skal kome til Stortinget. Samferdsle er ein viktig bit av dette, men det er òg andre viktige bitar, slik òg Datatilsynet påpeikar i andre samanhengar, som i så fall bør lyftast fram for å få ein brei og god diskusjon om dette temaet.

S p ø r s m å l 1 1

Øyvind Halleraker (H) [12:26:04]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren:

«Da staten i sin tid bygde Askøybroen mellom Bergen og Askøy, la man vekt på at broen utgjorde et sentralt landskapselement i innseilingen til Bergen. Statens vegvesen utstyrte derfor broen med belysning på bærekablene, «perleradsbelysningen», som har gledet befolkningen og reisende i området i mange år. I den senere tid har ikke belysningen vært operativ pga. manglende vedlikehold, som er et statlig ansvar.

Vil statsråden ta et initiativ for at belysningen igjen kan bli intakt, og bidra til at lysene igjen kan tennes?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:26:51]: Det såkalla perlekjedet på Askøybrua vart avvikla på grunn av den tekniske tilstanden på lysarmaturen, som kravde sær høge drifts- og vedlikehaldskostnader. Statens vegvesen har ikkje funne det rett å investere i eit nytt «perlekjede», på grunn av investeringskostnader og framtidige driftskostnader.

På denne bakgrunnen har Askøybrua AS teke initiativet til å reetablere «perlekjedet». Dei vende seg til eit lokalt elselskap, Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap, hausten 2005 og bad om tilbod på etablering og drift av ei lysrekke. Bompengeselskapet fekk eit tilbod om investering og drift som lét seg finansiere utan bruk av bompengar eller statlege midlar.

Tilbodet vart lagt fram for Statens vegvesen, som gjorde selskapet merksam på at reetableringa vert omfatta av lov om offentlege innkjøp, med den konsekvensen at reetablering av det såkalla perlekjedet må lysast ut på anbod. Det pågår for tida eit arbeid i regi av Askøybrua AS med å utarbeide konkurransegrunnlag for reetablering og drift av «perlekjedet» på Askøybrua, og dette arbeidet vil vere ferdig i slutten av oktober i år.

Øyvind Halleraker (H) [12:28:10]: Jeg takker for svaret.

Saken reiser flere prinsipielle spørsmål, nemlig statens ansvar for å følge opp egne investeringer med vedlikeholdsmidler og mulighet til å dekke drifts- og vedlike-

holds-kostnader med bompenger der finansieringsselskapet ber om dette. Askøybrua var for øvrig et nesten 100 pst. brukerfinansiert prosjekt i utgangspunktet.

Som statsråden sier, har bompengeselskapet – og publikum – vært veldig opptatt av saken og vært i en dialog med Statens vegvesen i lengre tid. Det er nettopp fordi dette utgjør et såpass vakkert landskapsmerke at man syns dette fortjener å bli reetablert.

Ser statsråden at vi her står overfor et dilemma, ved at man i et brukerfinansiert prosjekt hvor man har de samme ønsker om å anvende midler også til denne type vedlikehold, ikke får anledning til det?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:29:27]: Med respekt for at både vedtaket om å etablere perleradsbelysninga og det vedtaket som er gjort tidlegare om at ein ikkje har funne det rett å investere på nytt, er gjort før mi tid som statsråd, vil eg nok vere einig med representanten Halleraker i at det er eit dilemma, men eit dilemma på ein litt annan måte, kanskje, enn slik Halleraker tenkjer. Dilemmaet vil jo vere kor mykje ein skal investere i det estetiske. Kor store kostnader av fellesskapets midlar skal ein bruke på estetikk, når me veit at anten det gjeld bruer, tunnelar eller vegar generelt, er det eit skrikande behov for vedlikehald, som ikkje minst har mykje å seie for trafikktryggleiken, for talet på drepne og skadde på vegane våre. Det er det dilemmaet eg oppfattar at Statens vegvesen har teke inn over seg, og det er derfor ein ikkje har funne å kunne løyve meir midlar til dette enn det ein alt har gjort.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Øyvind Halleraker (H) [12:30:34]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg er kjent med at det har vært arbeidet med konstruktive forslag, bl.a. av lokale elleverandører, for å bidra til at dette skal gjenoppstå, men mitt inntrykk er at saken har kjørt seg litt fast. Med statsrådens engasjement for en lignende sak, nemlig nasjonale turistveger og betydningen av at også veganlegg representerer positive reiseopplevelser, vil jeg igjen spørre om statsråden kan tenke seg å ta initiativ til å få saken løst, slik at dette landemerket igjen kan bli til glede både for vegfarende og sjøfarende.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:31:27]: På spørsmålet om kva statsråden vil gjere, vil eg svare at arbeidet er i gang. Det er ikkje slik at det har stoppa opp. Dilemmaet er at det lovverket me har for offentlege innkjøp, ikkje gjer det mogleg å inngå ein direkte avtale mellom BKK og bompengeselskapet. Ein kan beklage det, men eg veit at representanten Halleraker tilhører eit parti som absolutt er oppteke av at me skal bruke anbod og for offentlege innkjøp. Det må òg statsråden innretta seg etter. Eg håpar òg at ein får fortgang i det arbeidet, og det er iallfall fortalt meg at ein skal ha konkurransegrunnlaget ferdig no i denne månaden. Så får ein håpe at dei lokale krefte er ivrige når det gjeld å vere med i det anbudet, og at

ein får ei god løysing. Eg er heilt einig med representanten Halleraker i at det er viktig òg med den estetiske opplevinga langs vegane våre. Her er me heilt einige.

S p ø r s m å l 1 2

Torbjørn Andersen (FrP) [12:32:48]: Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«200 elever står nå i fare for å droppe ut av de videregående skolene i Aust-Agder. Dette gir grunn til stor bekymring. Fra elevhold er en forklaring at rådgivningen vedrørende yrkesvalg er helt elendig. Skolen klarer ikke å kvalifisere elevene til å ta de riktige yrkesvalgene. For mye teori gjør også mange skoletrette. Det å gi bedre informasjon om yrkesvalgmuligheter og arbeidsmarkedet må prioriteres langt bedre hevder elevene.

Hva vil statsråden gjøre for å unngå at mange elever dropper ut av de videregående skolene?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:33:38]: La meg først av alt understreke at i den norske skolen er det mye som fungerer bra. Allikevel har vi selvfølgelig en del utfordringer, og en av disse er at for mange elever velger bort videregående skole. Det er derfor et svært viktig spørsmål representanten reiser.

Vi har fra statlig hold oppmerksomheten rettet både mot problematikken rundt gjennomføring av videregående opplæring og rundt utdannings- og yrkesveiledning, og er opptatt av en koordinert og helhetlig innsats. Dessverre er det så mange som mellom 20 og 25 pst. av dem som påbegynner en videregående opplæring, som ikke fullfører. Gjennomføringen er særlig lav innenfor de yrkesforberedende retningene.

På bakgrunn av bortvalgsproblematikken i videregående opplæring nedsatte jeg i januar i år en arbeidsgruppe som skulle foreta en grundig gjennomgang av årsakene til at elever og lærlinger ikke fullfører sine utdanningsløp, og vurdere konkrete og målrettede tiltak som kan bidra til å bedre gjennomføringen. Jeg ønsket en bred tilnærming til problemstillingene og en særlig fokusering på utsatte grupper. Gruppens rapport ble overlevert meg 30. august. Blant de tiltakene som foreslås i denne rapporten, har spesielt satsing på utdannings- og yrkesveiledning fått en bred omtale. Kunnskapsdepartementet jobber for tiden med en stortingsmelding om utdanning som redskap for sosial utjevning. De foreslåtte tiltak i rapporten vil bli sett i sammenheng med dette meldingsarbeidet.

Videre vil jeg nevne elementer i det nye læreplanverket, Kunnskapsløftet, som jeg mener kan være med på å møte utfordringene knyttet til bortvalg av videregående opplæring. På ungdomstrinnet blir programfag til valg innført for alle elever, og i videregående opplæring blir prosjekt til fordypning innført for elever i yrkesforeberedende utdanningsprogram. Begge har til hensikt å gi elevene bedre forutsetninger for valg og en mer tilpasset opplæring i forhold til elevenes behov og ønsker. Dette kan bidra til at elevers motivasjon for å fullføre videregående opplæring øker.

Programfag til valg skal gi elevene smakebiter på utdanningsprogrammer de vil møte i den videregående opplæringen. Faget vil dermed bidra til å knytte ungdomstrinnet og videregående skole nærmere sammen, og dermed også gjøre overgangen mer smidig. Prosjekt til fordypning vil gi elever på yrkesforberedende studieprogram muligheten til å fordype seg i områder av spesiell interesse.

Opplæringsloven fastsetter hvilken rett elevene har til nødvendig rådgivning om utdanning, yrkestilbud og yrkesvalg og om sosiale spørsmål. Forskriften fastsetter at dette er skoleeiers ansvar. Lovverket sier med hensikt lite om hvordan skoleeierne skal organisere sitt arbeid for å få til en god oppgaveløsning. Styrken i dette er at hver skole best kjenner hvor skoen trykker, svakheten ligger i at det er opp til hver skole å prioritere dette arbeidet. Derfor arbeider Regjeringen for at utdannings- og yrkesveiledning skal bli mer helhetlig og systematisk.

For å styrke koordinering, kvalitet og tilgang på veiledning gjøres det nå forsøk med Partnerskap for karriereveiledning i tre fylker. Partnerskapene er forpliktende samarbeid mellom skoleeier, NAV, voksenopplæring, arbeidsliv, høyskoler og universitet. Erfaringene fra disse partnerskapene vil gi oss viktig informasjon i forhold til veien videre.

Svært mange av dagens unge benytter Internett som en hovedkilde til informasjon. Nettstedet vilbli.no er en informasjonstjeneste som fylkeskommunene og Utdanningsdirektoratet utvikler i fellesskap. Vi ønsker å styrke kvaliteten på denne tjenesten. Tjenesten gir i dag informasjon til alle som søker videregående opplæring, og som står foran yrkes- og utdanningsvalg. I korte trekk skal tjenesten nå framover utvikles til å gi mer utdannings- og yrkesinformasjon, og til å gi bedre veiledning for rådgivere, elever, lærere og foreldre.

I forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet er det satt av betydelige midler til kompetanseheving. Det er i Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringa 2005–2008 uttrykt at rådgivningstjenesten er et nasjonalt prioritert område for kompetanseutvikling. I forslag til statsbudsjett for 2007 videreføres en betydelig satsing på kompetanseheving. Det er også foreslått økte bevilgninger til tiltak for å bedre gjennomføringen av den videregående opplæring. En helhetlig satsing på dette området iverksettes altså gjennom Kunnskapsløftet, gjennom oppfølging av tiltak foreslått i tidligere nevnte rapport, gjennom de prioriteringene vi gjør i budsjettet, og videre i sammenheng med den kommende stortingsmeldingen. Dette har høy prioritet i vårt departement.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:38:02]: Jeg vil takke statsråden for et grundig svar, som jeg selvsagt merket meg.

Men jeg har fått oversendt et brev med elleve punkter fra Elevorganisasjonen i Aust-Agder og vil gjerne få site-re ordrett fra ett av punktene der, og jeg ber statsråden lytte og kommentere:

«Utdanningsrådgivningen på ungdomsskolen må fungere på en slik måte at den ikke «presser» eleven til

å velge en linje som ikke samsvarer med elevens eget ønske. Selv om en slik rådgivning gitt av både rådgivere og lærere er godt ment kan det føre til at eleven havner på feil studievalg, og dermed faller fra.»

Da blir mitt spørsmål: Bør ikke utdanningsrådgivning og yrkesrettledning styrkes og forbedres betraktelig i grunnskolen, slik at elevene får et bedre grunnlag for å velge riktig utdanning første gang?

Statsråd Øystein Djupedal [12:38:57]: Det er jeg helt enig i.

Jeg har også hatt gleden av å treffe representanter fra Aust-Agder, som har lagt fram dette for meg. Jeg må si at det var et nyttig møte. Det gav meg nyttig informasjon om veien videre. Rådgivningstjenesten er veldig viktig for å gi ungdom muligheten til å ta kloke og riktige valg. Derfor bruker vi betydelige ressurser på kvalitetsheving av rådgivningstjenesten.

Jeg vil også komme tilbake til Stortinget med nye tiltak i den stortingsmeldingen som jeg refererte til. Det er helt riktig, som representanten sier, i likhet med det ungdommer i Aust-Agder og i hele landet sier, at rådgivningstjenesten er en veldig viktig arena, ikke bare for å gi råd, men for å gi kloke råd, kvalifiserte råd, ikke minst en antydning om veien videre. Det å presse ungdom til å ta valg de selv ikke ønsker, vil jeg selvfølgelig sterkt fraråde, for motivasjon er veldig viktig for å lykkes i en yrkeskarriere. Så hvis rådgivere gir råd i strid med det eleven ønsker, vil jeg si at det selvfølgelig er elevens valg som er det avgjørende.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:39:58]: Jeg vil takke statsråden for et godt svar, faktisk.

Jeg tror allikevel jeg vil vise til nok et punkt og be statsråden lytte til dette brevet jeg har fått fra Elevorganisasjonen i Aust-Agder. Der står det:

«Elevorganisasjonen mener at elever som har behov for en mer praktisk rettet opplæring må få muligheten til å starte fagopplæring i bedrift, for så å ta teoridelen senere, eller muligheten til å gjennomføre hele yrkesopplæringen som lærling.»

Da er mitt spørsmål ganske kort: Hva er statsrådets synspunkter vedrørende dette punktet i brevet fra Elevorganisasjonen i Aust-Agder?

Statsråd Øystein Djupedal [12:40:42]: Denne muligheten eksisterer allerede i dag. Man har altså mulighet til å gå rett ut i lære og ta teorien senere. Men det er klart at for en videregående skole eller for en fylkeskommune er det lettest at alle går ett løp, noe som gjør at man får et volum på elevene, at de går på videregående skole i ett til to år og så ut i lære.

Men for mange skoletrette og teorileie elever er det å starte på en byggeplass eller på et verksted og så etter hvert bli motivert til å ta mer kunnskap en måte å gjøre det på som ligger der i dag, og som jeg selvfølgelig oppfordrer både videregående skoler og fylkeskommuner som skoleeiere å legge til rette for.

Vi har heldigvis mange ulike prosjekt, også i regi av norsk næringsliv, som viser at det å starte på en byggeplass motiverer. Man får etter hvert dyktige fagarbeidere på en litt mer utradisjonell måte. Det ligger altså ikke beskrankninger i lovverket når det gjelder dette, og det er helt opp til fylkeskommunen selv å legge til rette for det. Jeg er veldig enig i det som er utgangspunktet for spørsmålet: Én som dropper ut av videregående skole, er én for mye, så vi må sørge for skreddersøm, slik at hver enkelt ungdom finner en karrierevei som de lykkes i.

S p ø r s m å l 1 3

Gunnar Gundersen (H) [12:42:01]: Jeg vil gjerne stille kunnskapsministeren følgende spørsmål:

«Kompetanseheving for lærerne er svært sentralt i Kunnskapsløftet. Det er bevilget store ressurser til dette. Det er imidlertid kommet klare signaler fra flere hold på at intensjonene er fulgt opp i varierende grad av kommunene.

Hvilke tiltak har statsråden satt i verk for å kontrollere at midlene er brukt til kompetanseheving som forutsatt, og hvilke tiltak vil bli satt i verk overfor kommuner som ikke har fulgt opp sitt ansvar som skoleeier?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:42:34]: Fra statlig hold blir det brukt betydelige midler til kompetanseheving for lærere i forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet – mer enn ved noen tidligere skolereform. Det er da viktig å sikre at midlene blir brukt på en best mulig måte for å gi lærerne, instruktørene og skolelederne kompetanseheving med høy kvalitet.

For å kontrollere at midlene blir brukt etter intensjonene, er det lagt opp til en omfattende og løpende rapportering og evaluering. Den første aktivitetsrapporten for 2005 fra forskningsstiftelsen Fafo peker på at hovedbildet er at midlene har skapt stor aktivitet når det gjelder kompetanseheving. I tillegg til de statlige midlene har kommunene økt bruken av egne midler med ca. 10 pst. fra 2004 til 2005. De nasjonalt prioriterte områdene blir prioritert også lokalt, og både skoleledelse og 2. fremmedspråk har stått sentralt i 2005. Det er videre mye etterutdanning innenfor norsk og matematikk i grunnskolen. Jeg vil følge opp utformingen av de kommende rapporteringene for å sikre en best mulig bruk av midlene.

Forskningsstiftelsen Fafo har også fått i oppdrag å evaluere arbeidet med strategi gjennom hele perioden og levere i mai sin første delrapport. Denne viser at det er en utfordring for skoleeierne å forankre kompetanseutviklingsarbeidet ved skolene og å komme tidlig i dialog med tilbudssiden, slik at kompetanseutviklingen svarer til behovene knyttet til innføring av Kunnskapsløftet. Utdanningsforbundet har i tillegg presentert egne rapporter, som viser at det er stor aktivitet på feltet, men at mange lærere ennå ikke har fått noe tilbud om kurs.

Ifølge første devaluering fra Fafo har strategien gode forutsetninger for å skape reelle endringer. Dette forutsetter at kompetanseutviklingen er forankret i behov og utfordringer ved den enkelte skole og lærebedrift. Evalueringen peker på at dette ikke i tilstrekkelig grad har

skjedd. Flere steder har ikke det enkelte lærested og den enkelte lærer/instruktør blitt involvert i stor nok grad. Skoleeier må derfor sørge for lokal delaktighet og forankring i det enkelte lærested. Dette følges opp ved at fylkesmannen blir bedt om å sikre at lokal delaktighet og forankring er synliggjort i årsplanene til skoleeierne. I forslaget til statsbudsjett er det understreket at denne forutsetningen skal være oppfylt ved tildeling av midler, og at fylkesmannen skal følge dette opp.

Et annet viktig virkemiddel er god dialog med partnerne i strategien, som er Kommunenes Sentralforbund, Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, Skolenes Landsforbund og Norsk Skolelederforbund og den sentrale utdanningsadministrasjonen. Jeg vil bidra til at den løpende kontakten fortsetter for å sikre at strategiens målsettinger blir virkeliggjort. Jeg vil også sørge for et løpende informasjonsarbeid rettet mot skoleeierne når det gjelder bruk av kompetansemidlene. Det er viktig for meg fortsatt å følge opp bruken av midler til kompetanseutvikling, slik at hver enkelt skole blir best mulig i stand til å gjennomføre Kunnskapsløftet.

Gunnar Gundersen (H) [12:45:12]: Hver enkelt skole ble jo nevnt til slutt. Jeg mener at norsk skolevesen kanskje i betydelig grad lider av at man hele tiden kommer med gjennomsnittsbetraktninger, og at man ikke går ned på enkeltskoler når man skal følge opp.

Statsrådets svar var en grei gjennomgang av det vi kjenner. Jeg kan i og for seg dele opp min oppfølging. I den samme Fafo-rapporten som kunnskapsministeren refererer til, står det også:

«Skoleeierne legger mer vekt på målet om å utvikle skolen som lærende organisasjon enn det skolelederne gjør, og de lærerne som er intervjuet så langt legger liten vekt på dette målet i strategien.»

Er det noe Stortinget snakker om hele tiden – det gjorde vi senest i går gjennom flere debatter – er det å utvikle skolen som lærende organisasjon. Det må være en stor utfordring for kunnskapsministeren å bygge opp metoder for å følge opp hvordan man faktisk skal få gjennomslag på den enkelte skole. Det var jo det som var spørsmålet: Hvilke tanker har kunnskapsministeren om dette?

Statsråd Øystein Djupedal [12:46:20]: Det er veldig positivt at det er stor interesse for hvordan kompetanseutviklingsmidlene i skolen brukes. Det brukes i år 375 mill. kr av statens midler. Vi har foreslått for Stortinget en videreføring av dette. Det er positivt å se at skoleeier i tillegg legger egne midler i potten, noe som fører til at vi nå har det største kompetanseløftet for lærerne noensinne, men det vil bestendig være kritikk. La meg si at jeg er opptatt av den enkelte skole. Det er der lærerne har sitt virke. Det er klart at hver enkelt skole må finne ut hvordan lærerkorpset har bruk for kompetanse og påfyll av kunnskap. Derfor har vi også gjennom fylkesmannen sørget for at skoleeier er pliktig til å synliggjøre dette, og på den måten sørge for at det ivaretas.

Jeg tror spørteren umiddelbart vil forstå at det er umulig for meg, for direktoratet, eller for den saks skyld en

statlig myndighet, å dirigere midler ned til den enkelte skole. Det må være skoleeier, sammen med skolens ledelse og lærerne, som finner ut hvordan etterutdanningsmidlene best kan brukes i den enkelte virksomhet. Det er for så vidt også helt i tråd med det den forrige regjeringen gjorde når det gjelder disse midlene. Her viderefører vi det samme systemet som min forgjenger, Kristin Clemet, etablerte.

Gunnar Gundersen (H) [12:47:29]: Der er jeg enig med kunnskapsministeren. Jeg tror ikke vi kan dirigere dette ned til hver enkelt skole, men det er noe helt annet når det gjelder å følge opp i hvilken grad hver enkelt skole og hver enkelt skoleeier bruker midlene som forutsatt.

Jeg konstaterer at kunnskapsministeren egentlig ikke har svart på det som var spørsmålet i utgangspunktet. Det er: I hvilken grad kan man begynne å kontrollere ned til hver enkelt skole, og i hvilken grad blir kompetansehevingen og Kunnskapsløftet fulgt opp som forutsatt? Han har heller ikke svart på i hvilken grad det ansvaret hver enkelt skoleeier har, blir fulgt opp.

Jeg har vært i bedrifter og ledet bedrifter, og jeg har også ledet familien som en bedrift, og det å betrakte alt dette ut fra gjennomsnittsbetraktninger, er noe av det farligste man kan gjøre. Man skal sette i verk tiltak. Man dirigerer ikke hva som skjer, men man følger opp og vet hva som skjer i de enkelte enhetene rundt omkring. Det synes jeg også kunnskapsministeren skulle ha som ambisjon.

Statsråd Øystein Djupedal [12:48:32]: Vi har et tett samarbeid både med KS, Utdanningsforbundet og alle aktører i skolen om dette. I tillegg har vi fylkesmannen som den viktigste statlige aktøren, som har ansvaret for å følge opp dette overfor skoleeier. Skoleeier må selvfølgelig følge opp dette overfor den enkelte virksomhet, som kommunen, eller for den saks skyld fylkeskommunen, har eieransvaret for. Det betyr at vi nå følger opp etter en omfattende evaluering gjennom Fafo. De har kommet med delrapporter til oss og vil også komme med en sluttrapport ved enden av hele dette løpet.

Som representanten sa, var dette også et tema i Stortinget i går kveld, da dette med kompetanse og viktigheten av kompetanseutviklingen ble debattert. Mitt inntrykk er at disse midlene blir godt brukt. Det kan sikkert være lærere eller organisasjoner som ikke i tilstrekkelig grad har fått det de måtte ønske, og det er selvfølgelig hele tiden en utfordring. Men det må altså være skoleeier, sammen med lokale myndigheter, som må finne ut hvordan dette er, evaluere det og gå inn i hver enkelt virksomhet og si at her har vi bruk for mer kompetanse på det eller det feltet. Det vil være meget krevende for oss som statlig myndighet å ha et slags overordnet ansvar for det. Vi legger rammene for dette, og så må det følges opp lokalt.

S p ø r s m å l 1 4

Borghild Tenden (V) [12:49:59]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Eksempelet Lysaker stasjon understreker betydningen av sterkere virkemidler i arbeidet med universell utforming innen transport. I en pressemelding varsler statsråden at Regjeringen vil fremme en egen diskriminerings- og tilgjengelighetslov i løpet av høsten 2007. Regjeringen varsler også at tilgjengelighet innen transport og IKT vil bli behandlet i loven.

Vil Regjeringen da fremme forslaget til mindretallet i Syse-utvalget om krav til universell utforming med konkrete tidsfrister også innen transport og IKT?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:50:52]: Regjeringen tar sikte på å fremme en proposisjon om en egen diskriminerings- og tilgjengelighetslov knyttet til nedsatt funksjonsevne i løpet av høsten 2007. Det er viktig å få på plass et diskrimineringsvern for funksjonshemmede. Det gjelder også krav til tilgjengelighet og universell utforming innen transport og IKT.

Mindretallsforslaget i Syse-utvalget om krav til universell utforming med konkrete tidsfrister også innen transport og IKT, som representanten Tenden spør om, er ikke utredet av utvalget. Verken flertallet eller mindretallet har altså lagt fram noe materiale som belyser gevinster og kostnader, og høringsinstansene har heller ikke kunnet forholde seg til noen konsekvensutredning. Jeg vil anta at bl.a. dette er noe av bakgrunnen for at Bondevik-regjeringen ikke fulgte opp dette da den la fram St.meld. nr. 40 for 2002-2003, Nedbygging av funksjonshemmende barrierer.

Hvordan vi best kan fremme tilgjengelighet og universell utforming innen transport og IKT, vurderer vi nettopp nå i samarbeid med andre berørte departementer. Spørsmålet om hvor langt man bør gå i å sette tidsfrister, er selvfølgelig helt sentralt i det arbeidet vi nå skal gjøre. Derfor kan jeg ikke starte arbeidet med å svare på de spørsmålene vi skal finne svar på i løpet av denne vurderingen.

Borghild Tenden (V) [12:52:38]: Jeg takker statsråden for svaret.

Med glede merket jeg meg at han nevnte St.meld. nr. 40 for 2002-2003, Nedbygging av funksjonshemmende barrierer. I den saken var Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV veldig offensive, og de fremmet bl.a. et fellesforslag der de foreslo å sørge for at det ved tildeling av konsesjoner i transportsektoren skulle stilles krav til tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Er dette noe statsråden vil følge opp nå når han er i posisjon?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:53:18]: Ja, dette er noe vi skal følge opp nå. Det er en rød tråd i alt vi gjør, og vi mener det samme nå som vi mente før. Derfor er vi nå i gang med et arbeid knyttet til en egen handlingsplan, som skal inneholde en plan for når vi skal greie å gjennomføre ulike tiltak knyttet til tilgjengelighet.

Så er det viktig for meg å si at når vi nå skal jobbe med en egen antidiskrimineringslov for funksjonshemmede, er min ambisjon og min målsetting nøyaktig den samme

som før, at vi skal komme ut med en veldig offensiv, modig politikk på dette med tilgjengelighet, ikke bare innen transport og IKT, men også i forhold til bygninger, der vi skal tørre å sette tidsfrister, og vi skal tørre å si at den loven skal representere et stort skille i norsk politikk i forhold til tiltak for funksjonshemmede. Men vi må få gjøre jobben først, og så skal vi ta debatten om dette når vi så kommer med et forslag om en slik lov høsten 2007.

Borghild Tenden (V) [12:54:30]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Det var godt han brakte svaret inn på dette med bygninger. Regjeringen varslet at de vil ta dette inn i plan- og bygningsloven. Dette er noe som Norges Handikapforbund frykter, fordi der har det vært lenge, og det har vært lite forpliktende på dette området. Det har vært der i 25 år, og det har vært veldig lite forpliktende.

Da spør jeg: Hvordan kan de funksjonshemmede forsikre seg om at dette blir bedre nå, når dette igjen plasseres der?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:55:18]: Jeg er glad for det spørsmålet, fordi det har vært en del misforståelser om dette etter at vi sa at vi skal lage en egen antidiskrimineringslov. All type tilgjengelighet skal hjemles i antidiskrimineringsloven, også tilgjengeligheten til bygninger og anlegg. Men så må de overordnede bestemmelsene som ligger i antidiskrimineringsloven, selvfølgelig følges opp i særlovene, både på transportsiden, på bygg- og anleggssiden, osv. Da er fordelen vår at parallelt med at vi nå skal lage antidiskrimineringsloven, skal Kommunal- og regionaldepartementet revidere plan- og bygningsloven. Det skal legges fram omtrent samtidig som antidiskrimineringsloven. Den første særloven vi har anledning til å stramme opp, er plan- og bygningsloven. Der vil den nye antidiskrimineringsloven få betydning med en gang, fordi det lovarbeidet skal skje parallelt.

Presidenten: Me går vidare til spørsmål 27.

S p ø r s m å l 27

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Bent Høie til fornyings- og administrasjonsministeren, vil bli svara på av arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkomande.

Bent Høie (H) [12:56:49]: «Byggefirmaer opplever problemer med at ulike myndigheter har ulike tidsfrister for å uttale seg/gjøre vedtak i byggesaker.

Vil statsråden ta initiativ til at Arbeidstilsynet får samme tidsfrist som kommunale myndigheter (fire uker) til å uttale seg om bygg som skal fungere som arbeidsplasser?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:57:12]: Som presidenten var inne på, er spørsmålet stilet til fornyings- og administrasjonsministeren, men besvares av meg, da Ar-

beidstilsynets virksomhet ligger under mitt ansvarsområde.

Jeg antar at bakgrunnen for spørsmålet er bestemmelsen i plan- og bygningsloven som regulerer de kommunale byggemyndigheters plikt til – i sin saksbehandling – å forelegge en byggesak for andre myndigheter. Disse myndighetene har frist på fire uker til å avgi uttalelse.

Plan- og bygningsloven ligger under kommunal- og regionalministerens arbeidsområde, men jeg har fått bekreftet fra Kommunal- og regionaldepartementet at fireukersfristen i prinsippet også gjelder for Arbeidstilsynet. Fristen er imidlertid ikke så relevant i forhold til Arbeidstilsynet, fordi Arbeidstilsynet i praksis blir forelagt relativt få saker fra de kommunale byggemyndighetene.

Arbeidstilsynet har imidlertid sin egen byggesaksbehandling, som altså står på egne bein og derfor prinsipielt gjennomføres uavhengig av den kommunale behandlingen. At den som skal føre opp et yrkesbygg, også må søke Arbeidstilsynet om byggetillatelse, følger av arbeidsmiljøloven. Formålet med en egen byggetillatelse fra Arbeidstilsynet er å sikre at arbeidsmiljøet for de framtidige arbeidsplasser som bygget skal huse, skal kunne være i pakt med arbeidsmiljølovens krav.

Arbeidslivslovutvalget, som la fram sin innstilling i 2004, uttalte at dette tosporede systemet kan framstå som unødig byråkratisk, og et samlet utvalg mente derfor at Arbeidstilsynets særlige byggesaksbehandling burde innlemmes i den ordinære kommunale byggesaksbehandlingen – forutsatt at den ordinære byggesaksbehandlingen er eller gjøres i stand til å ivareta arbeidsmiljøhensyn.

Jeg kan opplyse at mitt departement, i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet, som har ansvaret for plan- og bygningsloven, er i gang med å følge opp dette. Det vil si at vi undersøker om det vil kunne være hensiktsmessig å oppheve ordningen med en særlig byggetillatelse fra Arbeidstilsynet, ved at arbeidsmiljøspørsmålene innlemmes i den kommunale byggesaksbehandlingen. Formålet er å komme fram til en mer effektiv byggesaksbehandling ved at unødig dobbeltarbeid fjernes. Som også Arbeidslivslovutvalget pekte på, er det imidlertid en klar forutsetning at arbeidsmiljøhensynet i tilstrekkelig grad må være ivaretatt i en slik ordning.

Bent Høie (H) [13:00:17]: Jeg vil takke for svaret. Jeg forstår at departementene jobber med dette. Forvirringen rundt hvem som skulle svare på spørsmålet, viser vel kanskje også den forvirringen som byggefirmaene opplever i praksis når de skal ha svar fra to myndigheter, og, som statsråden var inne på, disse behandler saken parallelt med ulike tidsfrister. Dermed vil ofte den kommunale godkjenningen foreligge etter fire uker, mens en må vente i lengre tid på Arbeidstilsynets godkjenning. Dette forsterkes også av det som statsråden var inne på, nemlig at kommunen i all hovedsak vurderer de samme forholdene som Arbeidstilsynet. Det er derfor et godt grunnlag for å få til en samordning, slik at det er én myndighet som vurderer samme forhold, og at eventuelle tilleggsforhold som må vurderes av Arbeidstilsynet, vurderes for seg, men innenfor samme tidsfrist.

Kan statsråden si noe om når dette arbeidet eventuelt er ferdig, og når dette kan være på plass?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:01:27]: Ja, la meg bare si meg enig i beskrivelsene fra Bent Høie. Det er slik at kommunen i og for seg kan forelegge saken for Arbeidstilsynet sammen med helsemyndigheter osv. i sin byggesaksbehandling. Det skjer i relativt lite omfang, og i den grad det skjer, er Arbeidstilsynet bundet av den samme fire-ukersfristen. Men så har vi i det andre sporet en vurdering av bygget, jf. arbeidsmiljøloven. Det tosporede systemet kan man si ikke er nødvendig hvis man forsikrer seg om at den kommunale byggesaksbehandlingen har tilstrekkelig kvalitet. Det er jo lysforhold, ventilasjon osv. som vurderes både av Arbeidstilsynet og til dels i kommunen.

Jeg kan ikke her i dag operere med noen tidsfrist, men det er et arbeid som er i gang. Jeg tror jeg er like interessert i å få fortgang i det som alle andre, slik at det å få en løsning på dette så raskt som mulig vil bli prioritert fra vår side.

Bent Høie (H) [13:02:37]: Takk. Da har jeg ikke noen flere spørsmål.

S p ø r s m å l 1 5

Fra representanten Odd Einar Dørum til justisministeren:

«Forsikringssvindler er et stadig økende problem. Omfanget er anslått til å være stort, med betydelige mørketall. Dette innebærer store kostnader for forsikringsselskaperne, forbrukerne og samfunnet for øvrig. Bare et mindretall av svindelforsøkene blir avslørt og rettslig forfulgt.

Hvilke tiltak vil statsråden treffe både for å motvirke forsikringssvindler generelt og for å sikre at anmeldte forsikringssvindler blir fulgt opp av politi og påtalemyndigheter?»

S p ø r s m å l 1 6

Fra representanten Jan Arild Ellingsen til justisministeren:

«Undertegnede har merket seg at statsråden er fornøyd med at den gjennomsnittlig oppklaringsprosent på all kriminalitet skal være minst 38, og at dette skal være et landsgjennomsnitt, med mulighet for lokale avvik.

Hva er årsaken til statsrådets lave ambisjonsnivå, hvorfor aksepteres det at mer enn 60 pst. ikke nødvendigvis oppklares, og er ikke statsråden samtidig bekymret for at dette kan støte folks alminnelige rettsfølelse?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

Spørsmål 17 blir svara på etter spørsmål 28.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Kari Lise Holmberg til justisministeren, vil bli svara på av

arbeids- og inkluderingsministeren på vegner av justisministeren.

Kari Lise Holmberg (H) [13:03:22]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til statsråden:

«I 2005 ble vilkårene for å få billighetserstatning oppmyket for blant annet taterne. Jeg har blitt kontaktet av hovedpersonen i filmen «Tradra – i går ble jeg tater». Han har jobbet med sin sak siden 1997 og sendte ny søknad etter Stortingets beslutning i 2005. Han kunne fortelle en historie om lang saksbehandlingstid og mye byråkrati.

Hvor lang er saksbehandlingstiden for denne gruppen, og hvilke tiltak er satt inn for å få saksbehandlingstiden ned?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:04:07]: La meg bare starte med å si at dette er et spørsmål som også jeg som arbeids- og inkluderingsminister har et engasjement i, knyttet til mitt ansvar for nasjonale minoriteter. Det har vært et bredt samarbeid i Regjeringen, særlig mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justisdepartementet og Kunnskapsdepartementet, om disse spørsmålene. Slik sett føles det også greit å svare på spørsmålet på vegne av justisministeren.

Da vil jeg si at St.meld. nr. 44 for 2003-2004 og St.meld. nr. 24 for 2004-2005 omhandler særskilte og lempeligere regler om billighetserstatning til krigsbarn, romanifolk/tatere, eldre utdanningslidende samer og kvenner samt barnehjemsbarn.

Søknader om billighetserstatning stiles til Justissekretariatene, som er sekretariat for Stortingets billighetserstatningsutvalg. Sakene forberedes deretter i ulike faginstanser etter hvilket grunnlag for erstatning som påberopes i den enkelte sak. For denne gruppen som spørsmålsstilleren nå er opptatt av, kan det være flere grunnlag for erstatning. Avhengig av hvilke grunnlag som billighetserstatningssøknaden knytter seg til, kan saken tenkes forberedt i Sosial- og helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og/eller Utdanningsdirektoratet. Det hender også at enkelte saker blir forberedt i flere av fagetatene, der vedkommende søker kan omfattes av flere grunnlag for erstatning. Stortingets billighetserstatningsutvalg behandler først saken etter at alle grunnlagene er tilfredsstillende utredet. Slik utredning foregår parallelt i de ulike fagetatene som er involvert.

Regjeringen ønsker å sikre at saksbehandlingstiden i billighetserstatningssaker blir så kort som mulig, men det er også viktig at saken undergis en god og betryggende behandling, slik at den som søker, kan få den erstatningen som han tilkommer i forhold til de grunnlagene som kan være til stede.

Saksbehandlingstiden for billighetserstatningssøknadene har vært utilfredsstillende lang. På denne bakgrunn ble det i april i år nedsatt en embetsmannsgruppe som fikk i mandat å gjennomgå saksbehandlingstiden i de ulike etatene som er involvert i behandlingen av sakene. Embetsmannsgruppen har foreslått flere tiltak for å redusere den. Det er samtidig tilført økte ressurser, og ressurser er omprioritert i den enkelte fagetat. Når de foreslåtte tilta-

kene er gjennomført, bl.a. gjennom opplæring mv. av saksbehandlerne, er det et mål at saksbehandlingstiden reduseres til 14 måneder i de sakene som forberedes av en eller flere fagetater. Regjeringen vil sette inn ytterligere ressurser dersom vi ser at det er behov for det.

Jeg er veldig opptatt av at disse sakene finner sin løsning. Jeg ser likevel at det må ta noe tid for at sakene skal bli tilfredsstillende forberedt, slik at søkerne får den erstatning de er berettiget til.

Kari Lise Holmberg (H) [13:07:30]: Jeg er glad for at statsråden signaliserer at han vil følge positivt nøye med på saken og også sette inn ytterligere ressurser om nødvendig.

Denne saken som vi omtaler her, går altså så langt tilbake som ti år. Det må framstå som uforståelig for noen og hver, og egentlig uverdigg for det mennesket det gjelder.

Jeg har en følelse av at når vi snakker om byråkrati, dreier det seg ofte om papirer som går fram og tilbake. De som er i den gruppen som søker billighetserstatning, har ulik bakgrunn, og de trenger ofte tilpasset veiledning i søknadsprosessen, en prosess som jeg har en mistanke om kan være for komplisert og for vanskelig i en del tilfeller, men mange ganger tror jeg det er unødvendig å bruke juridisk bistand i disse sakene. Spørsmålet er: Hvordan blir plikten til veiledning fulgt opp?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:08:25]: Det er selvfølgelig vanskelig for meg å gå inn på den enkeltsaken som er utgangspunktet for spørsmålet, men av spørsmålet ser jeg at han det gjelder, har jobbet med saken siden 1997. Som det også står i spørsmålet, sendte han en ny søknad etter Stortingets beslutning i 2005. Sånn sett har ikke denne saken ligget så lenge i systemet til behandling, og med en saksbehandlingsambisjon på 14 måneder vil det være mulig å kunne komme langt også når det gjelder denne saken.

Jeg er helt enig i at det ikke må være krevende prosedyrer knyttet til inngangen til å få søke. Det er ulike instanser som hjelper eventuelle søkere. Blant annet har vi ofte brukt Rettferd for Taperne. Det er en organisasjon som har fått ekstra midler både fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet, nettopp for å kunne være en lavterskelinngangsport til å få fremmet søknader.

Kari Lise Holmberg (H) [13:09:41]: Denne saken har jo hatt dokumenter liggende ti år tilbake, så sånn sett synes jeg dette gir et bilde av at ting nok kunne gått fortere i systemet vårt.

Jeg er tilfreds med at statsråden har orientert om ressursene og om tiltak, og ser fram til at man jobber videre med dette området, de nasjonale minoritetene. Jeg tror jeg vet hva statsråden vil svare når jeg spør om han fortsatt vil følge positivt opp i forhold til justisministeren, slik at det kan bli fortgang og snarlige avgjørelser i saker som har en så lang historie.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:10:23]: Ja, det vil jeg selvfølgelig gjøre. Jeg opplever også justisministeren sånn at han egentlig ikke trenger at jeg maser mye på ham. Han har et sterkt engasjement i saken selv.

Før jeg gikk ned til Stortinget, hørte jeg at når det gjelder en av de andre gruppene som også – og med rette – har vært veldig utålmodig, samer som er utdanningslidende, er de første sakene nå ferdige. Saksbehandlingen begynner å bli avsluttet, slik at vi kan komme i en utbetalingsposisjon i forhold til dem, men det har tatt lang tid. Det er viktig å passe på at det ikke glir ut igjen. Det er i ferd med å skje positive ting.

S p ø r s m å l 1 9

Presidenten: Også dette spørsmålet, frå representanten Thore A. Nistad til justisministeren, vil bli svaret på av arbeids- og inkluderingsministeren på vegner av justisministeren.

Thore A. Nistad (FrP) [13:11:24]: Jeg vil få lov til å stille statsråden følgende spørsmål:

«Oslo politidistrikt har vært mer synlig og tilstedeværende i deler av Oslo sentrum i løpet av sommeren, noe både publikum, næringsdrivende og politikere har satt pris på. Nå er imidlertid turistsesongen over, og tilbake i bybildet i nedre del av Karl Johans gate er rusmisbrukere, tiggere m.m.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et mer synlig politi i Oslo sentrum?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: [13:12:12]: Det er viktig at både de tilreisende og de faste innbyggerne i Oslo kan ferdes i byens uterom uten å oppleve krenkende atferd og utrygghet. Forholdene knyttet til rusmiljøene er lite endret det siste året, og antall personer i miljøet synes å ha stabilisert seg. Jeg forstår at næringsdrivende i området kan oppleve dette som svært belastende. Vår- og sommermånedene i 2006 viste imidlertid en økt tilstrømning av tiggere ogprostituerte til områdene i – og i tilknytning til – Karl Johans gate. Oslo politidistrikt iverksatte derfor målrettede tiltak i de meste utsatte områdene.

Oslo politidistrikt har, helt siden det tunge rusmiljøet etablerte seg i området i og rundt Skippergaten i Oslo sentrum, hatt øremerkede mannskaper i dette strøket. Oslo politidistrikt har dessuten de senere årene hatt eget budsjettkapittel i St.prp. nr. 1, altså budsjettproposisjonen, nettopp for at Stortinget skal ha muligheten til å vurdere budsjetttrammene for hovedstadspolitiet.

Regjeringen er opptatt av at politiet skal videreutvikle lokalt samarbeid om kriminalitetsforebyggende tiltak. I dette perspektivet samarbeider Oslo politidistrikt tett og løpende med Rusmildeletaten i Oslo kommune om de nevnte problemene, og har en god dialog med bl.a. ansatte ved sprøyterommet og i Kirkens Bymisjons kafé og møtested for rusavhengige, samt PRO-senteret. I en slik sammenheng får politiets hovedstrategi for å hindre nyrekruttering til rusmiljøet, samt for å trygge området for publi-

kum gjennom synlig og tilgjengelig politi, en forsterket betydning.

Thore A. Nistad (FrP) [13:14:06]: Jeg takker for svaret.

Jeg er klar over at det har vært gjort mye bra arbeid i løpet av sommeren. Dette har jo vært et prosjekt som egentlig var fastsatt avsluttet 15. september, og som så ble forlenget til 15. oktober. I intervju sier visepolitimesteren i Oslo at det har vært veldig bra i Sommer-Oslo på grunn av dette prosjektet. Men nå er det avsluttet. Det jeg ønsket, var å høre om statsråden kanskje hadde til hensikt å forlenge prosjektet, slik at det ble en virksomhet som kunne pågå hele året, at det ikke bare var et kort prosjekt som ble satt i gang på grunn av at det var mange turister og sommer i Oslo.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:14:57]: Det er jo ikke slik at det er Justisdepartementet eller Regjeringen som til enhver tid vurderer hva slags operative tiltak politiet bør eller ikke bør iverksette. Det er klart det er alltid en dialog mellom departementet, politiske myndigheter og politiet. Men innenfor de samlede budsjetttrammene til Oslo-politiet, som Stortinget hele tiden får anledning til å vurdere, må selvfølgelig Oslo-politiet foreta operative vurderinger.

Som sagt, i forhold til rusmiljøet i Skippergata har man et fast opplegg gående som ikke er knyttet til spesielle tiltak i sommermånedene. Man har fortløpende personer dedikert det miljøet. Så har man hatt en stor aksjon i en periode nå i sommermånedene, som har vært vellykket og positiv, og som mange skryter av. Oslo-politiet må selvfølgelig fortløpende vurdere hvorvidt det nå kommer tilbakeslag i forhold til de målene man har oppnådd i sommer, og behovet for nye grep i så måte.

Thore A. Nistad (FrP) [13:16:08]: Det er riktig det statsråden påpeker, at alle har vært veldig fornøyd i sommer. Det sier også visepolitimesteren i dette intervjuet i politibladet, at det har vært en suksess i sommer. Men han er litt bekymret for at dette avsluttes nå i oktober. Han sier han håper at dette fortsetter utover denne datoen, som nå er blitt forlenget til 15. oktober.

Vi ser allerede nå at en hel del kommer tilbake til det gamle gjenge i nedre deler av Karl Johan, og mitt spørsmål var om det er en mulighet for at Oslo-politiet kanskje kan få midler eller hjelp fra departementet til å fortsette dette gode prosjektet, som de har hatt gående nå i ganske lang tid i sommer.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:17:04]: Jeg følger meg veldig overbevist om at den rette måten å forholde seg til Oslo-politiet på, er at Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen tar stilling til de samlede ressurser til Oslo-politiet. Så må vi ha tillit til de politifaglige vurderingene de fortløpende foretar med hensyn til de utfordringene man har i hovedstaden, og de ressursene man har

tilgjengelig. Derfor ville det være merkelig, synes jeg, om man fra Regjeringens side skulle ha overstyrt de vurderingene man har foretatt i Oslo-politiet, med å avslutte dette prosjektet nå til fordel for andre oppgaver.

Jeg tror også vi kommer i en veldig vanskelig situasjon dersom vi hver gang vi ser en eller annen politioperativ sak som er vellykket, skal tilleggsbevilge for at den skal gå videre hvis det er Oslo-politiets vurderinger innenfor de totale budsjetttrammene at man nå bør bruke ressursene på noe annet.

S p ø r s m å l 2 0

Fra representanten Hans Olav Syversen til justisministeren:

«Vold og alkohol er dessverre ofte to sider av samme sak. I deler av Oslo sentrum er ansamlingen av skjenkesteder svært tett, noe som utløser behov for betydelig politiinnsats for å sikre ro og orden. Dette er politiresurser som med fordel kunne vært benyttet på annen måte, bl.a. til økt tilstedeværelse i flere bydeler. Det foreligger nå forslag om å redusere antall skjenkebevillinger med 25 pst. i de mest belastede sentrumsgatene.

Vil statsråden støtte et slikt forslag i arbeidet for et tryggere Oslo?»

S p ø r s m å l 2 1

Fra representanten Ola T. Lånke til kultur- og kirkeministeren:

«I forbindelse med diskusjonen om gjenoppbygging av det gamle Steinmeyer-orgelet i Nidarosdomen er det oppstått uklarhet omkring ansvarsforholdet. I brev fra Kultur- og kirke departementet til Riksantikvaren fraskriver departementet seg ansvaret for denne orgelsaken. Det er kjent at det unike orgelet fra 1930, som fortsatt fungerer som hovedorgel i nasjonalhelligdommen, er i en elendig forfatning og trenger restaurering.

Hvordan vurderer statsråden orgelsaken, og hva vil han gjøre for å finne en løsning?»

S p ø r s m å l 2 2

Fra representanten Ivar Kristiansen til kultur- og kirke-
ministeren:

«I mange år har det i Hamarøy og Nordland vært jobbet for å realisere Hamsun-senteret med lokalisering i Hamarøy. Kommune og fylkeskommune har stilt til rådighet et betydelig egenkapitalbeløp. Det har ikke manglet på politiske løfter med hensyn til statlig medvirkning i prosjektet. I august 2009 markeres 150-årsjubileum for vår mest kjente og leste forfatter, Knut Hamsun.

Vil statsråden nå sørge for å få den statlige finansielle medvirkning på plass, slik at Hamsun-senteret kan stå klar til 150-årsmarkeringen?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette.

Spørsmål 23

Laila Dævøy (KrF) [13:18:33]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Regjeringen har nå til behandling finansieringsansvaret for logoped- og audiopedagogtjenestene. Disse har i dag anledning til å skrive regning til folketrygden for undersøkelse og behandling av personer med språk- og talevansker.

Vil statsråden ta initiativ til en konsekvensanalyse for cochlea-implanterte og slagrammede med språkproblemer som en overføring av dette behandlingsansvaret til kommunene vil få?»

Vil statsråden ta initiativ til å skaffe bedre oversikt over behovet og tilbud for audiopedagog- og logopedtjenester før hun fremmer en lovendring der folketrygdloven § 5-10 oppheves?*

Statsråd Sylvia Brustad [13:19:05]: Kommuner og fylkeskommuner har i henhold til opplæringsloven kapittel 4A og kapittel 5 ansvar for å gi spesialundervisning, herunder logopediske og audiopedagogiske tjenester. Dette innebærer at kommunene allerede har ansvar for denne tjenesten, slik at en eventuell endring ikke innebærer overføring av ansvar. Kommunenes ansvar innebærer bl.a. å ha oversikt over behov og aktuelle hjelpetiltak også på hørselsområdet.

Det er som kjent 401 logopeder og 29 audiopedagoger som har avtale om direkte oppgjør med trygden i 2006. Ut fra utgiftene kan det anslås at det er om lag 120 årsverk. Flertallet av logopeder og audiopedagoger er derimot ansatt i offentlig virksomhet, i spesialpedagogiske kompetansesentre, i kommuner og i fylkeskommuner.

En eventuell endring av finansieringsordningen som i dag gir privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger anledning til å skrive regning til folketrygden, vil understøtte det ansvaret som kommuner og fylkeskommuner allerede har for å yte spesialpedagogiske tjenester. Privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger har ikke vært en del av det kommunale og fylkeskommunale tjenestetilbudet, men har operert på siden av dette. Kommuner og fylkeskommuner inngår altså ikke avtaler med privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger om tjenester. Med en eventuell endring av finansieringsmåten vil ansvarsforholdene framstå som klarere. De instanser som har ansvar for tjenesten, vil på den måten også få hele finansieringsansvaret. Her hører sikkert spøreren at jeg har en veldig åpen holdning med hensyn til hva vi skal konkludere med.

Personer som får cochlea implantat, har forskjellige behov når det gjelder opplæring og oppfølging. Hovedansvaret ligger også hos pedagogisk-psykologisk tjeneste i hver enkelt kommune. Mange kommuner søker råd og veiledning ved de statlige kompetansesentrene for hørsel. Kompetansesentrene innehar spisskompetanse og kan tilby veiledning. Hvert senter har et eget CI-team eller fagpersoner som har kompetanse innenfor området. En del hørselssentraler innenfor sykehusene har audiopedagog

som kan bidra med oppfølging av personer som har fått cochlea implantat.

Forslaget er som kjent omtalt i St. prp. nr. 61 for 2005-2006 Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2007 – altså kommuneproposisjonen. Helse- og omsorgsdepartementet vil nå vurdere de innspill vi har fått i høringsrunden, før vi tar endelig stilling til hva som skal skje videre.

Laila Dævøy (KrF) [13:21:42]: Jeg takker statsråden for svaret, og er svært glad for at ikke beslutningen er endelig tatt. Jeg har forstått at det har vært en utsettelse i forhold til den framdriften man hadde.

Nå er det slik at audiopedagogisk og logopedisk behandling er en del av etterbehandlingen for hørselshemmede, bl.a. når det gjelder cochlea implantat, men også når det gjelder andre grupper med språkdefekter, som afasi. Slik i alle fall jeg vil definere det i dag, vil det være en type spesialistbehandling initiert av leger og en andrelinjetjeneste. Jeg kan ikke se at dette er en undervisningsoppgave, fordi den etterbehandlingen disse pasientene skal ha, er så spesiell. Mener statsråden at dette ikke lenger skal være en type etterbehandling?

Jeg vil også minne om at både audiopedagoger og logopeder faktisk har søkt om autorisasjonsordning innenfor lov om helsepersonell fordi de i dette tilfellet ser seg selv som en del av spesialisthelsetjenesten som gir en viderebehandling som pasientene faktisk har behov for.

Statsråd Sylvia Brustad [13:22:53]: Jeg er helt enig med representanten Dævøy i at etterbehandling er svært viktig, særlig for noen av de gruppene vi her snakker om. Det kan være ulike behov for hver enkelt person, men poenget er at dette må sikres, enten det er kommunene eller staten som har ansvaret, eller at det er et samspill mellom dem.

Når det gjelder den konkrete saken om finansieringsansvaret, har jeg lyttet til de mange kritiske innvendingene som har kommet til det framlagte forslaget. Det tar jeg på alvor. Jeg ønsker derfor ikke å rushe fram noe på dette området, men bruke den tid som er nødvendig. Jeg har som sagt en meget åpen holdning til hva som blir utfallet. Det er ikke sikkert det blir slik det lå an til i forslaget.

Laila Dævøy (KrF) [13:23:31]: Jeg synes dette er positive signaler. Jeg har nesten lyst til å tolke det veldig mye lenger enn det statsråden sier. Det er jo 22 av 26 høringsinstanser som har gått imot dette.

En audiopedagog, med 23 pasienter i behandling, sendte nylig et brev til kunnskapsministeren og spurte om hvordan dette ville bli organisert og håndtert i kommunene dersom alt ansvaret skulle legges dit. Svaret var at det kunne de egentlig ikke svare på. De henviste tilbake til Helse- og omsorgsdepartementet, og denne audiopedagogen oppfattet det som om departementet hadde tatt stilling.

Jeg er veldig glad for signalene fra statsråden. Jeg kommer til å følge nøye med, og håper at statsråden kommer til en annen konklusjon enn den som ligger i høringsnotatet.

* Siste avsnittet var ikke med i det forhåndsleverte spørsmålet.

Statsråd Sylvia Brustad [13:24:19]: Jeg lytter og har store ører også i denne saken. Vi kommer tilbake med konklusjonen på et litt senere tidspunkt.

S p ø r s m å l 24

Harald T. Nesvik (FrP) [13:24:43]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I Dagbladet 18. oktober 2006 står det at antall døve som får operert inn cochlea implantat i år, kommer til å være ca. 67, til tross for at helseministeren har lovet at tallet fra i fjor, 89, skal doubles. Helseministeren sier til avisen at tallene overrasker henne. «Oppdraget var at de skulle operere flere, og dette er en utvikling i feil retning hittil i år,» sier hun. Det er et faktum at sykehusene ikke får dekket utgiftene ved slike operasjoner.

Hvordan vil statsråden sørge for at løftene kan holdes?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:25:20]: La meg med en gang si at jeg ikke er fornøyd med situasjonen på dette området pr. i dag. Generelt gjelder det, som lederen av komiteen er godt kjent med, at de som er rettighetspasienter i henhold til det lovverket vi har, skal få sine rettigheter oppfylt. Derom skal det ikke være noen som helst slags tvil. Dette gjelder også de pasienter som trenger cochlea implantat, og som er rettighetspasienter.

Som kjent har Rikshospitalet en landsfunksjon for cochlea implantater hos barn. Jeg kan opplyse at alle unger som trenger det, nå får tilbud om cochlea implantat på begge ører. Det er pr. oktober kun fem unger som står på venteliste. De vil få et tilbud om veldig kort tid.

For voksne som trenger cochlea implantat, er spørderen kjent med at de opereres både ved Rikshospitalet, Haukeland og St. Olavs Hospital. En gjennomgang av situasjonen viser – det er riktig det som er påpekt – at vel 70 voksne pasienter vil få tilbud om cochlea implantat i år.

Rett til nødvendig helsehjelp skal gis innenfor fristen for de pasienter som har fått fastsatt ei tid. For voksne som defineres som rettighetspasienter, og hvor fristen brytes, vil disse pasientene kunne få et tilbud ved et annet sykehus, enten i Norge eller i utlandet.

Særlig har det vært fokus på situasjonen knyttet til Helse Midt-Norge og St. Olavs Hospital. Ti pasienter som ikke blir behandlet ved St. Olavs Hospital i år, vil være rettighetspasienter. Helse Midt-Norge RHF har et ansvar for å sørge for at disse får behandling innenfor den fastsatte fristen. Hvis så ikke skjer, vil pasienten få bistand fra NAV Pasientformidling til å finne et annet sykehus for operasjon. Jeg har også bedt Helsetilsynet om å gjennomgå disse sakene i Helse Midt-Norge.

Operasjonskapasiteten for voksne vil bygges ut til et faglig behovsanslag på ca. 200 operasjoner i året. Dette gjelder både utrednings-, operasjons- og oppfølgingskapasitet. Helse- og omsorgsdepartementet har også bedt Helse Midt-Norge RHF og Helse Nord RHF om å komme fram til en avtale, slik at pasienter også fra Helse Nord kan opereres ved St. Olavs Hospital.

Jeg har også gitt Nasjonalt kunnskapssenter for helse-tjenesten i oppdrag å vurdere behandlingseffekten av cochlea implantat og gjøre en kost-nytte-vurdering i forhold til prioriteringsforskriften, herunder også vurdering av en tosidig operasjon for voksne.

Jeg er sikker på at spørderen og jeg er enige om at oppfølgingen er like viktig som selve CI-operasjonen. Sosial- og helsedirektoratet har derfor fått i oppdrag å finne løsninger for hvordan personer med cochlea implantater skal følges opp framover. Dette gjøres i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Statlig pedagogisk støttesystem.

Jeg deler ikke framstillinga i Dagbladet om at sykehusene taper penger på CI-operasjoner. Jeg vil vise til at det fra i år er gjort endringer i DRG-systemet for finansiering av implantater. Tilleggsrefusjonen har bortfalt, og det er opprettet en egen DRG for innsetting av cochlea implantat. Den aktivitetsbaserte refusjonen er i 2006 lik 147 000 kr. 100 pst. DRG-finansiering tilsvarer dermed 370 000 kr, hvor 200 000 kr må dekkes over basisbevilgninga til helseforetaket. Men også på dette området har jeg en åpen holdning. Hvis det skulle vise seg at dette ikke er tilstrekkelig, får vi gå gjennom det en gang til.

I oppdragsdokumentet for 2007 – det som før het bestillerdokumentet – til de regionale helseforetakene vil jeg be om at operasjonskapasiteten blir trappet kraftig opp, til det behovet som er anslått fra faglig hold, dvs. opp mot 200 operasjoner pr. år. Dette har foretakene sammen et ansvar for å sørge for. Hånd i hånd med økning i antall operasjoner må både utrednings- og oppfølgingskapasiteten for disse pasientene økes tilsvarende.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:29:10]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er også vel kjent med at statsråden er veldig opptatt av dette området. Problemet er bare at det blir en stadig tilbakevendende debatt, fordi signaler som kommer utenfra, altså fra helsevesenet, er nettopp at man ikke tar antall operasjoner som skal finne sted, tilstrekkelig på alvor.

Statsråden svarte for så vidt også delvis på et spørsmål som jeg hadde vurdert å stille. Det går på oppfølgingen, som er uhyre viktig hvis dette skal være vellykket.

Det er også hevdet at det er kun i Helse Midt-Norge at cochleapasienter er rettighetspasienter, mens de bl.a. i Helse Vest ikke er det. Jeg ber om at statsråden i bestillerdokumentet for 2007, og ikke minst også fra denne talerstol, klargjør at nettopp disse pasientene skal behandles som rettighetspasienter framover.

Statsråd Sylvia Brustad [13:30:23]: For det første vil jeg bare igjen understreke at jeg er ikke fornøyd med situasjonen – at det går så sakte med operasjoner – for det var gått ut klar beskjed om at det skulle opereres langt flere enn det som ser ut til å bli resultatet i år.

Det er også riktig, som spørderen sier, at flere av de pasientene vi her snakker om, er rettighetspasienter. For Helse Midt-Norge snakker vi om ti. Når de ikke får behandling innafor fristen, har det helseforetaket et ansvar

for å sørge for at de får behandling et annet sted – i Norge eller i utlandet.

Jeg går også veldig gjerne inn og undersøker om det kan være forskjeller i definisjon mellom ulike helseregioner, f. eks. Midt og Vest. Jeg skal sjekke det og sørge for at alt blir presisert så klart som overhodet mulig i det oppdragsdokumentet som vi skal gi til helseforetakene i januar neste år.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:31:07]: Jeg takker nok en gang statsråden for svaret, og tror at det kan være en god gjennomgang og et godt signal å sende ut til helseforetakene. Men jeg håper også at statsråden vil gå grundig inn i det som har å gjøre med den økonomiske biten knyttet til – jeg holdt på å si – både DRG-biten knyttet til cochlea og finansieringen av det opptreningsmessige etterpåk, for som jeg har vært inne på tidligere, skal man faktisk på mange måter lære seg å bruke den hørselen som man får tilbake, eller får for første gang. Disse tingene er uhyre viktige og bør faktisk ses på som en del av spesialisthelsetjenesten knyttet til rehabilitering, og ikke som en undervisningssak på lik linje med annet som skal ligge under Kunnskapsdepartementet. Så det håper jeg statsråden griper fatt i.

Jeg håper også at statsråden kan gi beskjed om at dette er et arbeid som det skal settes fortløpende i, og at man ikke må tape mer tid på dette nå. Jeg frykter at hvis dette tar stort lengre tid nå, så er det stadig flere som både mister muligheten og ikke minst – jeg holdt på å si – får problemer knyttet til at de er usikre på om de får operasjon eller ikke. Jeg håper statsråden kan sette fortløpende i dette arbeidet.

Statsråd Sylvia Brustad [13:32:18]: Ja, det skal jeg love. Dette er et område jeg har stor oppmerksomhet omkring, og jeg skal gjøre det jeg kan for å sikre at vi faktisk får til en betydelig økning i antall operasjoner, og også sørge for oppfølging etterpåk. Jeg er veldig enig med spøreren i at det hjelper jo ikke å operere hvis en ikke sørger for at det er god nok oppfølging etterpåk. Der erkjenner jeg at det er veldig ulike behov, og derfor må vi ha et tilbud som er tilpasset de behov hver enkelt har.

S p ø r s m å l 2 5

Jan Sahl (KrF) [13:33:00]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Styret i Helse Nord har vedtatt at den døgnbaserte kirurgiske akuttberedskap ved Sykehuset i Mosjøen skal legges ned 1. november. Hele det politiske miljøet i Nordland og primærlegene i Vefsn, Grane og Hattfjelldal har bedt om at iverksettelsen av vedtaket utsettes i noen måneder i påvente av bl.a. behandlingen av Nasjonal helseplan. Videre har helseministeren satt ned et utvalg som skal utrede akuttfunksjonenes fremtid i lokalsykehusene.

Hvorfor kan ikke nedleggelsen utsettes i påvente av de nevnte utredninger?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:33:39]: Jeg vil innledningsvis og helt generelt få si at utvikling og omstilling

innen sjukehus-tjenestene er en nødvendig del av en moderne helsetjeneste. Sjukehusdrift er høykompetansevirksomhet, der det hele tida skjer faglige og teknologiske nyvinninger. I tillegg vet vi at forekomsten av sykdommer endrer seg noe i befolkninga og dermed også det behovet som befolkninga har for ulike tjenester.

Vi har slått fast at vi skal ha en desentralisert sjukehus-tjeneste i Norge. Det skulle bare mangle, slik landet vårt ser ut. Det har jeg også understreket i min styring overfor de regionale helseforetakene.

Når det gjelder sjukehuset i Mosjøen, er det ifølge Helse Nord satt i gang et helhetlig omstillingsarbeid, bl.a. for å etablere nye tilbud til pasientgrupper der det tidligere var underkapasitet eller manglende tilbud. I den forbindelse er det ifølge Helse Nord så langt investert om lag 40 mill. kr, bl.a. til et felles akuttinntak, en enhet for lindrende behandling, tilbud innen rehabilitering, geriatri og et senter for læring og mestring for kronisk syke pasienter. Det er, slik jeg er kjent med det, nedlagt et betydelig arbeid for å utvikle tjenester til prioriterte grupper. I tillegg er jeg kjent med at sjukehuset satser på avansert behandling innen dagkirurgi.

Endringene innen akuttberedskapen er ett element i en helhetlig utvikling og omstilling ved sjukehuset. I denne saken har det pågått et utviklingsarbeid, noe representanten Sahl helt sikkert er kjent med. Et vedtak om omstillingene går helt tilbake til 2003, da det var en annen regjering som satt ved roret. Jeg er imidlertid blitt orientert om at det nå er ulike synspunkter på hvor mange pasienter som blir berørt av de omstillinger som er vedtatt i Mosjøen. På den bakgrunn har jeg bedt Helse Nord om å gå i dialog med dem som har andre tall, slik at jeg kan få en redegjørelse om hva som er den faktiske situasjonen.

Generelt må jeg si at det alltid vil være pågående utviklingsprosesser og utredninger på ulike områder i sjukehussektoren. Det er, som jeg sa innledningsvis, nødvendig for å utvikle tilbudet i tråd med det behov som befolkninga har. Det er på den bakgrunn og det jeg vet i dag – jeg understreker «det jeg vet i dag» – at jeg ikke ser det som riktig å gjøre om på det vedtaket som ligger fra helt tilbake til 2003, sjøl om jeg nå skal nedsette ei gruppe som skal gå igjennom akuttfunksjonene ved lokalsjukehusene.

Samtidig vil jeg ikke utelukke at det i framtida kan skje endringer som kan berøre akuttfunksjonene, både ved det sjukehuset og ved andre sjukehus, enten som følge av gruppas arbeid eller av andre grunner. Jeg vil understreke at jeg følger utviklinga nå veldig nøye, og jeg imøteser en avklaring når det gjelder antallet pasienter som blir berørt ved det aktuelle sjukehuset.

Jan Sahl (KrF) [13:36:41]: Jeg takker for svaret. Jeg takker for at ministeren er villig til å gå inn i problematikken og se på tallene.

Det er helt rett at det har vært en utvikling siden 2003, men realitetene i det som ble vedtatt i 2003, ble jo utsatt. De har vært utsatt i påvente av at vi skulle få bedre transportforhold.

Utgangspunktet for mitt spørsmål er at vi har fått informasjon om at en til fire pasienter i måneden som kommer om natten, dvs. de akutte, må sendes videre. Vi har gått nærmere inn i tallene og det som nå er kommet på bordet, og vi ser at sengeavdelinger stenges. Det betyr at vanlig kirurgi som ellers har blitt utført, men som krever at noen skal overnatte der, ikke blir utført, og da er jo tallet utvidet til tre–fire pr. dag. Ganger en det opp, er det snakk om en 1 600 pasienter i måneden som skal sendes videre. Det vil etter det jeg har fått oppgitt, medføre ekstra utgifter i størrelsesordenen 5 mill.–8 mill. kr for sykehuset. Jeg vil spørre om det er disse tallene ministeren nå undersøker.

Statsråd Sylvia Brustad [13:37:51]: Jeg kan bekrefte det. Jeg tror ikke det er heldig i en sak uansett, når vi snakker om pasienter, at det verserer ulike tall. Da tror jeg alle er tjent med at en prøver å bli enige om hva som egentlig er virkeligheten. Det er også bakgrunnen for, som jeg sa i stad, at jeg har bedt Helse Nord om en redegjørelse. De har meldt til meg i dag at de straks går i gang og setter seg ned sammen med dem som har andre oppfatninger i denne saka, slik at en får dette opp på bordet så fort som mulig. Og så får vi rett og slett ta det derfra.

Jan Sahl (KrF) [13:38:27]: Jeg takker for den muligheten som nå ligger i at vi får de rette tallene på bordet.

Jeg kan vise til at styrelederen i Helse Nord sa da han ble møtt med disse tallene, at han ikke kjente til dem, så han kunne ikke kommentere dem. I møter som nordlandsbenken har hatt med Helse Nord, har vi kun fått oppgitt en–fire pasienter i måneden. Det er klart at det fører til en helt annen konklusjon enn det vi nå ser, i forhold til hvordan dette rammer sykehuset. I tillegg vet vi at det er en forsterket fødestue der i dag. I framtiden vil det kun være en jordmorstyrt fødestue, uten muligheter for nødkeisersnitt, som betyr veldig mye for den kvinnelige befolkning.

Mitt spørsmål til ministeren til slutt går på datoen, som nærmer seg veldig fort: Hvis de tallene som nå er kommet på bordet, er korrekte, og det er rett at det har så store negative virkninger for befolkningen i Mosjøens nærområde, kan ministeren være villig til å vente på akuttutredningen og så ta stilling, i likhet med for andre sykehus?

Statsråd Sylvia Brustad [13:39:35]: Jeg ønsker ikke å spekulere nå, før jeg har tallene på bordet. Foreløpig er de vedtak som er gjort, gjort. Men det er viktig å få de riktige tallene på bordet, og jeg er, som jeg sa, opptatt av at vi skal få det så raskt som overhodet mulig. Og så er vi nødt til å ta det derfra.

Generelt sett må jeg si at det at vi nå setter ned et helt nødvendig utvalg, mener jeg, for å gå igjennom lokalsykehusene og hva de skal inneholde, kan ikke blokkere det som måtte være av nødvendige endringer underveis, for dette arbeidet er jo nødt til å ta litt tid. Det skal ikke ta veldig lang tid, men det er nødt til å ta litt tid. Men det er generelt. I denne saka følger jeg utviklinga nøye og imøteser en snarlig avklaring av tallene.

S p ø r s m å l 2 6

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Jan-Henrik Fredriksen til helse- og omsorgsministeren, vil bli teke opp av representanten Vigdis Giltun.

Vigdis Giltun (FrP) [13:40:39]: Vi skal fortsette i samme område, og jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Avisa Finnmarken refererer et notat til ledelsen i Helse Nord, sendt av direktør Knut E. Schröder ved Universitetssykehuset Nord-Norge. Schröder tar i notatet til orde for å legge ned lokalsykehusene i Kirkenes, Lofoten, Stokmarknes og Narvik. Dette vil bety en drastisk reduksjon av sykehustilbudet til lokalbefolkningen i Nord-Norge.

Kan statsråden garantere at disse sykehusene skal ha funksjoner som ivaretar befolkningens trygghet og behov, og at de ikke nedlegges?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:41:22]: Som kjent er det i Helse Nord ni lokalsjukehus, ett spesialisert sjukehus i Bodø og ett universitetssjukehus i Tromsø. I en desentralisert spesialisthelsetjeneste i et land med vår demografi og geografi er det grunnleggende at vi har velfungerende lokalsjukehus. Regjeringa sier som kjent i Soria Moria-erklæringa at ikke noe lokalsjukehus skal legges ned. Dette står fast, og det gjelder selvfølgelig også for sjukehusene i Kirkenes, Lofoten, Stokmarknes og Narvik.

Samtidig har jeg, i tråd med Stortingets forutsetninger, stilt krav om økonomisk balanse for foretakene, men ikke for hvert enkelt sjukehus. I Helse Nord er det ingen tvil om at en står overfor ganske enorme utfordringer for å innfri disse kravene. Jeg er kjent med at Helse Nord nå arbeider for å stoppe den negative resultatutviklinga. Jeg er videre gjort kjent med at styret i Helse Nord har bedt direktørene foreslå tiltak som kan bidra til å bedre økonomien. Notatet fra direktør Schröder ved Universitetssykehuset i Nord-Norge er et internt notat til styret, der Schröder omtaler mulige tiltak som kan bidra til å bedre økonomien i helseregionen. Jeg vil også si at det som regel er stor avstand mellom et internt notat og faktiske vedtak. Jeg kjenner heller ikke til at det blir arbeidet videre med de forslagene som representanten refererer til i dette notatet. De er helt klart i strid med mine klare styringsbudskap til de regionale helseforetakene.

Som jeg legger opp til i Nasjonal helseplan for tidsrommet 2007–2010, skal det faglige innholdet i lokalsykehusene tilpasses lokale forhold og befolkningas behov. Vi står bl.a. overfor en betydelig økning av antall eldre, og flere lider av kroniske sjukdomstilstander. Dette er pasienter som trenger sjukehus i nærheten av der de bor, og lokalsykehusenes tjenester må i større grad innrettes mot pasientgrupper som f.eks. sjuke eldre og kronisk sjuke. Lokalsykehusenes tjenester skal inngå i en helhet, både mot den øvrige spesialisthelsetjenesten og mot kommunehelsetjenesten. I tillegg vil medisinske og teknologiske endringer føre til at oppgavefordelinga mellom de ulike tjenestenivåene vil endre seg over tid. Lokalsykehusene

skal – sammen med den øvrige tjenesten – ivareta befolkningas trygghet og behov.

I omstillingsprosesser ved lokalsjukehus har vi erfaring for at diskusjoner i særlig grad har oppstått i forbindelse med endringer i akuttfunksjoner. På denne bakgrunn skal jeg i løpet av kort tid nedsette en arbeidsgruppe som skal se nærmere på hvordan lokalsjukehusenes oppgaver, særlig knyttet til akuttfunksjoner, kan tydeliggjøres på en enda bedre måte.

Jeg kommer til å vie mye oppmerksomhet til hvordan vi skal sikre og utvikle moderne lokalsjukehus i tida framover, lokalsjukehus som kan fylle en sentral rolle i vår desentraliserte helsetjeneste.

Vigdis Giltun (FrP) [13:44:13]: Jeg vil takke statsråden for svaret, men jeg vil understreke at det blir stor uro i befolkningen når det blir usikkerhet rundt sykehustilbudet. En av de viktige funksjonene som lokalsjukehusene bør ha, i hvert fall ifølge Legeforeningen og veldig mange andre fagfolk, er nettopp akuttfunksjonen. Det blir derfor litt forvirrende når stortingspolitiker Olav Gunnar Ballo uttaler i avisen 13. oktober at man bør se på «om akuttkirurgi bør foregå på de store sykehusene», og at de fleste vil til universitetssykehusene. Han mener også at sykehuset bør ha et pasientgrunnlag på 30 000 eller mer, og at lokalsjukehusene i framtiden skal ha medisinske avdelinger som kan ta seg av f.eks. hjerteinfarkt og lungebetennelse.

Hvis Ballos forslag får gjennomslag, vil det få følger for Hammerfest Sykehus i Vest-Finnmark, og også for veldig mange andre lokalsjukehus. Akuttkirurgi vil være en viktig del av lokalsjukehusenes funksjon også i framtiden, hvis man skal ta hensyn til pasientenes behov og ikke andre forhold. (Presidenten klubber.) Når en av regjeringens partienes stortingsrepresentanter foreslår endringer som setter lokalsjukehusenes eksistens i fare (presidenten klubber igjen), er det grunn til å spørre: Er det Olav Gunnar Ballos uttalelser eller Soria Moria-erklæringen som gjelder?

Statsråd Sylvia Brustad [13:45:36]: Regjeringa har sagt veldig klart ifra i Soria Moria-erklæringa at alle lokalsjukehus skal bestå. Ingen skal legges ned. Det står fast, og det kommer vi til å holde.

Så registrerer jeg selvfølgelig i likhet med alle andre at det er betydelig uro knyttet til en del lokalsjukehus rundt om i landet, knyttet til endringer, til omstillinger og særlig til spørsmålet om akutttilbud og i noen grad også fødetilbud. Det har jeg tatt på største alvor, og det er på den bakgrunn jeg, som sagt, i løpet av veldig kort tid vil sette ned et utvalg som skal gå gjennom dette, et bredt sammensatt utvalg med fagpersoner, med representanter for ansatte, for interesseorganisasjoner og for noen av de nærmiljøene som er mest berørt av det som nå skjer, et utvalg som skal avgi innstilling til meg en gang ikke så altfor langt ut i neste år. Da får vi på bakgrunn av det gå gjennom hva som er situasjonen. Men det som er helt sikkert, er at vi ikke kan ha én definisjon av akutttilbud som skal være ved alle lokalsjukehus i hele landet, fordi landet vårt er så forskjellig, og avstandene er så forskjellige. Lokalsjukehus er

f.eks. også Ullevål universitetssykehus, og det må selvfølgelig ha en annen akuttberedskap enn f.eks. en del av sjukehusene i Finnmark eller Stensby ved Eidsvoll f.eks.

Vigdis Giltun (FrP) [13:46:48]: Jeg takker for svaret, men jeg vil understreke at det er vel ingen som forventer at lokalsjukehusene skal ha nøyaktig samme funksjon. Det man forventer, er et minimumskrav til hva man skal kunne finne på et lokalsjukehus.

På samme måte har det jo også vært en del uro rundt distriktmedisinske senter, som nå er så barbert når det gjelder mannskap, at de er stengt i helgene og på kveldstid enkelte steder, og der er knapt én legestilling. Det gjelder det som skulle være et DMS i Halden. Så det er et behov for å klargjøre både hva DMSene og lokalsjukehusene som et minimum skal inneholde, og det håper jeg at vi snart får klart.

Statsråd Sylvia Brustad [13:47:28]: Det er også bakgrunnen for at jeg nedsetter det utvalget veldig fort, fordi vi trenger klargjøring på dette området. Vi trenger å skape litt mer ro og litt mer forutsigbarhet. Jeg har stor tiltro til dem jeg nå setter inn i det utvalget, at de skal greie å komme fram til noe som jeg tror skal være med på å skape mer enighet, mer forutsigbarhet og mer ro i framtida. Så jeg ser fram til det arbeidet, og til den innstillinga de kommer til å komme med.

Presidenten: Spørsmål 27 er behandla tidlegare.

S p ø r s m å l 28

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:48:13]: Jeg har gledet av å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Nye aktører innen meierisektoren som Q-meieriene og Synnøve Finden har i en årrekke kjempet en kamp for å kunne etablere seg som konkurrenter i et marked som har vært og er dominert av en stor aktør, Tine. Selskapene opplever at Tine og landbruksmyndighetene motarbeider dem og gjør hva de kan for å unngå at det blir økt konkurranse i dette markedet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at det blir tilstrekkelig med konkurranse i meierisektoren?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:48:54]: I likhet med forrige regjeringens oppfatning er det min oppfatning at de statlig fastsatte rammebetingelsene samla sett legger til rette for konkurranse innenfor meierisektoren på åpne og sammenlignbare vilkår, slik Stortinget har forutsatt. At det skulle foreligge noen form for systematisk motarbeiding av Q-Meieriene og Synnøve Finden fra landbruksmyndighetenes side, slik representanten Kielland Asmyhr antyder, kan jeg kategorisk avvise. Virkemidlene innenfor den offentlig fastsatte markedsordninga for melk har hele tida vært rettet inn på å ivareta hensynet til aktører utenfor Tine-systemet, og dermed nødvendigvis på bekostning av Tines interesser.

Som eksempler kan jeg nevne at det er bygd opp et meget omfattende system med etterkontroll av Tines marginer i den industrielle foredlinga av meierivarer. Dersom etterkontrollen viser bestemte avvik i Tines marginer i forhold til forutsetningene, blir avgifter og tilskudd innenfor den såkalte prisutjevningsordninga for melk etterregnet. Dette innebærer at avgifts- og tilskuddssatsene blir korrigert, slik at aktører utenfor samvirket får konkurransebetingelser som forutsatt. Avgifter og tilskudd etterregnes med andre ord bare så langt etterkontrollen viser at etterregninga vil falle gunstig ut for aktørene utenfor meierisamvirket. Gjennom etterregninga oppnår de uavhengige aktørene dermed en systematisk fordel, nettopp for at deres muligheter til å etablere seg i konkurranse med Tine skal styrkes.

Innenfor prisutjevningsordninga for melk er Q-Meieriene den eneste større aktøren utenom Tine som baserer produksjonen på melk fra egne leverandører. Å etablere levedyktig konkurranse i dette markedssegmentet har vist seg å by på særlige utfordringer. Derfor har myndighetene fastsatt to særlige tilskudd som i praksis tilgodeser Q-Meieriene spesielt. Dette gjelder henholdsvis ei ordning med spesiell kapitalgodtgjørelse og ei ordning med ekstra distribusjonstilskudd. I perioden 1999–2005 ble det innenfor denne ordninga utbetalt nær 150 mill. kr i slike særskilte tilskudd til Q-Meieriene. For 2006 kan det forventes at slike tilskudd vil utgjøre om lag 35 mill. kr.

Utover disse spesielle ordningene stilles alle aktører, inklusive Tine, overfor de samme betingelsene. I prisutjevningsordninga står alle meieriselskaper overfor de samme avgifter og tilskudd innenfor hvert anvendelsesområde av melken. Ordninga er for øvrig selvfinansierende og dekker også tilskudd til innfrakt av melk og til distribusjon av konsummilk. Selve oppbygginga av ordninga, som ble fastsatt under forrige regjering, er i dag videre basert på at alle aktører, inklusive Tines industri, skal kunne kjøpe melk fra Tine Råvare til en og samme pris, på åpne og sammenlignbare vilkår.

Denne og den forrige regjeringa har hatt til vurdering et opplegg til forenkling, som samtidig skulle sikre konkurranse på like vilkår på en minst like god måte som i dag. Dette opplegget ville innebære at dagens etterregning ble erstatta av et normert krav til kapitalavkastning rettet mot Tines industri, og med videre sanksjoner dersom Tine ikke oppfyller forutsetningene. Som det er gjort rede for i St.prp. nr. 1 for 2006-2007, er det innenfor denne sammenhengen at myndighetene nå arbeider med et opplegg for verdivurdering av Tine. Ut fra dette legger jeg til grunn at nåværende system med etterkontroll og etterregning videreføres inntil videre, fram til en har fått utredet ei ordning som kan erstatte det kontrollsystemet vi har i dag. Det tas sikte på at verdivurdering av Tine kan foreligge i løpet av 2007, og den vil kunne bli et viktig bidrag i det løpende arbeidet med å sikre konkurransen i meierimarkedet.

I spørsmålet fra representanten Kielland Asmyhr impliseres det at han verken deler min eller den forrige regjeringens oppfatning om at ordninga samla sett legger til rette for konkurranse på like vilkår. Jeg vil i den forbindel-

se peke på at det aldri vil være slik at staten kan garantere for lønnsomheten i private bedrifter, heller ikke på dette området. Ved siden av de offentlig fastsatte rammebetingelser er et selskaps økonomi i enda større grad avhengig av strategiske valg og faktiske tilpasninger både når det gjelder priser på råvarer og ferdigvarer, opplegg for distribusjon, teknisk drift av anlegg og annet.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:52:59]: Jeg må si at jeg er svært skuffet over svaret, for i statsrådets svar er det ingenting som tyder på at han på noen måte tar kritikk i forhold til det gjeldende systemet. Det er klart at det kan stilles store spørsmål ved om det er likebehandling i dette markedet når både Q-Meieriene og Synnøve Finden har funnet det formålstjenlig å stevne staten for retten.

Det er bra at statsråden ønsker å opprettholde etterkontrollsystemet. Vi ser også på det som et svært viktig system for å sikre at de private aktørene her blir likebehandlet.

Jeg merket meg likevel det statsråden uttalte til VG i går:

«Landbruksministeren sier han oppfatter den økonomiske situasjonen i Q-Meieriene som alvorlig.

Det er beklagelig, men ingen av de tre store aktørene, Tine, Synnøve Finden og Q-Meieriene, er fornøyd med dagens situasjon.»

Når ingen av aktørene i dette markedet er fornøyd med situasjonen, forstår statsråden at det er behov for endringer og en grundig gjennomgang av hele systemet?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:54:19]: Som jeg redegjorde for i mitt hovedinnlegg, har jeg nettopp forsøkt å lage et opplegg som er mer oversiktlig, og som skal kunne skape den forutsigbarheten som aktørene her etterlyser. Det har vært en krevende prosess, som er satt i gang før min tid, og jeg har forsøkt å videreføre den.

Det viser seg tidkrevende å få på plass ei ordning med en verdivurdering av Tine og en kapitalberegning ut fra det, men jeg er innstilt på å bidra til forenklinger og forutsigbarhet i melkemarkedet. Jeg konstaterer at bransjen generelt synes at inntjeninga er lav, og det er selvsagt en utfordring som alle involverte tar på alvor, og som de forholder seg til.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:55:14]: Det er viktig at man får en objektiv verdifastsetting av Tine, slik at man kan finne frem til den riktige melkeprisen, så de som kjøper melk fra Tine, ikke må være med og betale for den kapitalavkastningen som ligger i Tine.

Det har vært en del strid om hvordan departementet kommuniserer med aktører. Dette berømte Forsell-tilbudet har skapt en del uro. Er statsråden enig i at departementet har kommunisert for dårlig med Q-Meieriene når man kan ha en så forskjellig virkelighetsoppfatning av hva som har blitt sagt i et møte om hva et tilbud omfatter?

Jeg ber nå statsråden om å ta ansvar for denne dårlige kommunikasjonen fra departementets side, rydde opp og komme Q-Meieriene i møte.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:56:22]: Jeg er ikke enig i at det har vært en dårlig kommunikasjon fra departementet i denne saken. Det ble overfor departementet 7. mars fremmet et omfattende krav fra Q-Meieriene, som det ble gitt en tilbakemelding på 29. mars. En muntlig invitasjon til Q-Meieriene om å fremme en søknad ble gitt 18. august – jeg gjentar 18. august – meddeler Q-Meieriene at de vil søke, og 18. oktober kom det en kortfattet søknad på vel en side pr. e-post.

Presidenten: Då går vi attende til spørsmål 17.

S p ø r s m å l 1 7

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten André Oktay Dahl til justisministeren, vil bli svara på av fornyings- og administrasjonsministeren som rette vedkomande.

André Oktay Dahl (H) [13:57:18]: Jeg er glad for at vi har gode personvernrutiner på Stortinget etter den langspurten som jeg hadde for å komme bort hit når det gjelder lagring av videoovervåking.

«Stortinget skal om kort tid ta stilling til EFC-direktivet (2004/52/EF). Datatilsynet etterlyser i brev av 10. oktober til Samferdselsdepartementet en helhetlig gjennomgang av hvilke personvernmessige konsekvenser direktivet får for den enkelte. Datatilsynets brev og den etterfølgende debatt aktualiserer en mer prinsipiell tilnærming til personvernspørsmål generelt.

Vil Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en stortingsmelding om personvern, slik at vi får en overordnet drøftelse av dette temaet?»

Statsråd Heidi Grande Røys [13:58:02]: Eg er glad for spørsmålet.

Å ta vare på personvernet for den einskilde er ei viktig utfordring på dei fleste samfunnsområda, og det er òg ei utfordring innanfor transportsektoren.

Når det gjeld den konkrete handsaminga av EFC-direktivet, vil eg vise til spørsmål nr. 10, til min kollega Liv Signe Navarsete, som ho svara på i dag. Som det går fram av hennar svar, vil samtykkeproposisjonen gi ein omtale av dei relevante personvernspørsmåla. Datatilsynet er sjølvsagt ein sentral bidragsytar i utarbeidinga av den samtykkeproposisjonen.

Eg er svært einig med representanten Oktay Dahl i at det er viktig med ei overordna drøfting av dei utfordringane vi står overfor på personvernområdet. Denne oppfatninga deler eg og Regjeringa med både Datatilsynet og Personvernemnda, og vi har konkrete drøftingar med kollegaer i både Justisdepartementet og Samferdselsdepartementet. Men eg synest det er for tidleg å konkludere med at vi skal ha ei eiga melding om saka, som det einaste alternativet.

Eg vil gjerne fortelje representanten Oktay Dahl at vi på ulike måtar skal drøfte personvernspørsmåla i Stortinget i tida som kjem. For det fyrste skal eg leggje fram ei stortingsmelding om IT-politikk før jul. Ho kjem til å ha

eit eige kapittel om personvern, med prinsipielle drøftingar der ein vil vege ulike omsyn opp mot einannan. Vonleg er meldinga så opa i forma at Stortinget tek utfordringa og diskuterer personvern, sjølv om det der er knytt spesielt til IT-sektoren.

Så har vi i Justisdepartementet no ein pågåande etterkontroll av personopplysningslova, der ein òg drøftar personvernspørsmål både prinsipielt og konkret i forhold til heilt konkrete forslag til lovendringar.

Så fremja eg så seint som førre fredag i statsråd årsmeldingane til Datatilsynet og Personvernemnda, som jo òg er ei glimrande anledning for Stortinget til nettopp å ta den breie debatten om desse spørsmåla. Då vil eg gjerne utfordre Dahl til å nytte den sjansen, til å bruke dei anledningane som Stortinget no får. Dette er i alle fall to konkrete meldingar som kjem før jul. No har eg ikkje dato-festa kva tid Justisdepartementet kjem med den lovreguleringa, men her er det mange moglegheiter, og så brukar vi dei fyrst. Så får vi sjå om det vil vere ytterlegare behov for å leggje fram eigne meldingar om spørsmålet.

André Oktay Dahl (H) [14:00:39]: Jeg takker for svaret, som jeg oppfatter som til dels positivt.

Jeg har også registrert, som statsråden påpeker, at Samferdselsdepartementet på sin side har tatt opp den dårlige dialogen som det har vært mellom Datatilsynet og Vegdirektoratet om implementering av direktivene som gjelder overvåking av trafikk. Da vil proposisjonen behandle i likhet med de andre tilfellene som statsråden tok opp, problemstillingen som handler om personvern.

Det er imidlertid som sagt mer enn én god grunn til å anta at dette ikke gjelder spesielt samferdselssektoren eller IT-sektoren. Regjeringen har da vegret seg, men jeg oppfatter statsråden som litt mer positiv nå. For kort tid siden behandlet vi ytringsfrihetsmeldingen i erkjennelsen av at internasjonaliseringen, åpne grenser og ny teknologi stiller oss overfor helt andre utfordringer. Karikaturdebatten viste vel at vi kanskje kunne gått enda dypere inn i det når vi først diskuterte det.

Jeg gjentar oppfordringen: Vil statsråden relativt raskt avklare hvorvidt hun, når man behandler de sakene som det vises til, vil ta initiativ til å fremlegge en stortingsmelding, slik at vi får det klart forankret her i Stortinget på et mer helhetlig nivå?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:01:50]: Eg er heilt einig med representanten Dahl i at personvernspørsmåla er sektorovergripande – eg meiner at eg brukte mitt svar til å seie meg 100 pst. einig med representanten Dahl i det. Man han sjølv viser jo til eit heilt konkret eksempel på samferdselsområdet, som jo vert handtert gjennom ei sak som kjem til Stortinget.

Så viser eg til at det har kome to saker, Personvernemnda og Datatilsynet sine årsmeldingar, som allereie er presenterte for Stortinget. Dei gir oss eit grunnlag for å ha ein sektorovergripande debatt i Stortinget om personvern, som eg absolutt oppfordrar Stortinget til å ta. I tillegg kjem det ein kan kalle ein sektordebatt, men samtidig grip IT inn med nye teknologiske løysingar på så mange om-

råde for oss som innbyggjarar. Så eg vil seie at det vert eit sektorovergripande kapittel, sjølv om det kjem i ei stortingsmelding om IT-politikk.

Så kjem vi kanskje til å følge opp Dokument nr. 8-forslaget frå Venstre om personvernkommisjon. Eg synest det er svært spennande. Så her har vi alle moglegheiter til å forfølge spørsmålet utan å leggje fram ei eiga stortingsmelding.

André Oktay Dahl (H) [14:03:06]: Det er sikkert mulig å gjøre veldig mye stykkevis og delt. Jeg oppfatter det slik at man fortsatt er innstilt på å gjøre det stykkevis og delt og overlater til mindretallet på Stortinget å sørge for å få en helhetlig debatt. Den utfordringen skal mindretallet på Stortinget ta, og jeg håper at Regjeringen i de separate debattene følger opp.

På hvilken måte vil statsråden prøve å koordinere de ulike sakene? Det er jo slik at statsrådets departement har et klart koordinerende ansvar. Det er en oppgave som jeg håper statsråden er seg bevisst. Dagens teknologi ville vært en drøm for enhver Stasi- eller Gestapo-agent, men man trenger ikke å gå til tidligere diktaturer for å finne ut om menneskers trang til å snuse og sjekke hverandre ut. Jeg oppfatter det som viktig at statsråden er opptatt av Internett, men det jeg etterlyser, er hvilket initiativ statsråden vil ta for å sørge for at det blir en helhetlig gjennomgang, uavhengig av om det blir i en stortingsmelding. Hvilke konkrete initiativ vil hun ta for å få en bredere de-

batt kanskje i Regjeringen og i samråd og dialog med Stortinget?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:04:10]: Det vert litt merkeleg at representanten har bestemt seg på førehand for at den einaste måten vi kan ha ein debatt om personvern på, er ved at Regjeringa skal leggje fram ei eiga sak. No har eg gitt fleire ulike tilbod her. Eg legg fram ei sak. Justisministeren jobbar med ein eigen lovgjennomgang, og i tillegg har eg lagt fram Personvernemnda og Data-tilsynet sine årsmeldingar. Det er tre glimrande moglegheiter til nettopp å diskutere personvern i eit overordna og breitt perspektiv. Lat oss ta den sjansen fyrst, og dersom representanten Dahl framleis synest at vi ikkje har diskutert nok om personvern, ja vel, så får vi sjå om vi skal leggje fram ei eiga melding. Men eg vil verkeleg mildt oppfordre representanten Dahl til å nytte dei instrumenta vi har. Kanskje kan desse årsmeldingane gjerast betre, gjerast meir aktive, men kom med gode forslag og merknader til dei, så skal vi diskutere det. Men å ha bestemt seg på førehand for at ei eiga stortingsmelding om personvern er den einaste moglege måten å få ein debatt om dette på, vil eg seie er litt avgrensa i denne svært interessante diskusjonen.

Presidenten: Då har Stortinget behandla ferdig sak nr. 1 på dagsordenen.

Møtet slutt kl. 14.05.
